

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTAN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KAROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Váci-körút 19
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A bélyegzettek

Budapest, június 24.

Nyilván nagy káprázat és mámor forrása az a gondolat, hogy valaki — tartozzék bár a megbélyegzeti munkapárthoz — abban a reménységben ringatózik, hogy helyet kap valahogy a kabinetben és oly tényezővé válik, amelyre merész álmaiban sem gondolt. Vannak egyének, akik ettől a gondolattól a lehetlenségig, a képtelenségig elszédülnek s elvesztik a józanság minden mértékét.

Csak így lehet elképzelni azokat a szónoki bukfeneket, amelyeket Herczeg Ferencz, a szolgálatkész kortes és vitélő munkapárti, tegnap megengedett magának Aradon. Vállalta, nem tudjuk saját jószántából-e, vagy megbizásból, hogy felel gróf Széchenynek, aki nyíltan megmondotta, hogy a kormányzatban és munkapártban a gonoszság minden válfaja képviselve van: Lukács a tolvaj, Khuen az orgazda és Tisza az értelmi szerző, a főlbujtó.

Herczeg Ferencz kiszólása erre vonatkozólag oda csucsosodik ki, hogy gróf Széchenyi Aladár fordítva a dolgot alluzióképpen hangoztatta, hogy a megnevezett gonosztettek elkövetői a koalícióban foglaltak helyet s ezek gróf Széchenyi intim barátai közé tartoznak. Keresse a minősített gonoszlevőket azok közt; azt hiszi, hogy azok még szabadlábban vannak.

A munkapárt pedig rátapsol: „Gut gebrüllt Löwe!” Nyilván tetszik a mun-

kapártiaknak ez a szélel bélelt frázis, abban a hiszembben, hogy ezzel ugyan Herczeg Ferencz alaposan megfelelt Széchenyi Aladárnak. Nem gondolják meg s nem is akarnak tovább gondolkodni, hogy belátnák, mennyire maguk alatt vágják a fát s hogy mily mérhetetlen különbség van Széchenyi és Herczeg Ferencz kijelentése között.

Ez ugyanis a régi, szokott, penészes és lerongyolódott munkapárti szokások és eszközök közé tartozik. Gróf Széchenyi nem kertelt, nem bujkált, nem keresett kitérőt, amikor vádolt. Nyíltan, egyenesen, föntartás nélkül néven nevezte azokat, akikre gondolt. Állt elibe annak, amit mondott férfiúhoz és politikushoz méltóan. Herczeg Ferencz azonban munkapárti uzus szerint általánosságban vádolt és gyanúsított. Nem nevezett meg senkit. Ilyenformán már annál fogva is, hogy kiszólásait nem konkrétizálta, elvesztette jogát ahhoz, hogy komolyan vételessék, vagy hogy szavainak egyáltalában sulya lehessen.

Lehetne arról is néhány komoly zokszót ejteni, hogy milyen különös az, ha Herczeg Ferencz, a magyar író, dezavualja írói mivoltát, amikor esatla-kozva a reakció és sötétség pártjához, szembe fordul hazájának függetlenségét, jogkiterjesztő törekvésével, felszabadtásra irányuló vágyaival, a nemzet álmaival s ábrándjaival s leköli magát a despotizmus szekere mellé, hogy segítsen bilincsekbe verni a magyar nemzetet. De erre nem akarunk részletesen ki-

térni. Annyi objektív argumentum szól Herczeg Ferencz ellen, hogy az argumentum ad hominem merőben fölöslegessé válik.

Kikre czélozhatott Herczeg Ferencz? Ki lehegett a szeméi előtt, amikor gyanúsított? Vagy egyáltalában nem tud különbséget tenni konkrét faktumok és általános szólások közt? ... Ha azokra gondolt, akiket egy röpiratban nyilvánosan megrágalmaztak, elfelejtheti-e, hogy ugyanaz, aki a vádakait hangoztatta, most is börtönben ül, mert vádjait bizonyítani nem tudta? Jogerőssé vált bírói ítélet sujtotta börtönbüntetéssel, aki a koalíció vezető egyéniségeit rágalmazni merete.

S itt válik szemmel láthatóvá, kézzel foghatóvá a különbség gróf Széchenyi Aladár és Herczeg Ferencz vádjai közt. Igenis bírói ítélet bélyegezte meg Lukácsot és a munkapártot, amikor Dést fölmentette. Ezzel szemben bírói ítélet sujtotta azt, aki a koalíció vezető férfiainak integritását megtámadta. Ha ez nem konkrétum még a különbségben sem, akkor valóban nem tudjuk, mi a konkrétum.

De ez csak az egyik része a pozitívumoknak, amelyekre Széchenyi támaszkodott, amikor vádjait hangoztatta. Csak a közelmúlt napokban szeretett volna a munkapárt fegyvert kövacsolni a koalíció ellen, amikor a koalíciós zárszámadásokat tárgyalta. Mennyire égett-lobogott a gyülevész és bűnbán született munkapártiakban a

Lujza és Matild keserve

Írta: Dr. Falk Zsigmond

(Utányomás tilos)

Csókollak! Édes! Eljöttem megnézni, mennyire haladtál a holnapi estélyedre való készülődéssel? A gyerekeket a Marira bízam, majd csak valamiképp elbibelődik velük; én meg most segítségedre akarok lenni. Nézzük csak: kiket hívtál meg, mit fogsz nekik tálnál, miképp fogod a lakást és az asztalt feldíszíteni és milyen mulattatásról gondoskodtál? Mert tudod, édesem, hiábavaló az erőlködés az étel és az ital finomsága, meg a kényelem előkelősége körül, ha nincs egy kis jeu, ha nem adsz alkalmat vendégeidnek az idegizgalomra, ha nem lehet sokat veszíteniök avagy esetleg még többet nyerniök: az estély nem sikerül: kiszólhatnak szerre a városban irgalom nélkül.

— Aranyos Lujzám, nagyon köszönöm a gondosságodat, de végül talán mégsem kellene összes tanácsaidat egy lélekzetre elmondanod. Vegyünk sorjában mindent és ne siessünk el semmit, amikor még teljes harminczhat óra áll rendelkezésünkre a legpontosabb, a legkorábban megjelenő vendég megérkezéséig.

— Kérlek, kérlek, drága Matild! Csak szólj, ha terhedre vagyok. Elmebeteg rögtön. Ezer dolgom és rengeteg gondom van. Négy látogatást és három zsurl mulasztok ma miattad. Örömet veszem a távozási engedelmet, legalább nem kell majd legközelebb eltűnnöm a különféle szemrehányást.

— Lujzám, aranyom, ne érzékenykedjél. Szükségem van rád, magam nem tudnám ki sem gondolni a sokféle követelményi, annál kevésbé annak rendje-módja szerint előkészíteni. Azután meg te ugrattál bele ebbe az egész vendégvárás komédiába: így erkölcsileg is köteles vagy segítségemre lenni.

— Hát minek fogadtad meg tanácsomat, Matildkám, szívem, ha nem találod helyénvalónak? Megmagyaráztam: hogyan érne el az urad ügynöksége hatalmas fellendülést. A fehér asztalnál izletes étel és jóféle ital mellett könnyű lesz az üzletkötés. Te ezt rendkívül helyesnek mondtad és most a kivitelnél kezdesz aggályoskodni.

— Dehogy, szentem, Lujzám, ma is a nézeteden vagyok. A kivitelnél azonban érzem a gyengeségemet, valljuk meg az igazat, a járatlanságomat. Aztán meg sajnálom a férjemet, akinek ekkora pénzáldozatra csábítottam. Fogalmam se volt a vendéglátás költséges voltáról. Eddig eblibélődtem egy eseléddel. Magam főztem és takarításnál is segítettem. Boldog voltam, ha az uramnak, a pirosposztag lánykámnak és a remekül feleseperedő fiacskámnak szentelhettem minden időmet és egész munkásságomat. Sejtelmem sem volt az anyagi gondokról és csendesem, nyugodtan éltem a magam meleg családi körében. Egy nap aztán veled, egykori tanulótlársnőmmel találkoztam. Roppantul megörültünk egymásnak és te nyomban megtiszteltél a látogatásoddal.

— Ne folytasd, Matildkám! Nyárspolgári észjárásod idegessé tesz. Gyerekeket fürösztetni, porontyokat öltöztetni és lurkókat meg-

sétáltatni, ez nem lehet a te hivatásod, aki közöttünk a legszebb voltál és a legelmésebben tudtál felelni tanáraink kérdéseire. Igenis, büszke vagyok arra a reformra, amelyet házadban teremtettem. Szakácsné fogadtál és a mindenest komornának léptettük elő. Az urad duzzogott, ha hazajött és nem talált a gyermekeknel, de azért újra megbékült, amikor megtudta tőlem, hogy a zsurokon mennyire felütnél. Annyira hódoltak neked, hogy lassan-lassan irigykedni kezdtem a sikereidre.

— Jaj, Lujzám, pedig de szívesen lemondanék ezekről a szórakozásokról. Visszavagyom a magam régi, meleg fészkebe és valóban szégyellem magam, ha a gyermekeim elbájoló csacsogással kérdik: „Mamuska, miért nem jössz már velünk sétálni?” „Nincs időm, nagyon sok a dolgom, egészen jól elvégzi ezt helyettem Teréz.” A fiacskám, az öregebb, az okosabb, a maga tíz éves fejével aztán rám pírít. „Hát eddig miért ért rá a mamuska törödni velünk?” És én kénytelen vagyok néhány cukorral és üres, semmitmondó, de hallgatást parancsoló szóval elcsitítani drága magzatomat. Nem sokáig fogom elviselhetni ezt a modern életkomédiát. Régi módi asszony vagyok. A mi helyünk ott van a családban és ha fenn kell tartani az erőszakolt, szellemtelen, szerintem léha zsurokat, menjen oda az ifjúság: a nőtlen emberek és a hajadonok.

— Téged ugyancsak kiforgatott a vacsora sikertelenségétől való félelem, ijedős Matildkám. Pedig hiába vergődöl. A művem megkoronázása lesz ez a vacsora. Magad körül fogod látni az estélyen ismerőseink legjavát és házad bevonul a társaság kegyeibe. Ennek meg ép-

vágy, hogy valami bélyegfelét süssenek rá a koalíciós kormányra! Nyilvánvaló és azt senki kétségbe nem vonhatja, hogy a munkapárti célzat világos volt: megbélyegezni a koalíciós kormányt, hogy kevesebben lássák a Kain-bélyegget, amely saját homlokukra van sütvé.

S jóllehet egymás közt voltak, jóllehet fészkelődhetek volna kedvök és tetszésük szerint, semmi pozitívumot nem tudtak kisütni; nem tudták formulázni vádjukat; nem tudták azoknak testet adni. S legfőleg arra szorítkozhattak, hogy nem tetszettek nekik a szerződések, amelyeket a koalíciós kormány kötött. De az erre vonatkozó allúziók is oly általánosságban mozogtak, mint Herczeg Ferencz tegnapi tószájában foglalt általános vádak és gyanúsítások. Szétmállottak, szertefoszlottak azok, füres füstfelhők és párák gyanánt.

A bélyegzettek tehát nem tudtak bélyegezni, soha senki sem volt ott a mungás idején az ellenzék részéről. S így csak utólag gondolhattak a mungók a si tacuisses kezdetű mondásra. Valóban jobb lett volna hallgatniok. Ha bélyegezni tudtak volna, be nagy gyönyörűséggel bélyegeztek volna! Így csak azt érték el, hogy annál világosabban tünt ki a Déry-pörben elhangzott bírói ítélet jelentősége. Ez az ítélet megbélyegezte Lukácsot, a munkapártot és annak vezető tényezőit, hogy az egész rendszerük bűnön, panamán épült s teljesen megért a pusztulásra. Ők bírói ítélet nélkül akarták szegyenbe mártani a koalíciót s magukat csak annál jobban tették ki a közmegevetésnek s abban az arányban, amilyenben gyanúsításaik s vádjuk rendre hajótörést szenvedett.

S Herczeg Ferencz ennek az irányzatnak volt tegnap a szószólója. Joggal követelheti tőle a közvélemény, hogy konkretizálja vádjait. Mert ha erre képtelen, amint hogy képtelen is, csak azt árulja el, hogy a kilátásba helyezett munkapárti miniszteri szék a fejébe

szállt, még mielőtt beleülhetett volna. Ezt jól jegyezzék meg az aradiak s disztíngváljanak helyesen, amikor választaniok kell: vajjon a legnagyobb magyar méltó leszármazottjára, vagy pedig a Herczeg Ferencz protegálta eszeveszett bünszerzőre adják-e szavazatukat.

Szélcsend a politikai központban

— Megrendszabályozzák Fiumét — Becsukják a köztársaságiakat

— Hírek a politika világából. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 24.

A politikai események színtere áthelyeződött Budapestről a vidékre. A számottevő politikusok pártkülönbség nélkül Aradon vannak, ahol a 28-án végbemenő választást készítik elő. A fővárosi párt-klubokban tehát nincs semmi élet és az aradi választás utáni nem is lesz.

Ezt a központban beállott szélcsendet a kormány arra használja fel, hogy a vidéken folytassa a maga erőszakos munkáját. Fiumében a rappresentanza és az olasz polgárság tiltakozása dacára a mai napon életbelépette a határrendőrséget, mely már meg is kezdte működését. A polgárság természetesen tüntetett, amire felhangzott Fiumében, a legelső határrendőrségi vezényszó:

— Szuronyt szegezsz!

Ezzel a csatakiáltással vonult be Fiuméba a határrendőrség különítménye és ez mindenetre jellemző a Tisza-uralomra.

De még jellegzetesebb az az ítélet, amit a makói rendőrség hozott a köztársasági párt vezetőségével szemben. A rendőrkapitány a multkorai makói köztársasági gyűlésből kifolyólag több napi elzárásra ítélte a párt vezetőit, köztük Kalmár Antalt, az ismert nevű kiváló publicistát. A köztársaságiak bebörtönzése tehát már megkezdődött, mielőtt az ellenük hozott tulszigoru törvény életbelépett volna. Pedig azt az egy pár napot, amíg a tör-

vény életbelép, megvárhatták volna. Hiszen akkor és azután is alkalmuk lett volna arra bőven, hogy Kalmár Antalt, Nagy Györgyöt és társaikat becukathassák és akkor legalább hivatkozhattak volna a közfelfogás megnyugtatóására, a szentesített törvényre is. De így, előlegezni a becukást, ez valóban Tisza-tempó.

A politika mai eseményeiről híreink itt következnek:

Hegedüs Lóránt a palotaőrség ellen

Politikai körökben nagy feltűnést keltett Hegedüs Lóránt országgyűlési képviselő egy cikke, amely a N. Fr. Pressében jelent meg és amelyben Hegedüs lesújtó bírálatot mond Gerő százados szerepléséről. A cikk néhány igen kemény bíráló szó után azt mondja, hogy az ellenzék állítólag azért nem megy be a parlamentbe, mert a parlamenti őrség fegyveresen megtámadja őket.

— Ha csak ez az akadály. — mondja a cikk — úgy ezen könnyű lesz segíteni. Én a magam személynét illetőleg azt hiszem, hogy az illető százados ur a katonai erőkben igen kiváló lehet, a mit azonban a parlamentben folytatott hősi küzdelméből láttam, az én előttem sokkal alkalmasabbá teszi őt határrendőri szolgálatra, vagy valami querrilla-csapat vezetésére, mint a parlament tekintélyének megvédésére.

— Ha ennek kapcsán fölvetik azt a kérdést, hogy nem kellene-e a parlamenti őrség szabályzatát új alapokon kidolgozni, úgy, hogy abban a katonai függőség helyett inkább az alkotmány méltóságának megóvása iránt tartozó kötelesség érzete domborodjék ki, úgy én magam is szívesen szavaznék egy ilyen javaslatra, mert meg vagyok róla győződve, hogy épp úgy, mint a hogy lehetetlen egy ezredben névszerinti szavazást rendeztetni a parancsnok redetelei fölött, mert hisz az ezred nem parlament, épp úgy lehetetlen a képviselők viselkedését katonailag szabályozni. Ha tehát az ellenzék csak e miatt marad távol az ülésektől, úgy könnyű a segítség és egyetlen komoly tényező sem fog ez akadály eltávolítása elől elzárkózni.

Hegedüs Lóránt különben ezt a véleményét részletesebben fogja kifejezni csütörtökön Aradon, ahol Tisza érdekében fog beszélni. Feltéve, ha meg nem zavarják.

Osszeférhetetlenségi bejelentés

Persian Adám, az „Alkotmány” munkatársa, ma nyújtotta be a képviselőház elnökének Mándy Samu országgyűlési képviselő ellen tett összeférhetlenségi bejelentését, amelynek szövege a következő:

pen az urad fogja hasznát látni. Nem egyéb ez, mint befektetés jövőbeli nagy üzletekre. Hej! Bár én volnék az urad felesége! Majd megmutatnám, mire képes az okos, a furfangos, a leleményes asszony. Rövid néhány év alatt négyszeres forgalmat érne el az ügynöksége.

— Lujzám, drágám, ezt elhiszem neked. De ne haragudj, ha kijelentem, hogy valami nagy hasznát ennek más nem látná, mint az ingyenélő vendégek: mert a költségek megemésztésének minden jóvedelme. Ne vedd rossz néven, amit mondok, de én bizony már megbántam, hogy megfogadtam a tanácsodat és csakis azért örülök az estélynek, mert ez a lázas készülődés, ez a semmiért való izgalom megint visszavezet szent hivatalomhoz. Meglesz a vacsora, de ez lesz az első és az utolsó. Azután megint visszatérek a helyemre: a gyermekeim gondozásához, az uram kényeztetéséhez és a háztartásom vezetéséhez.

— Nagyon kedves vagy, Matildkám, szentem! Ez a köszönet, amiért elvittelek az emberek közé. És ez a hála, amiért felvilágosítottalak háziasszonyi hivatásod magasztosságáról? Avagy tán azt gondold, én nem fordítok a háztartásomra elég figyelmet? Reggel hatkor cseppet a lányoknak. Mikor jelentkeznek nálam, megszabom a teendőjüket. Tizenegy óra tájban felkelek és megnézem, elvégeztek-e mindent. Aztán megyek a szakácsnéval a kamrába, kiadok neki és azután a komornával felöltöttem magamat és délre ott vagyok a Kuglernál. A férjem kettő után jön haza a minisztériumból. Együtt megebédelünk. Az öreg csak azért haragszik, ha némelykor elkésem. De hát édes istenem, sokszor nem lehet hama-

rosan otthagyni a társaságot. Ebéd után rövid időre lepihenek és öt óra tájban a komornám segítségével toalettet csinállok. Este pedig többnyire vendégségbe megyek az urammal. Némelykor, ha nem vagyunk meghíva, együtt vacsorázunk a kaszinóban és hazamenőben betérünk a moziba, nehogy éjfél előtt jussunk az ágyba, mert akkor nem tudok elaludni.

— És a gyermekeid, Lujzám, a gyermekeid mikor vannak együtt az anyjuddal?

— Ah! Matildkám, hiszen e miatt zsörtölődik az uram is folyton-folyvást. Ti ketten összeillenétek. Pedig mennyire ósdi, mennyire elavult ez a nézet. Azok a gyermekek a legjobbak, akiket intézetben nevelnek. Ugyebár! Mit bizonyít ez? Világosan azt, hogy idegen kézen kapja meg a gyermek a helyes vezetést. Nos, nekem van kisasszonyom. Attól tanulhatnak franciául, zongorát, az végzi velük a lezket, sőt még korcsolyázni is elviszi őket. Amikor pedig nincs jég, ott a Mari. Az jobban sétáltatja meg őket, mint jómagam. A társaságbeli nőnek nem lehet feladata a gyerekekkel való vesződés. Annak reprezentálni kell. És ez a kötelezettség felette súlyos munkát ró a nő vállaira. Különben teljesen elegendő, ha az asszony a legfelsőbb ellenőrzést gyakorolja a háztartásban, a nevelésben.

— No hát, Lujzám, édesem, erre a térerre nem követlek. Már csak szívesebben megmaradok az elfakult elveimnél. Nincs magasztosabb feladatunk a gyermeknevelésnél. Nincs kedvesebb munka a háztartás vezetésénél. És nincs gyönyörűsebb élvezet, mint az urunk homlokáról kedvességünkkel és figyelmességünkkel eltüntetni a fáradság vonta ráncokat. Hiszen amit te most elmondtál, az egysze-

rien elriaszt a társaságba való belépéstől. Állandóan idegenekre bízom a gyermekeimet? A háztartásomat a cselédeim önkényessége rángassa szét? És az uram, a parancsolóm ne rendelkezhessek felettem, amint akad egy kis szabad ideje? Hiszen ez borzasztó! Hát rajba legyek a formáknak? Kiszolgáltassam magam a Kuglerbeli társaságnak és zsurok, meg vacsorák idegölő, lelket emésztő szórakozásának? Nem, aranyos Lujzám, nem, ebbe nem megyek bele! Inkább megint nyárspolgársasszonyná változom, vissza és szívvel teli életet élek. Akkor nem lesznek keserveim, úgy mint most. Akkor meg fogom újra találni a boldogságomat.

— Ha csak keservekről van szó, azokból nekem is kijut bőven. A férjem eleget beszél a női hivatásról és nincs nap, amelyen ne kapnék szemrehányást az elhanyagolt háztartásért és nem eléggé gondozott gyermekeimért. Arról nem is szólok, hogy megkivánná még azt is, hogy én többet foglalkozzam vele. Sok nekem a keservem, hidd el, sokkal több, mint neked. Mert én reprezentálásra születtem, az uram pedig utálja a társaságot, amelybe egyedül az én kedvemért jár. Emiatt aztán állandó közöttünk a zivódás és csak könyeim árán tudom megszerezni azt, amit akarok. Hej, pedig nem volnék ma méltóságos asszony, ha nem egyengettem volna magamnak az utat a zsurok révén az államtitkárhoz, meg a miniszterhez! Naiv teremtmények vagytok ti ketten. Te is, meg a férjem is. Kár, hogy nem lett belőletek egy pár. Igaz, akkor ma is még titkár volna az öreg és akkor bizonyára azért, neheztelne rád, hogy nem segítettél megcsinálni a karrierjét.

Szerda, június 25.
M
a bejel
leg 191
gvar F
október
kir. fő
hold t
Mándy
rben
résztve
lasztott
1901. é
által u
rülirt
22. szá
pedig
műsége

A
két rem
niszteri
szógal
V. L. c
és kerü
ez évi
rium ep
is. A m
adór
léptetés
kasza a
tűzte k
végreh
tisztika
ma leu
működ
hogy tö
jek. ehl
ség me
déseket
keny fi
tette sz
Fél
let foga
tárend
együtt
és dr.
lése ala
tézkedé
tett hat
számu
szag ter
életbe v
lat, mir
diekre
mokban
gok kö
miatt is

dolkoz
szerint
Az önt
kozást.
és ipar
nő ped
ezer
támoga
lom, h
azon n
irányít
egymás
vagyok
másik
Ha ebl
támadl
jobb le
mét. M
térek a

lyesebb
mégis
Mert re
hogy n
ugvan
sodhoz
akiról
ból a j
tettél.

kat tan
irányba
nem le
és anna
tatásod
gyen,

Mándy Sámuel országgyűlési képviselő ugyanis a bejelentés szerint 1906 május havától kezdődőleg 1913 május 7-ig igazgatósági tagja volt a Magyar Föld r.-t.-nak, amely részvénytársaság 1910 október 10-én eladta a m. kir. kincstárnak a m. kir. földművelésügyi miniszterium utján a 16.000 hold területű bertneki letarolt erdőbirtokot. Mándy Sámuel a birtok eladásakor 1910 októberében is igazgatósági tagja volt a Magyar Föld részvénytársaságnak, de *ugyanekkor már megváltott orsz. képviselő is volt* és így beleülközött az 1901. évi XXIV. t.-cz. 7. szakaszába, mert eljárása által ugyanazon t.-cz. 5. §-ának 10. pontjában körülírt helyzetbe jutott. Az 1901. évi XXIV. t.-cz. 22. szakaszában foglalt imperatív rendelkezésnek pedig nem tett eleget és így *ellátásának rosszhiszeműsége* is megállapítható.

A fiumei határrendőrség

A belügyminiszterium a fiumei kormányzóhoz két rendeletet intézett. Az egyik rendeletben a miniszterium a *külföldieknek a magyar korona országai területén való lakhatásáról* szóló 1913. évi V. t.-cz. életbeléptetésének idejét Fiume városára és kerületére nézve a törvény 18. szakasza alapján az évi június hónap 25-ére tűzte ki. A miniszterium egyúttal megküldötte a *végrehajtási utasítást* is. A második rendeletben a miniszterium a *határrendőrségről* szóló 1903. évi VIII. t.-czikk életbeléptetési idejét Fiuméra nézve a törvény 12. szakasza alapján ugyancsak *ez évi június hónap 25-re tűzte ki* és szintén megküldötte az erre vonatkozó végrehajtási utasítást. A fiumei határrendőrség tisztikara, irodaszemélyzete és 70 főnyi legénysége ma leutazott Fiuméba. Holnap mekezd-i hivatalos működését. A határrendőrségnek utasítása van, hogy tisztán a hatáskörébe eső ügyekben intézkedjen, ehhez képest tehát a fiumei autonóm rendőrség megtartja eddigi ügykörét. Ezeket az intézkedéseket a külpolitikai helyzet és az igen jelentékeny fiumei idegenforgalom hatásos ellenőrzése tette szükségessé.

Félhivatalosan jelentik: A két kormányrendelet foganatosítására a mai reggeli vonattal 70 határrendőr és öt tiszt néhány beosztott detektívvel együtt Késmárky Rezső határrendőrségi tanácsos és dr. Lam Dezső határrendőrségi kapitány vezetésével Fiuméba elutaztak. A kormány ezen intézkedésével a határrendőrségi törvényben létesített határrendőrségi kapitányságok utolsója, a 12. számú is létesült, miután előzőleg már Horvátország területén is a határrendőrségi intézmény már életbe van léptetve. Ugy a határrendőrségi szolgálat, mint az ország területén tartózkodó külföldiekre vonatkozó rendszert az összes európai államokban állami feladatot képez és az ezen hatóságok között szükségképpen megkívánt viszonyosság miatt is Magyarország nem késztetett tovább azzal,

hogyan tekintetben állami intézményeit megfelelően tökéletesítse. Tekintettel a kivándorláshoz fűződő nagyfontosságú társadalmi, gazdasági és honvédelmi érdekekre, másrészt pedig az idegenekre vonatkozóan az állam biztonsága szempontjából szükséges intézkedésekre, melyek mint legutóbb a balkáni eseményekkel kapcsolatban, az esetleges kémkedés és egyéb államellenes üzemek miatt fokozott ellenőrzést tesznek szükségessé, nem volt tovább fentartható az az állapot, hogy éppen Fiume városa és kerülete, ahol a kivándorlás és az idegenforgalom tulnyomó része lebonyolódik, hiányozzék annak a határrendőrségi szolgálatnak a létezéséről, mely Magyarország területét körülveszi és éppen a legutóbbi és — sajnos — még elmultaknak nem mondható külpolitikai és különösen balkáni bonvadalmak immár halaszthatatlanná tették a kormánynak erre vonatkozó elhatározását, melyvel a törvény megalkotása óta a Fiume speciális viszonyaira és az autonómia híveinek sokszor tapasztalt érzékenységre való tekintettel, ugyancsak kimélethet, mindez ideig várt. Hangsúlyozandó, hogy a határrendőrség sem Fiume városának, sem különösen a mindenkor bevált városi rendőrségnek az autonómiáját nem érinti, mert a határrendőrség kizáróan állami rendészeti feladatok teljesítésére van hivatva.

Fiuméből jelentik: A fiumei határrendőrök ma este 8 órakor érkeztek ide. Ez alkalomból igen sok előkelő magyar és olasz lakos jelent meg a pályaudvaron, hogy tanuja legyen a látványosságnak. A pályaudvar előtti teret tüntetők lepték el. A városi rendőrség széleskörű intézkedéseket foganatosított az esetleges zavargások elfojtására. A pályaudvar területét és környékét gyalogos és lovasrendőrök szállták meg. A gyorsvonatból kiszállt 68 rendőregény és öt határrendőrségi tiszt megpillantására a tüntető tömeg fűtüléssel, sipolással, kiáltással fogadta. A határrendőrség parancsnokja tisztje Szuronyt szeptemmel vezénvált. A határrendőrök felöltözött szuronyval állottak meg a tüntető olasz tömeg előtt. Ebben a pillanatban a városi rendőrség hozzáfogott a tér megtisztításához, ami néhány perc alatt sikerült. A rendőrség körülbelül tíz tüntető előállított. A tömegben lévő magyarok Éljenkiáltással fogadták a határrendőröket. A határrendőrök négyes sorokban a kivándorlási palotába mentek, melynek második emeletén szállásolják őket ideiglenesen el. A palota udvarán Homer Imre orsz. határrendőrségi főnök, aki ma reggel Fiuméba érkezett, beszédet intézett a határrendőrökhöz, amelyben figyelmeztette őket kötelességük lelkes, pontos teljesítésére.

A városi rendőrség a kivándorlási palotához vezető utakat elzárta, hogy távollartsa a tüntetőket, akik a Piazza Danton verődtek ismét össze, de

rövid zajongás után ismét szétszórtak. A rendőrség óvatosságból a késő éjszakai órákig *őriáratokat* cirkáltatott az utcán.

Ertsey ügye

Ertsey Péter munkapárti képviselő összeférhetlenségi ügye, amely a várpalotai birtokvételnél megállapított közbenjárására vonatkozik, már legközelebb tárgyalás alá kerül. Ertsey ugyanis ellentétben a közszájon forgó hírekkel *nem mond le mandátumáról* mindaddig, míg összeférhetlenségi ügye befejezést nem nyert. Ugyanis az összeférhetlenségi kérdés munkapárti szakértői jogászifurfanggal megállapították, hogy Ertsey Péter közbenjárására a házszabályokban nincsen is szankció.

Ertsey Péter jogi védője arra az álláspontra helyezkedik, hogy Ertsey ellen csak a törvény 11. §-a alapján lehet eljárni. A védő kétségtelesen tartja, hogy az összeférhetlenségi bizottság az Ertsey ellen tett bejelentéseket *elutasítja*, ha be nem bizonyul, hogy Ertsey a közbenjárásért pénzt kapott. Ha pedig a mandátumról történt lemondása folytán a bizottság az eljárást megszüntetné, Ertsey, mint védője mondja, közzé fogja tenni arra vonatkozó bizonyítékait, hogy pénzt vagy vagyonit előnyt közbenjárásért nem kapott és ezzel be fogja igazolni, hogy *összeférhetlenségi eset az ő terhére nem állott fent*.

Ez alapon tehát egészen bizonyosra vehető, hogy a munkapárti zsüri Ertseyt az inkompatibil alól szalválni fogja. Ertsey azonban e döntés dacára leteszi majd mandátumát, de ezért értékes kárpótlásban fogják részesíteni: *alkalmasint a körjegyzők bankjának elnöki állását kapja meg*.

Köztársaságiak üldözése

A hódmezővásárhelyi rendőrség bizalmas utasítást kapott a belügyminiszteriumtól, hogy a köztársaságiak ellen a legkiméletlenebbül lépjen fel. A rendőrség azonban tulbuzgóságában ezt a határt túllépte és egyesek alaptalan zaklatásától sem riadt vissza. Tegnap Nagy Györgyvel három hódmezővásárhelyi tekintélyes, vezető polgár: Kovács József, a helybeli függetlenségi és 48-as párt elnöke, Gravat Ferencz lapszerkesztő és Szabó Imre tanító uszonnára tért be az Iparegylet vendéglőjébe. Másnap a rendőrség 838/913. sz. a végzésével ellenük tiltott gyülekezeten való részvétel miatt *megindította az eljárást*. A rendőrség Nové Sándor vendéglőstől minden áron azt akarta megtudni, hogy a vendégek *sörözés mellett tiltott népgyűlést rendez-*

Nos, egyetlen Lujzám, a kettőnk gondolkodása egészen ellentétes. Az én felfogásom szerint a nőnek a férje dolgaihoz semmi köze. Az öntudatos karakter el sem tűri a beavatkozást. A férfi haladjon a maga esze szerint és iparkodjon érvényesülni úgy, ahogy tud. A nő pedig szorgoskodjék a ház körül és vegye ezer köszönettel, ha az ura tapasztalataival támogatja fáradozását. Azt értem és méltánylom, ha a férfi jön a nő segítségére. De már azon nevetek, ha a nő kívánja a férfi dolgai irányítani. Mi ketten nem fogjuk megérteni egymást soha. És én neked éppen csak azért vagyok hálás, mert megmutattad, milyen az a másik életmód, amelyet eddig nem ismertem? Ha ebbe bele nem avatsz, valamikor tán felámadhatott volna bennem a gondolat, hogy jobb lett volna másképp elrendezni az életemet. Most már tisztán látok és többé le nem térek a magam útjáról.

Hát galambom, Matildkám, talán helyesebb lenne keserveink elmondása helyett mégis csak foglalkozni a holnapi estélylyel. Mert remélem, annak nem teszed ki magadat, hogy most, az utolsó órában lemondod? Ez ugyan méltó volna nyárspolgári gondolkodáshoz, de nem volna helyes velem szemben, akiről magad is elismerted, hogy tanácsaimból a jövőre nézve sok megszívlelendőt merítettél.

Igazad van, javíthatatlan Lujzám. Sokat tanultam tanácsaidból, tudniillik ellenkező irányban. Ez azonban egyre megy. Ne félj, nem leszek nevelletlen. Az estélyt megtartjuk és annak rendezésénél az egész vonalon utmutatásodat fogom követni. Bármilyen keserű legyen, fenékgig ürítem a poharat. Parancsolj

velem, engedelmes szolgád leszek a következő harminczhat órán át. De azután szétválnak utaink. Én megyek vissza, te pedig előre. Majd meglássuk: ki boldogul? Lehet, hogy tévedek, de a szívem hangjára hallgatom.

Matildkám, kis naivám, elfecsegtük az időt. Sietnem kell a szobához, a holnapi estélyre készülő ruhámat kell még egyszer felpróbálnom. Az éjjel még leírom az összes leendőidet és reggel felcsengetem Marit, hogy hét órára már kezdedben legyen az egész program.

Uj ruhát csináltattál, Lujzám, könnyelmű barátném, az én vacsorámra?! Bámulom az uradat, hogy ennyi pénzt áldoz a toalettjeidre. Én bizony a tavalyi estélyi öltözékben leszek és te az idén már három új kosztümöt és két estélyi ruhát kapsz és már megint új szabószámát fizethet az urad?

No hallod, Matild, ez aztán minden asszonyi együgyűségeken túl lesz! Hiszen a férjem erről a rendelésemről nem is tud. Még a legutolsó szabószámra sincs kifizetve. Az öregem szereti, ha ragyogok és elhiszi, amikor azt mondom, hogy egy régi ruhámat alakítottam át. Csak nem kívánhatja, hogy négyszer-ötszörnél többször menjek ki ugyanabban a ruhában. A számlafizetés persze szintén egyik nagy keservem. Többnyire perlésre kerül a sor és izgalmas jelenetek után ráfizetéssel egyengeti ki az öreg a tartozásomat.

Hát hallod, szívem, az én idegeim nem bírják el a családi jeleneteket. Férjem nyugalma árán nem kell nekem a fényűzés. Eszünk át ezen az estélyen és maradj te magadra tündökléssel és társaságbeli kötelezettségeiddel!

És megvolt a nagy vacsora, a fényes estély. Lujza nem kimélt senkit és semmit. Talpra állított mindenkit, akadt komissziója a saját és Matild gyermekéi, kisasszonyai és cselédei számára egyaránt. Sürgött-forgott a világ Matild körül és ő bizony áldozati bárány módjára tűrte, szenvedte a szokatlan felfordulást, mert most már nem volt módjában megakadályozni azt, amibe egy önfelédtt pillanat meggondolatlansága sodorta.

Lujza a négyszobás lakásból rövid három-négy óra alatt tündérligetet varázsolt. Az ágyakat összetolta egy-egy sarokba s gazdag virágdíszszel eltakarta. A Hungária-szálló pinczérei terítették az asztalt gazdag ezüstkészlettel és a margitszigeti kertészlet teleszórta a legékesebb viruló tavasszal. Lujza nagyon meg volt elégedve művével és nevetve tolta félre Matildot, ha egy-egy újabb küldemény érkezésénél fekiáltott:

De édesem, ki fogja mindezt megfizetni?

A siker biztos tudatában nem törődött a holnappal, különben sem érinthette érzéknyebben ez a kérdés, mert hisz Matild ura annyira el lesz ragadtatva, hogy nem fog zsörtölődni, hogy az ötszáz koronás költségelőirányzat esetleg ezer koronára fog megnőni.

A vendégkoszoru diszes volt. Minden ember a maga köré vont kis társaságban véli látni a nagy világot, azt a bizonyos világot, amely lépteit figyeli, cselekedeteit megítéli. Nos hát, Matild ott láthatta magánál mindazokat, akikre csak valaha gondolt. Lujza elhozta az államtitkár és hozott néhány miniszteri tanácsost. Aztán volt két egyetemi tanár, orvos, ügyvéd, patikus, operacénekes és kiváló,

tek-e. Nové Sándor kijelentette, — hogy ő semmit sem tud — vendégei közömbös dolgokról beszélgettek és felháborodással utasította vissza a rendőrség üldöző eljárását. A négy polgár a rendőrség ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt bűnvádi feljelentést adott be.

A makói rendőrbíróság ma mondott ítéletet az április 14-iki makói köztársasági gyűlés egybehívói és résztvevői ellen indított eljárásban. A rendőrbíróság Kalmár Antal dr. fővárosi író és Szabó Imre hódmezővásárhelyi tanítót, mint vezetőket 15—15 napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre, Kolonits József nagylaki ügyvédet, Papp Gyula halasi ügyvédet egyenként 12 napi elzárásra és 150 korona pénzbüntetésre, Kozma Imre, Sándor János, Bodrogi Sándor, Apró Béla, Bittó Gyula, Koncez Béla, Koncez Kálmán és Löwy Jakab vádlottakat egyenként 3 napi elzárásra és 120 korona pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet indokolása szerint az ítélet azért szigorú, mert tekintetbe vették a vádlottak magas értelmi képességét, továbbá a fenálló államrend elleni izgatást. Az elítéltek valamennyien felebeztek. A Löwyre és Papp dr.-ra kimondott ítéletet azonban az alispán már helybenhaquta.

A horvát kérdés

Dr. Tomasics Miklós volt horvát bán ma este Zágrábról Budapestre érkezett és holnap vagy holnapután a Gesztről visszaérkező gróf Tisza István miniszterelnökkel fog megbeszéléseket folytatni a horvát politikai helyzetről.

A horvát jogpárt vezérlő bizottsága, amelyben a Frank-csoport van többségben, ma Zágrábban ülést tartott, amelyben Starcevic Mile elnök lemondását tudomásul vették és Prebec dr.-t választották elnöké. Elhatározták, hogy a zágrábi polgári klub, a kereskedelmi ifjuság és a jogpárti egyetemi ifjuság kiküldöttének tanácskozási joggal helyet adnak a bizottságban. A mai tanácskozás a késő esti órákban még nem ért véget. A bizottság közli a tavalyi fuzio alkalmával készült, Starcevic elnök által aláírt protokollumot, amely jogérvényesen kimondja, hogy a Hrvatska pártlap vezetésére vonatkozó elhatározás csakis a horvát-szlavonországi pártbizottság jogát képezi.

Budapest, június 24.

Károlyi Mihály gróf üdvözlése. A cseleddömölki egyesült 48-as párt nevében dr. Porkoláb Mihály pártelnök az országos egyesült 48-as füg-

ünnepelt színész és színésznő. Mindenki eljött, senki sem mondott le. Matild végtelen öröme a milliomos gyáros is megjelent. Az ő kegyeitől függött az ura boldogulása. Keresetének jelentékeny részét az ő útján kapta.

Vacsora után csillogó szemekkel és beszédes ajakkal indult meg a terefe. A vendégek nagyon nekimelegedtek a diskurálásnak és az egyes kis csoportok annyira el voltak foglalva a saját vitájukkal, hogy nem törődtek a szomszéd beszélgetéssel, nem figyelhették meg azt sem, miről diskurálnak közvetlen mellettük.

Ezt az alkalmat óvatosan használta fel a milliomos gyáros a távozásra, mert ő volt az egyedüli, aki nem tudott felmelegedni. Éppen az előszobáján kisérranóban látta meg Matild, aki valami rendelkezés miatt hagyta el pillanatra a társaságot.

Persze kérdőre vonta legértékesebb vendégét, miért távozik így hamar? A gyáros kissé zavarba jött. Fejfájásról panaszkodott, kimerültségét hozta fel ürügyül, de mikor Matild megjegyezte arccal faggatta, hogy tán nem felelt meg a társaság, a gyáros ösztönösen beszélt:

— Asszonyom, nagyon szép, nagyon jó volt minden. És mégsem tetszett nekem ez a dolog. Ne vegye zokon, ha beleszólom a magánügyeibe, de némi jogot érzek erre, mert a férje a gyártmányaim képviselőjével foglalkozik. Derék, használható embernek ismerem, akivel nagy terveim voltak. Ez a mai estély azonban kissé visszariaszt. Megint udvariatlan leszek. Nem hiszem ugyanis, hogy az ura akaratából rendezték az estélyt, amely nem áll arányban a keresetével és társadalmi állásával. Nagyon kérem, asszonyom, nem csábítsa őt

getlenségi párt elnökéhez, Károlyi Mihály grófhhoz, ma igen megleghangu táviratot intézett, amelyben a harc legenergikusabb folytatására buzdítják és egyben végtelen szeretetükről biztosítják és kéri a magyarok istenét, hogy ezuttal végleges diadalra vezesse az egyesült ellenzékét.

Az aradi erőpróba

— Meggyőződés ellen félmillió —
Hogy korteskedik egy magyar író?

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 24.

Arad most a politikai élet középpontja. Számos ellenzéki vezér és közkatona tartózkodik odalent s ott is marad a választás napjáig. De erősen van képviselve a munkapárt is, amely szeretné megmeníteni a mandátumot a miniszterelnöknek. A függetlenek és függetlenségi meggyőződés ellen a hatalom a hivatali pressziót, a fegyveres terrort s a gyengéket megejtő pénzt szerzi. Egy félmillió guruló korona végzi az erkölcsök retentó pusztítását. Vigan, szeméremtelenül folyik a vesztegetés, a lélekvasárlás, a vértanuk városát ezenkívül még kakastollásokkal is megszállatták s a nem parirozó államhivatalnokokat huszon-négy óra alatt áthelyezik az ország másik végére. De azért Tisza derék, becsületes, férfit s a munkapárt etnikai alapon áll, ellenben a koalíció, amelyhez hasonló tisztaságu választást soha sehol kormány nem rendezett, véletlenül még szabaddalbon lévő tolvajok, orgazdák és felbujtók szövetsége volt, — legálább így tartja Herczeg Ferenc, a magyar író. Megdöbbenő és elszomorító, hogy egy oly jeles talentum, amely egy-két évtizeddel még a legnépszerűbb litterátusaink között foglalt helyet, mostanság lesüllyedt a reakció fanatikus Nerójának iródeakjává és nagyhangú kortesévé. Petőfi Sándor a magyar szabadsáért elvérzett a harcmezőn, a „Pogányok” szerzője egy remélt miniszteri tárcza fejében legezolja a magyar szabadságot. Ime, a mai magyar író!

Az aradi nagy erőpróbáról a következő tudósításaink számolnak be:

Bankett Széchenyi tiszteletére

Gróf Széchenyi Aladár képviselőjelölt tiszteletére hétfőn este fényes banket volt, amelyen igen nagyhatású beszédet tartott gróf Apponyi Albert. Az ő utólrhetetlen ékesszólásával mindenekelőtt azt fejtegette, hogy a kor-

oly ténre, ahol esetleges anyagi gondok meglántorodásra kényszeríthetnek. Hagyják abba a kapaszkodást. Előbb legyen meg az állás és a megfelelő jövedelem, azután illik majd estélyeket rendezni. Bocsnát az ösztinteségemért, de erre szükség volt, ha mindjárt neveltennek is tart. Az urából lehet szereplő ember és én ehhez segíteni fogom erős támogatásommal. Ezért találtam szükségesnek a figyelmeztetést. Elhamarkodni nem lehet semmit, mert csak elrontjuk az egészséges fejlődést.

Matid lesújtva hallgatta a gyáros meglehetősen kiméletlen szavait. A háttérben ott áll Lujza, akinek feltűnt Matild hosszú elmardása és meghallotta az ítéletet. Alig hogy a gyáros távozott, odalépett Matildhoz:

— Soh'se törődj vele. Gombház, ha leszakad lesz más. Majd akad külön képviselő az uradnak, ha ez a felfuvalkodott gyáros nem érti meg a kor szellemét és nem tudja megbecsülni, ha a képviselője szerepet visz a társaságban.

Matild azonban most már visszanyerte a régi határozottságát és megölelte Lujzát, csak annyit mondott:

— Kettőn két világnézetet képviselünk. A te ideáid a pusztulásomat okozhatnák. Köszönöm eddigi fáradozásodat, de én majd csak megint visszazökkenek a szürke, nekem való, kellemes, megszokott rendes életmódomba. Most már tisztán látom, mi a kötelességem. Megmaradok igénytelen polgáraszonynak, aki voltam eddig. Ez felel meg a természetemnek és az uram érdekét is így tudom helyesebben, jobb eredménnyel előmozdítani.

mány panamai milyen káros hatással vannak az iparosokra. Tönkre teszi ez az üzleti életet, amelynek alapja a realitás. Hosszabbban foglalkozott a Lukács—Désy-pörrel, majd áttért arra, hogy a kormány milyen terrort fejt ki, hogy Tisza Istvánnak szavazókat toborozzon. Felemlíti az Aradon történt vérlázító eseteket, hogy ártatlan embereket helyeznek át huszon-négy óra alatt, mert színt vallottak a függetlenségi párt mellett. Kijelentette, hogy az ő minisztersége alatt ilyesmi nem fordulhatott elő. Amikor a koalíciós kormánynak a lipótvárosi választásnál nagy szüksége lett volna a közönség egy részének a meghódítására, mert hisz csak pár szavazaton mult az egész és az ő miniszteriumának tisztviselői közül is sokan laktak ebben a kerületben, ő soha senkitől sem kérdezte meg, hogy kire szavazott, mert ezt impertinenciának tartotta volna. Ez az egész mai korrupt rendszer meg fog változni, ha el-söprik ezt a kormányt. Végül kiltartásra buzdította az egybegyűlteket. Beszéltek még gróf Károlyi Mihály, gróf Manndorf Géza, gróf Széchenyi Aladár, Beck Lajos, dr. Justh János, Gál Gaston és mások.

Kossuth Ferenc az aradiakhoz

Az Aradon megjelenő Függetlenség című lap vezető helyen Kossuth Ferencnek a következő cikket közli:

Három év előtt azzal állt Tisza az aradiak elé, hogy rendet csinál. A rendcsinálási szándék nála annyit tett, hogy el-némítja az érvényesülni nem birt magyar nemzeti vágyódást. A rend kedvéért ebbe is belementek azok, akik az anyagiakat jobb szeretik, mint nemzetük jogait, elfelejtve, hogy a jogok érvényesülése együtt jár a népjóléttel. De most gróf Tisza István meg-mulatatta, hogy miképpen élt Arad képviselő megbízásával. Lerombolta annak a képviselőháznak a jogrendjét, amelynek tagjává tette Arad és széttepte a jogrendet ő, kinek, mint a Ház elnökének, első kötelessége lett volna azt megvédeni. Keresztülgazdolt törvényen, alkotmányon, közszabadságon: a képviselőház tagjainak nagy részét kidobáltatta, katonai hatalmat vitt be a Házba, mely a Háztól független katonai kormánytól függ; a törvények alkotásában megsértette magát a törvényt, úgy hogy minden megalkotott törvény meghozatala az érvénytelenség bélyegét viseli és csakis azért érvényesül, mert a nyers erő tartja fenn. Ezen eljárással az ország egyik részét a másik ellen uszította, a békét, a kenyérkereseti alkalmakat, a közgazdasági fejlődést kizárta, a népet pedig, mely megérett a politikai jogok birtatására, ettől elütötte úgy, hogy a legjobb esetben az átlagos életkor vége előtt öt évvel juthat (már aki juthat) jogaihoz. Ezt tette gróf Tisza István, Arad képviselője. Vajjon lehetséges-e az, hogy Arad ezt most már tudva, a magyar vértanuk városának képviselőjévé válassza meg ismét azt, aki ily cselekedeteket elkövetésére használta fel Arad mandátumát? Én ezt nem hiszem. Arad piacán ott áll a vértanuk szobra, ott áll atyámnak, a nép atyjának, Kossuth Lajosnak szobra és Tisza Istvánnal szemben áll egy Széchenyi, a nagy Széchenyi neve a Tisza-névvel szemben. Aradiak, válasszatok!

Munkapárti korteskedés

Hétfőn több munkapárti képviselő utazott le Aradra, hogy ott Tisza István érdekében korteskedjék. A már Aradon tartózkodó Herczeg Ferenchez csatlakoztak tegnap este a Budapestre érkezett báró Vojnits István, Kállay Tamás, Kostyát Miklós, Simon Elemér, Almásy László, Hegedűs Kálmán és Kozma Andor országos képviselők.

Az első kerületi választók, valamint a budapesti vendégek tiszteletére a Fehér Kereszt-szállóban volt nagy lakoma, amelyen ötszáz választó gyűlt össze, hogy a párvasora keretében gróf Tisza István jelölését ünnepeljék.

A vendégeket Kintzig János pártelnök üdvözölte. Báró Vojnits István volt az első szónok. Rámutatott arra, hogy Tisza nevébe le van fektetve az igazi hazaszeretet, az őnzellen nemzeti politika eszméje, minden tette, gondolata, érzése a hazáé.

Utána a választók kívánságára Herczeg Ferenc emelkedett szólásra, aki ünnepelte Tiszát és az aradi választókat. Rátért továbbá beszédében gróf Széchenyi személyére, akiről megállapítja, hogy a multja olyan fehér, szűzies tiszta volt, mint a nulla. Foglalkozott aztán az ellenzéki vezetők vasárnapi szerplésével és így fejezi be szónok-

latát: És azok az urak, akik a koalíció idején kormányon ültek, gróf Széchenyi legjobb barátai. Ott, a barátai között keresse a jelölt ur a tolvajt, az orgazdát és felbujtót. Azt hiszem, hogy még szabadlábban járnak.

Ezután még löbber beszéltek, köztük Simon Elemér is, aki antiszemitizmussal vádolta meg gróf Széchenyi Aladárt.

A munkapárt különben az anyagi eszközök tekintetében is erősen felkészült az aradi választásra. Egyelőre ötszáz ezer koronát küldtek le a munkapárt választási kasszájából Aradra azzal az utasítással, hogy nem baj, ha nem marad egy fillér sem belőle, de Tiszának győznie kell. Az aradi munkapárt számítása szerint ebből a pénzből 2250 választót kell megvásárolni, mert legalább ennyi szükséges a győzelemhez.

Folyik a terrorizálás

Az a lelkesedés, amelyvel Arad város választópolgársága gróf Széchenyi Aladár programbeszédét fogadta és a kisérletében volt ellenzéki képviselőket ünnepelte, nagy lehangoltságot keltett a munkapárt táborában. Nyomban kiadták a jelzőt, hogy ellensúlyozni kell azt. Első sorban is a kormánypárti sajtóban helyezték el az ország közönségének megfélemlítésére a valósággal éppen ellenkező közleményeket, így többek közt azt is, hogy gróf Széchenyi Aladár végig sem fogja küzdeni a kampányt. Azután a legnagyobb erélyvel láttak hozzá állami hivatalnokok terrorizálásához. Néhány állami hivatalnokot, akiről köz tudomású volt, hogy törhetetlen hívei a függetlenségi eszméknek, azonnal áthelyezték szolgálati érdekből más városokba, a többiek pedig szelíden figyelmeztették a példára, hogy hasonló sors várja, ha nem szavaz a miniszterelnökre. Maga a főispán állásával garantálta a belügyminiszternek, hogy minden tüntetést csirájában elfojt, minek következtében a városban valóságos statáriális állapotok vannak. Nagyszámu csendőrség van koncentráva Aradon és a katonaságot is állandóan készenlétben tartják a várban, esténként pedig rendőr- és csendőrrőjratok czirkálnak a város minden utcáján. Munkapárti képviselők házról-házra járnak a választópolgároknál és a kormány nevében füt-fát ígérnek, ha gróf Tisza Istvánra adják szavazatukat. A párt román tagjai közül is többen leutaztak Aradra, hogy a püspök útján rávegyék a románságot arra, hogy a kormánypártra szavazzon. Minden erőszakoskodás dacára a választópolgárság zöme rendületlenül kitart a függetlenségi párt mellett. Gróf Apponyi Albertet, gróf Károlyi Mihályt és az ellenzéki képviselőket állandóan a legnagyobb lelkesedéssel veszik körül. Gróf Apponyi Albert, gróf Károlyi Mihály, Beck Lajos és Justh Gyula képviselők tegnap Tornayra utaztak Justh Gyula látogatására. Este visszatértek ismét Aradra és három gyűlésen vettek részt. Holnap érkezik Aradra Justh Gyula is, kinek fogadására a polgárság erősen készül, ugyancsak leutaznak Aradra Vázsonyi Vilmos, Désy Zoltán, Zlinszky István, Szmezsányi György, Palugyay Móricz, Bottlik István és Huszár Károly országgyűlési képviselők is.

Budapest, június 24.

Némethy államtitkár kiténtetése. A király Némethy Károly belügyminiszteriumi államtitkárnak a Ferencz József-rend nagykeresztjét adományozta. Az erről szóló királyi kézirat így szól:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére dr. Némethy Károly belügyminiszteriumi államtitkárnak rendkívüli és kitünő szolgálatai elismerésül Ferencz József-rendem nagykeresztjét adományozom.

Bécs, 1913. június 19-én.

FERENCZ JOZSEF s. k.

báró Burián István s. k.

Némethy államtitkár királyi kiténtetése — minden politikai velleitástól eltekintve — kétségtelenül érdemes, munkás és kiválóan képzett férfiu ért. Ő minden időkben egy a minisztérium, mint az ország nagy és sulus adminisztratív teendőit teljes szakavatottsággal vezette, mindig tartózkodva a napi politikától. A változó rezsimek alatt Némethy képviselte a belügyminisztériumban a stabilitást s hogy dolgát mindig jól végezte, arra vall a legfelsőbb kegy önzetlenül kiérdemelt megnyilvánulása.

Hazai miniszter itthon. Hazai Samu honvédelmi miniszter ma délután Bécsből visszautazott Budapestre, ahova este megérkezett.

Változás a főrendek névjegyzékében. A főrendház az igazoló bizottság jelentése alapján Majthényi Ottomár báró örökös jogu főrendházi tag nevét a főrendek jegyzékének IX. fejezete C) rovatába beiktalta.

A tisztviselői kongresszus előkészítése. Az Állami Tisztviselők Orsz. Egyesülete ezen évi közgyűlését Győrben fogja megtartani szeptember 20—22. napján. Az egyesület vezetősége ezen az uton hívja fel a tagokat, hogy aki önálló indítványt akar beterjeszteni, az 20 nappal előbb jelentse be, mert az alapszabályok értelmében ez a tárgyalhatóság elengedhetetlen feltétele.

Uj balkáni háboru előtt

— Veszedelemben a béke —

— Sajat tudósítónktól. —

Budapest, június 24.

Az optimisták abból a körülményből, hogy Belgrádban a békepárt győzedelmeskedett és Pasics újra konstruálja a kabinetet a harczi Bozanovics hadügyminiszter és Policevics igazságügyminiszter mellőzésével, a közeli békére következtetnek. A helyzetnek ez a megítélése azonban annyiban téves, amennyiben a béke vagy háboru kulcsát ezuttal nem Belgrádban, hanem Szófiában tartják.

A szerb válaszjegyzékek közzétételének az lehetett a célja, hogy Szerbia álláspontja minden eshetőségre mentve legyen. Viszont a harmadik jegyzék kemény hangja egyáltalában nem jogosít fel reményekre. Szerbiában nagy az elkeseredés Oroszország ellen, amely elfeledkezik arról, hogy Szerbia az Albániáról, az adriai kikötőről és Skutariról való lemondása miatt elesett a háboru gyümölcseitől s most látnia kell, mint akarja Bulgáriát öfölte előnyben részesíteni.

Az a hír sem bizonyult valónak, hogy a négy állam miniszterelnöke legközelebb már Pétervárott találkozik. Ebből csak annyi igaz, hogy a négy kormányelnök mellözve minden formális konferenciát, megjelenik Pétervárott, de csak azért, hogy az orosz kormányt ki-ki a maga kormánya álláspontjával megismertesse. Ez azonban még nem jelenti egyúttal azt, hogy aláveti-e magát mind a négy állam Oroszország választott-bírósa ítéletének.

Mai távirataink:

Oroszország akciója

Szófia, június 24. Beavatott körökben hire jár, hogy az orosz külügyminiszteriumtól újabb javaslat érkezett, amely azt foglalja magában, hogy Bulgáriát legyen a Dibra—Straga-vonal, ellenben Szerbiát az a terület, amely Velez és Kratovó között terül el. Az orosz kormány azt reméli, hogy ezzel a megoldással elesik minden különbség a vitás és nem vitás területek között. A döntés valószínűleg holnap lesz, mert a bolgár kormánynak sem érdeke a megoldást sokáig halogatni.

Tegnap késő este jól értesült körökben az a hír terjedt el, hogy Szerbia kész engedni és kijelentette, hogy a szövetséges szerződés alapján feltétlenül aláveti magát Oroszország döntésének.

Páris, június 24. Pétervárról táviratozák: Az orosz követek Szófiában és Bulgáriában kormányuk utasítására sürgős felszólítást intéztek a két ellenfélhez, hogy feltétlenül fogadják el a csár döntőbíróságát.

Szerbia jegyzéke Bulgáriához

Belgrád, június 24. A szerb sajtóiroda közli a szerb kormány által Bulgáriához intézett jegyzékek tartalmát. A szerződés revíziójára irányuló követelést tartalmazó jegyzék a következőket mondja:

A Törökország elleni katonai akció ered-

ményei megkövetelik, hogy minél előbb hozzálassanak a szerződésnek, a titkos függeléknek és a katonai konvenczióknak revíziójához. A szerződés bizonyos rendelkezései a háboru folyamán olymértű változást szenvedtek, hogy ezáltal az egész szerződés feltétlen érvényének kérdése merül fel és ennél fogva a szerződés többi klauzulájának értéke is megszűnik. A szerződést épügy megvalósításának módja, mint a külső körülmények, melyek döntő befolyást gyakoroltak a háboru eredményeire, megingatták. Szerbia joga annál inkább megerősített, mert a szövetség, mely Törökország majdnem egész európai birtokának meghódításához vezetett, többet ért el annál, mint amit a szövetségi szerződés megállapított. A felosztásnak ennél fogva méltányosnak kell lennie.

Az a bázis, melynek alapján a szövetségesek kondominiumának felosztása megejtendő volna, teljesen megváltozott és felbomlott. A dolgok új állásánál Bulgária megkapja egész vitán kívül álló területét, míg Szerbia a vita nélkül szánt területből elveszti a Sar-hegységtől nyugatra terjedő részt az adriai partvidékkel együtt. Míg továbbá a nagyhatalmak Bulgáriának megengedik, hogy a nem vitatott nyugati területen kívül Keleten Tráciát megtartsa Drinápolylyal együtt, Szerbiától nem vitatott területének legjelentékenyebb részét elveszik és Albániához csatolják.

Az új alap, melyen a közös birtokot liquidálni kellene, az összes szövetségesek által közös egyetértésben volna megállapítandó. Ez az új bázis olyan kell, hogy legyen, hogy biztosítsa Szerbiának a szerződés szerint őt megillető vitán kívül álló rész mellett is egy bizonyos terület és pedig először is kártalanítás címén mindazon feladatokért, melyeket Bulgária nem teljesített, holott a szerződés szerint teljesítenie kellett volna, másodsor: területrészt kártalanítás címén Szerbia által Bulgária javára hozott olyan áldozatokért, melyekre Szerbia a szerződés szerint nem lett volna kötelezve, harmadsor területrészt kártalanításul a Bulgária által Keleten megszerzett területért, negyedsor: területrészt kártalanításul a vitás kívüli területért és az adriai partvidékért, melyeket Szerbia elveszít.

Mindazon áldozatok közt, melyeket Szerbia magára vállalt, egyike a legnagyobbaknak és a legérzékenyebbeknek, hogy a nagyhatalmak döntése folytán véglegesen lemondani kényszerül a Sar-hegységtől nyugatra fekvő területéről és az adriai partvidékről, a melyeknek birtoka Szerbiára nézve életkérdés és a háborura főindító okot képezett. Amidőn Szerbia feláldozta a tengerhez vezető útját, ezzel gazdasági függetlenségének legfőbb feltételét hozta áldozatul és megmentette vele ugy az európai békét az általános katasztrófától, mint a szövetségeseknek Törökország elleni vállalkozásait és biztosította Bulgária számára nemcsak az egész nem vitás területet, hanem még Tráciát is. Ha semmi más, maga ez az egy körülmény is jogot adna azokra a kompenzációkra, melyeket Szerbia kíván. Mint hogy pedig Szerbia meg van fosztva gazdasági függetlensége leglényegesebb feltételeitől, azt hiszi, hogy jogos, ha azt követeli, hogy a délvídeken biztosítsanak számára olyan helyzetet, amely existenciájával számol. Nemcsak igazságtalan volna, ha Szerbiának kellene viselnie a külpolitikai viszonyok minden hátrányát, de Szerbia nem is engedheti, hogy földrajzi helyzete a háboru után még kényesebb legyen, mint előtte. Mindezek az indokok jogot adnak arra a feltevésre, hogy Bulgária el fogja fogadni a javasolt egyezményt, amely nemcsak a két ország viszonyának rendezésénél fog alapul szolgálni, de hivatva van megkönnyíteni a szövetségesek kondominiumának végleges felosztását is.

Belgrád, június 24. (Hivatalos szerb forrásból.) A második jegyzék vonatkozik Szerbiának az effektív állomány csökkentéséről szóló javaslatára és így hangzik: A bolgár hadseregnek a szerb határon való összpontosítása veszélyeztetli a kondominium békés liquidálását és a többi kérdéseket, melyeket a két miniszterelnök czaribrodai megállapodás alapján barátságos módon kellett volna megoldani. Az összpontosítás gyorsítása még növelte e veszélyt és a négy miniszterelnök találkozásának meghiusulása, valamint bolgár előőröknek a mi őrjartainkra való ismételt lövöl-

dőzése a konfliktust a feszültség legvégső stádiumába vitték. Így jutott Szerbia arra a meggyőződésre, hogy Bulgária nem a szövetségesei irányában való szolidaritástól vezérelteti magát, sem pedig attól a felfogástól, hogy minden eszközt ki kell meríteni a békés megoldás lehetősége érdekében.

Ezért Szerbia kifejezvéen reményét, hogy a határ mindkét oldalán a csapatok összevonása haladéktalanul megszűnik, azt javasolja, hogy a két fél azonnal és egyidejűleg hadseregeiket a jelenlegi állomány negyedrézére szállítsák le, ami bizonyítéka volna a készségnek az összes vitás kérdések békés megoldására.

A harmadik jegyzékben Szerbia válaszol Bulgáriának fenti jegyzékére adott válaszigyzékére.

A szerb jegyzék a következő: A szerb kormány sajnálattal vette a bolgár kormány ama jegyzékét, melyvel elutasítja Szerbia javaslatát, holott ennek az volt az intenciója, hogy az összes kérdések békés megoldására előkészítse az atmoszférát.

A létszámlészállításra Bulgária részéről kikötött feltételek egyrészt azért nem fogadhatók el, mert a vitás kérdés békés megoldását nem könnyítik meg, másrészt pedig ab ovo prejudikálna a problema olytén megoldásának, mely Bulgáriának kedvez. A szerb-bolgár viszály a szövetségi szerződés revíziójára vonatkozik, mely a szerb kormány felfogása szerint a háború folyamán és külső körülmények folytán alapvető módon megváltozott és eredeti értékét elvesztette. Az incidens vonatkozik a vitás zónára is. Ez a szerb kormány felfogása és meggyőződése szerint magában foglalja a Sztruma, Rodope, Archipelagos, az Ochrida-tó és Sar-hegység által bezárt területet, míg a bolgár kormány azt kívánja, hogy a szerződés nem volt kitéve változásoknak és a vitás zóna az említett vonaltól északra van.

Ami a meghódított területek katonai megszállását illeti, Szerbia is osztja Bulgária által akceptált ama nézetet, hogy a végleges liquidálásig egyedül van joga a hadsereg által megszállott vitás terület okkupációjára. A szerb és bolgár hadsereg által közösen meghódított terület közös kell, hogy maradjon. Ennélfogva Bulgáriának a létszámlészállítással kapcsolatosan kikötött feltétele, hogy a szerb hadsereg által meghódított zóna okkupációjában szintén részt vegyen, nemcsak nem indokolt, hanem közelfekvővé teszi a feltevést, hogy Bulgária csak lehetetlenné akarja tenni a demobilizálást és meg akarja nehezíteni a problema békés megoldását, éppugy, mint meg lehet konstruálni azt a feltevést, hogy a bolgár miniszterválság azért állott elő, hogy megakadályozza a négy miniszterelnök szalonikii találkozását.

Mindezek után a szerb kormány kijelenti, hogy ragaszkodik javaslatához az azonnali demobilizálást illetően, melynek egyidejűleg és feltételek nélkül kell megtörténni és ragaszkodik ahhoz, hogy a szövetséges államok miniszterelnökei mielőbb Pétervárról összeüljenek, hogy ott közvetlen megegyezést keresnek, ennek meghiusulása esetére pedig döntőbírósként itéljen egyrészt Bulgária, másrészt a többi balkáni államok között és pedig szélesebb és új alapon, mindazon kérdésekről, melyek a kondominiumra vonatkoznak, de melyek Szerbia vitális érdekeit nem szabad, hogy érintsék.

A helyzet Szerbiában

Belgrád, június 24. Lehetséges, hogy Pasics megmarad a kormány élén. Hartwig orosz követ minden rábeszélő tehetségét felhasználta, hogy lemondásának visszavonására bírja. A katonai párt sürgeti a döntést, mert minden idővesztés veszedelemmel jár és Bulgária stratégiai előnyökre tesz szert, másrészt fontos tényezők hatnak közre, hogy a döntés ne legyen elhamarkodott, mert még van reménye a békés megoldásra. Ha sikerülne egy Pasics-kabinetet alapítani, Bozanovics hadügyminiszter semmi esetre sem tartja meg tárczóját, mivel vele az egész tisztikar elégedetlen.

Az ellenzéki vezérek tegnap konferenciára voltak hivatalosak a királyhoz és egyhangulag úgy nyilatkoztak, hogy erősebb magatartást kell követni Bulgária ellen. Roszszalták a mostani hadügyminiszter eljárását s kérelték a királyt, hogy nevezzen ki új had-

ügyminisztert, mert Bozanovics tábornok képtelen megfelelni fontos feladatának. Azt is kívánták az ellenzéki vezérek, hogy a király és a kormány utasítsa vissza Oroszország legutolsó ajánlatát.

A válság már nem húzódhat soká, mert a határon álló seregek harczi kedvét nem lehet tovább visszatartani. Az udvar köreiben azt beszélnek, hogy Péter király ismételen kijelentette, hogy nem akarja, hogy az ő uralkodására testvérháború vessen árnyat. A trónörökösnek azonban egészen más a véleménye és nap-nap után heves jelenetek folynak le a királyi konokban apa és fia között.

Páris, június 24. A Figaronak jelentik tegnap késő este Belgrádban feladott távirattal, hogy Pasics miniszterelnök a király nyomtatékos kérésére visszavonta lemondását s megalakítja új kabinetjét. Különösen nagy nehézséggel fog járni a hadügyminiszteri tárcza betöltése, mert a tábornokok között senki sincsen, aki hadügyminiszter akarna lenni akkor, ha Szerbia teljesíti Bulgária követeléseit.

Belgrád, június 24. A szerb sajtó a kormányválságot tárgyalva azon nézetének ad kifejezést, hogy a kritikus helyzetre való tekintettel a válságnak mihamarábbi elintézése volna szükséges. Egyes ellenzéki lapok az orosz követelésben Pasics miniszterelnök politikájának megfeneklését látják és azon aggodalomnak adnak kifejezést, hogy tekintettel Bulgáriának leplezetlen előnyben részesítésére az orosz döntés Szerbia kárára lesz.

Belgrád, június 24. Hír szerint a szkupstinát június 26-ára fogják egybehívni.

Belgrád, június 24. Lapijelentések szerint Pasics miniszterelnök és Hartwig orosz követ közt tegnap nap folyamán, ugy az orosz követségen, mint a miniszterelnök magánlakásán több óras tanácskozások voltak, amelyekben Hartwig arra törekedett, hogy Pasicsot az orosz követelés elfogadásának szükségességéről győzze meg.

Belgrád, június 24. A Tribuna Protics belügyminiszterrel folytatott beszélgetést közöl, amely szerint a szerb kormány nem mondotta fel a szerb-bolgár szövetségi szerződést, hanem csak annak revízióját kívánja. Abban a törekvésben, hogy a konfliktus békés megoldását biztosítsa, az orosz kormány felszólította Szerbiát és Bulgáriát, hogy a szükségessé váló orosz döntéshez minden fentartás nélkül járuljanak hozzá. A szerb kormány összes tagjai két miniszter kivételével ugy határozta, hogy Bulgária beleegyezését feltéve elfogadják az orosz kívánalmat.

Belgrád, június 24. Pasics hír szerint azért maradt meg helyén, mert ezzel eleget akar tenni Oroszország kívánásának. Kormányában csak olyan politikusok vesznek részt, akik alávetik magukat Oroszország döntésének. Pasics holnapután utazik Pétervárra.

Bolgár-szerb csatározások

Szófia, június 24. A bolgár távirati iroda jelentése szerint e hó 18-án a Zletovoi pozíciókból katonák mentek a Zletovszka-folyóhoz, hogy onan vizet hozzanak. Szerb katonák el akarták őket fogni és lövöldöztek rájuk, mire a bolgárok segítséget kaptak. A szerb katonák gyorstüzelő ágyúkkal pozíciót foglaltak el és heves tüzelésbe kezdtek. A bolgárok, akik egy századnyi erősítést kaptak, szuronytámadást intéztek a szerbek ellen, akik erre vad futásban hagyták el helyüket és menekülés közben fegyvereket, felszerelési tárgyakat dobtak el. A harctéren 19 halott szerb katona maradt. Bolgár részről egy katona könnyű sebet kapott.

Ha kitör a háború

Frankfurt, június 24. Pétervárról jelentik a Frankfurter Zeitungnak: Tegnap a pénzügyminiszteri ületi államkölcsön-osztály igazgatójának elnöklésével tanácskozás volt, amelyen minden nagy pénzintézet képviselője részt vett. Arról folyt a tanácskozás, hogy milyen intézkedést tegyenek a nagy bankok a tőzsdéken, az árhanyatlások feltartóztatására abban az esetben, ha kitör a Balkánon a háború. Megállapodtak a nagy bankok, hogy össze fogják vásárolni a piacra kerülő értékpapírokat, a jegybank pedig erre a célra 100 millió rubel hitelt szavazott meg a nagy pénzintézeteknek.

Páris, június 24. Deloncl Francois képviselő szerdára valamennyi képviselőtársát értekezletre hívta össze a Bourbon-palotába. Az értekezlet célja az, hogy a francia parlament tagjai, akiknek török vagy balkáni értékpapirjai vannak, egyöntetű eljárásban állapodjanak meg papírjaik védelme dolgában. Ez az értekezlet a Párisban ülésező nemzetközi pénzügyi konferencia miatt is igen nagy jelentőségű.

Londonban remélnek

London, június 24. Illetékes helyen ma kedvezőbben ítélik meg a Balkán-helyzetet. Azt mondják, hogy jó hatást lehet várni a francia köztársaság elnökének és Pichon külügyminiszternek az angol döntő tényezőkké ma folytatott tanácskozásaitól. Ezekben a körökben arra utalnak, hogy a francia és az angol követek Belgrádban tegnap erőlyes lépéseket tettek kormányaik nevében, hogy Szerbiát rábírájk az orosz kompromisszumos javaslat elfogadására.

Románia nem lesz semleges

Bukarest, június 24. A román kormány már értésére adta a bolgár kabinetnek, hogy a Szerbiával való háború kitörése esetében nem fog semleges maradni és érdekeinek megóvása és érvényesítése céljából a maga részéről minden intézkedést meg fog tenni.

A pétervári konferencia

Szófia, június 24. Danew miniszterelnök, elődje Gesov kíséretében holnap Pétervárra utazik, minthogy a bolgár kormány reméli, hogy a csár tekintetbe veszi a döntésnél az 1912. évi szövetségi szerződést. Ezzel a helyzet enyhült, mert a bolgár kormány ezzel mellőzi azokat a feltételeket, amelyeket Pétervárról való megjelenéséhez fűzött.

Belgrád, június 24. A Tribuna bejelenti, hogy Venizelosz és Vukotics miniszterek legkésőbb holnapután ideérkeznek.

KÜLFÖLD

Az olasz tengerészeti miniszter lemondása. Rómából jelentik: Váratlanul részleges miniszterválság következett be, mert a tengerészeti miniszter azzal a megokolással, hogy a pénzügyminiszter törölte a tengerészeti költségvetés több tételét, benyújtotta lemondását. Valószínűleg Betolo admirális lesz az új tengerészeti miniszter.

A hároméves katonai szolgálat. Párisból jelentik a Kamara ülésén, a kormány képviselője, szembeszáll Augagneur képviselő ellenjavaslatával és kifejti, hogy az effektív létszám minimuma 674.247 főt tesz ki, mely 8 százalékos emelkedés mellett az ujoncszedésnél körülbelül 727.000 embert fog kitenni. Az összes lehetséges és kívánatos megtakarítások mellett 18.000 emberről lehetne szó. Jobban kiképzett tartalékokat akarunk, ugyan, szóló. Ha nagvobbszámú kerettel fogunk rendelkezni, az új tartalékforrásokat ki fogjuk használni. A törvényjavaslat elfogadása után a tartalékok az őket megillető helvet fogják elfoglalni. (Ismételt tetszés a hároméves szolgálati idő híveinél.)

Jaurés megindokolja a következő ideiglenes javaslatát: A kamara számít arra, hogy a hadügyi bizottság még csütörtöki ülés előtt jelentést fog előterjeszteni legénységi kiegészítés pontos számadatairól, mely a törvényjavaslat végrehajtásához szükséges. (Mozgás) A kamarának Augagneur ellenjavaslatáról való szavazás előtt e kérdésben tisztán kell látni. (Élénk tetszés a szélső baloldalon és a baloldal egy részénél.) Jaurés nyomtatékosan rámutat arra, hogy a hadügyi bizottság jelentésében 50.000 emberről differencia van a besorozás tényleges állománya és a hat hónap utáni tényleges állomány között (Mozgás). Szóló kéri a bizottságot, fogadják el javaslatát, hogy a kamara ne szavazzon bizottság ellen. Learand tábornok kifejti, hogy Jaurés a sorozás tényleges állományait a vezérkartertől eltérően számította és oly adatokra jutott, melyeket szóló nem fogad el. (Mozgás). A Jaurés által tévesen 50.000 fővinek mondott állomány-differencia a kontingensben való hiánvra vezethet vissza. A differencia csak 7-8000 ember és egyáltalában nem érinti a követelt minimális létszám-állományt.

A kamara elhatározta, hogy a hároméves szolgálati időre vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását holnap délutánig elhalasztja, azzal a feltétellel, hogy a bizottság addig befejezte javaslatának felülvizsgálását.

Poincarré Angliában. Spitheadből jelentik: 21 ágyulövés jelezte déli 12 órakor Poincarré elnök érkezését a Courdet hadihajón. Az elnököt a walesi herceg fogadta. Poincarré délután 3 óra 30 perczkor Londonba érkezett. Fogadására megjelentek a pályaudvaron a király, a connaght herceg, Artur konnaught herceg, Asquith miniszterelnök, Grey külügyi államtitkár és a kormány több tagja. A király melegen kezet szorított az elnökkel és Pichon külügyminiszterrel, a zenekar pedig a Marseillaisét játszotta. Az elnök ellépett a diszszázd előtt, mire a királlyal a St. James palotába hajtatott. Délután 4 óra 30 perczkor Poincarré elnök kocsin testőrlovasok kíséretében a kísérettel a Buckingham palotába hajtatott, hogy látogatást tegyen a királynál. Az utcán nagyszámu közönség foglalt helyet. A rendőrség, tekintettel a suffragetek gyakori merélyeire, igen erélyesen járt el előretolakodó nőkkal szemben. A Buckingham-palotában ma este Poincarré elnök tiszteletére adott ebéden György király a következő üdvözlő beszédet mondotta: Szomszédos, szoros baráti viszonyban álló országaink benső viszonya lehetővé tette, hogy kölcsönösen hasznukra fordíthatassák a másik gazdasági és szellemi kulturájának gyümölcseit. És ennek eredménye a jóakarát és tisztelet állandó növekedése volt mindenkor. Az 1904. évi diplomáciai okiratok aláírása óta, amelyek oly fényesen rendezték a közöttünk fennálló kérdéseket, módjában állott mindkét népnek, hogy teljes harmóniában működjenek együtt nemzetközi érdekű kérdésekben és hogy jobban közeledjenek egymáshoz.

Poincarré elnök a következőképpen válaszolt: Sire! Amikor örömmel ragadom meg az alkalmat, amelyet felséged oly szeretettel méltóan nyújtott nekem, hogy ez évben látogatást tegyek Londonban, egvidejűleg zálogát akarom adni felségednek és az angol nemzetnek úgy személyes, mint az általam képviselt nemzet mély rokonszenvének. A két nagy nemzetet egybefűző kötelékek ma mindkettő lakosságának lelkében gyökeredezik. Az utóbbi hónapok sulyos, Európát állandóan foglalkoztató események közepette, amelyek még mindig komoly aggodalmakat okoznak az európai államoknak, kormányaink napról-napra élvezhették az entente jótéteményét, amely lehetővé tette az együttes munkálkodást, a problémák egyetértő tanulmányozását és a kívánatos megoldások felett való megegyezést. E napi együttműködés folyamán sohasem szűnt meg az a törekvés, hogy az ellenségeskedések továbbterjedése és újrafelvétele megakadályoztassék, hogy az esetleges újabb konfliktusok megakadályoztassanak. Mint Anglia, úgy Franciaország is holdog volt, hogy a béke e munkájában az összes hatalmak közreműködésével dolgozhatott és ugyanazzal a buzgalommal fognak továbbra is törekedni arra, hogy az Európát egybefűző harmonia továbbra is fennmaradjon.

Pesti komédiák

Mit adtál enni oh anyám!

Költemény nem prózában.
Mégintott hittel Rózában.

Mit adtál enni, oh anyám?

E lögvölék csiriztalány,
Magadat, óh mért áltatod?
Ez nem levesi állapot.
Oh ne nevsz, oh ne nevsz;
Ez minden, csak nem husleves.
Zürzavaros e lé, no ládd
Mért jártál főzőiskolát?

Mit adtál enni, oh anyám?

Rágom e hust egy hete mán.
Mily ál-mártás e sűrű nedv?
Eltűnik étvágy, el a kedv.
Ha látom gyöngö művü főztöd.
Mert, vagy mihez nem értsz, azt főzöd.
Vagy főzés közben lásd a bajt ott:
Szakácskönyved fordítva tartod.

Mit adtál enni, oh anyám?

Metélthez is értesz? No lám!
Hát ez a sok czipőzsinór
Metéltté válik bármikor?
S ez apró mallertörmelékek
Jellemzik őt turósmetéltnék?
Oh köszönöm! Bocssás, eressz.
Gyomrommal ne kísérletezz!

És mindez kérem együttvéve

A záróvizsga ünnepélye,
Mit végig ettem én, oh kába.
A pesti főzőiskolába!

Ahol hugom a szende Róza
A hust szabdalja, süti, sózza,
Szedi—fedi—forgatja ő le,
Sohasem tudván, mi lesz belőle.

Ha róla faggyu szagot érez,
A pecsenye báránnyal lesz.
Ha félig sült meg, s nyers marad,
Neve: angol rosszbiff darab.
Ha leve van s a hus kirántott,
Eheded, mint „Chateaubriandot”.
Ha szétbomlik a hus azé
Ilyformán a neve hasé.

A név az sok, gyomor csak egy;
Konyhánál ez az egyszerűség
S volt egyszer egy gyomor, e tette:
Hogy vizsgafőzted mind megette.
Egész életre kiható!
Mi Karlsbadban íható.
Azt én most mind-mind megiszom.
Felőlem főzhetsz drága Róza,
De abból nem eszem bizony.

Fakir.

Greiner, a szőkevény fakereskedő

— Newyorkban letartóztatták —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 24.

Greiner Jakab fakereskedő milliós csalásairól néhány hét előtt részletesen írtunk. Greiner vagyoni állapotáról hamis mérleget készített, összes ügyfeleit üzelmével nagy összegek erejéig megkárosította és amikor már nem tudta bűnös manipulációit titkolni, két millió korona erejéig bejelentette fizetéseképtelenségét.

Budapest gazdasági, fakereskedelmi és bankköreiben óriási konsternációt keltett Greiner bukása, különösen a Pesti Hazai Első Takarékpénztárt károsította meg a csaló fanagykereskedő, mert itt a múlt évben kétszáz ezer korona erejéig folyószámlahitele volt.

De Greiner nemcsak a pénzügyekre vetette ki hálóját, hanem mindazokra, a kik elég szerencsétlenek voltak vele üzleti összeköttetést létesíteni. Passzívait mérlegében aktívák gyanút tüntette fel, hogy maga iránt bizalmat keltsen.

Wenglacsek István bodrogkeresztúri ácsmester rábeszélte, hogy közel százezer korona értékű lát vásároljon nála. Wenglacsek fedezeti váltókat adott tartozására, azzal a kikötéssel, hogy váltóit sem forgatni, sem kitelepíteni, tehát egyáltalán nem szabad forgalomba hozni Greinernek. Kilenczven ezer koronás tartozását részletekben pontosan kifizette, váltóit azonban nem sikerült visszakapnia. Greiner ugyanis a megállapodás ellenére leszámítottatta őket.

A megcsalt hitelezők Greiner családjával tárgyaltak. Greinernek családja 180.000 koronát ajánlott fel, a hitelezők azonban ezt keveselték. A hitelezők feljelentéssel fenyegetőztek, a mire Greiner megszőkött s Amerikába hajózott át. Előzőleg Greinernek Brióniba utazott s ott várta az urát, de hiába, Greinernek nyoma veszett.

A megcsalt hitelezők, magánosok és bankok erre május 16-án csődöt kértek.

A Pesti Hazai Takarékpénztár és Wenglacsek István bűnvádi feljelentést tettek Greiner ellen család és család bukás miatt. A rendőrségnél a kihallgatások még folytak, a mikor a vizsgálóbíró elfogatóparancsot adott ki. Közben a nyomozást vezető Czövek Sándor rendőrfogalmazó kiderítette, hogy Greiner Klein Géza névre szóló utlevelet váltott s ezzel szökött meg Newyork felé. Azonnal kábelsürgönnyel menesztett Newyorkba. Ma délután megjött a válasz:

Greiner Jakab Adriatic hajó 56. számu kajütjében érkezett Klein Géza név alatt. Letartóztattuk. Csalást, sikkasztást beismerte. Kérünk intézkedést.

A kiadatási eljárást nyomban folyamatba tették. A csaló fakereskedőt tehát rövid idő múlva hazahozták.

Katasztrófa egy vasgyárban

— Agyonégett munkások —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 24.

Korompán a vasgyár öntőműhelyében rémes katasztrófa történt. Agyon akarták hallgatni ezt a rémes esetet, amely még a múlt héten történt. Kedden este az öntőműhelynek a szabadban felállított öntökemenczéi mellett, amikor az aczél izzó zuhataga az öntőformába patakzott, hirtelen rettentő detonáció rázta meg a levegőt, a forró aczél felrobbant és kifröcscsenve, elborította a három legközelebb álló munkást. Az egyik közülök nemsokára meghalt, a másik kettő pedig a halállal vívódik. A katasztrófa oka az, hogy a gyár berendezése nem felel meg a kívánalmaknak és az öntőformák egy része a szabad ég alatt áll. Az utóbbi napok eszései folytán a minták vízzel teltek meg és a forró aczél gőzzé vált víz dobta ki a lávaszerű folyadékot a munkásokra. A gyár munkásai a múlt őszén szövé tették a berendezések fogyatékoságát, az emberségesebb helyzet érdekében szervezkedni kezdtek, de a mozgalmukat erőszakkal elfojtották.

A szörnyű katasztrófa részleteiről, Kassáról, a következőket jelentik:

A Martin-kemence mellett, ahol az aczél olvasztják, nincs elegendő fedett helyiség azoknak az öntőformáknak az elhelyezésére, amelyekben az olvasztott aczél eresztik. A formákat így a szabad ég alatt tartják és csak természetes, hogy a legutóbbi eszések idején viz került a formákba. Pusane Antál előmunkás a sötétben nem vette észre, hogy a formákba viz került. Bóneszláv József és Sináger Mihály előmunkásokkal együtt nyugodtan fogott hozzá a folyékonyságig hevített, izzó aczél kiöntéséhez. A hatalmas öntőformába alig öntöttek be néhány nétermázsányit, az izzó lava érintkezett a forma alján levő vízzel és óriási detonáció kíséretében felrobbant. A forró aczél hatalmas sugarakban szétröcscsent és agyonforrta a három szerencsétlen munkást. A közelből elősiető munkások hordágyakon szállították be a gyár kórházába a borzalmasan összeégett munkásokat, akik közül Pusane Antál másnap este meghalt. Bóneszláv és Sináger sulyos égési sebeikkel a halállal vívódnak és életben maradásukhoz nincs remény. Pusaneke özvegye és egy leánya síratja, Bóneszláv életéért felesége és hat gyermeke aggódik, de a legszomorubb a Sináger-család sorsa, ahol kilencz gyermek jai veszik a kétségbeesett anyával együtt. Van benne valami végzettszerű, hogy éppen azok a munkások fizetnek életükkel, akik a gyár legmegbízhatóbb hivei voltak és minden áron igyekeztek megakadályozni a szervezkedést, sőt attól sem riadtak vissza, hogy a múlt évben éjnek-idején megtámadják és véresre verjék Surányi Lajos kassai párttitkárt, aki a szervezkedés intézésére utazott oda. Jellemző, hogy a gyár házilapja, a Korompa című hetilap, erről a véres esetről nem írt egy árva sort sem.

TÁVIRATOK

Kivégezték Mahmud Sefket gyilkosait

Konstantinápoly, június 24. Hivatalos közlés szerint a haditörvényszék által hozott 12 rendbeli halálos ítélet irradéval megerősítették. Tizenegy vádlottat in contumaciam ítétek halálra, köztük Sabaheddin herceget, Ferid basát, Resid bej volt belügyminisztert, Midhat Kemalt, Zeki alexredest, Pertet Tevfiket és Izmail volt gümüldzsinaik képviselőt.

A tizenkét kivégzést ma reggel négy órakor Stambulban a Bajazid-téren a hadügyminisztérium épülete előtt, annak a helynek a közelében, ahol Mahmud basát meggyilkolták, végrehajtották. Erős rendőri, katonai és csendőri készenlét elzárta a teret és gondoskodott a rend fentartásáról.

A többi vádlottak közül hetet fölmentett a haditörvényszék, a merénylet többi öt czinkosa pedig életfogytig tartó fegyházat kapott.

Konstantinápoly, június 24. Kiazim hadnagv. akít halálra ítélték, a kivégzésnél ezt kiáltotta:

— *Éljen az igazságosság! Le a zsarnoksággal! Le a szabadkőművesekkel! Az országban méa száz-ezer Kiazim fog akadni!*

Topal Tevfik, Damad Salin és Fuad vezérkari főnök rendkívül nyugodtak és komolyak voltak.

Tüntetések Nasi ellen

Róma, június 24. Mikor tegnap Nasi ex-miniszter Trapaniba érkezett, mert újból fölépített képviselőjelöltnek, lármás tüntetéssel fogadták. Ezuttal Nasinak szociáldemokrata ellenjelöltje lesz és kétséges a választás kimenetele.

Egy tipikus mozi-város

— *Saiát tudósítónktól.* —

Kopenhága, június közepén.

Ha a kopenhágai főpályaudvar ragyogóan tiszta csarnokából kilépünk a város legszebb tereére, a Raadhustadsenre és innen rövid sétára indulunk az ebből elágazó utcákba, a szép és magas tornyok után bizonyára a mozik végtelen sora köti le figyelmünket, melyek szorosán egymás mellett sorakoznak. Sehol Európa bármelyik városában sem találkozunk annyi mozival, mint a szép dán fővárosban, melyek azonban annyiféle nevet és elnevezést viselnek, hogy az idegen, ki csak kevéssé vagy egyáltalában nem bírja a dán nyelvet, eleinte nem is veszi észre, hogy mennyi mozival van dolga. Sokszor hangoztatott nézet, hogy valamely városban a mozik nagy száma a darabok minőségének rovására írható, de ez a nézet — ha máshol megállja is a helyét — Kopenhágában föltétlenül sántít. A dán mozi nem is egyeztethető össze a többi nagyvárosok olcsó szórakoztató moziival, melyeknek repertoárja kizárólag háthorizontató rémdrámákból és agyoncsépell sekélyes bohózatokból áll. Aki Kopenhágában ezt keresi, az csakhamar csalódik. Igaz ugyan, hogy monumentális épületek nincsenek, mint amilyenek például Berlinben létesülnek most nap-nap után milliós költségvetéseken, de a nivójuk lényegesen fölülte áll ezeknek. A reklámot, a hangos dobszót itt nem ismerik. Csendesen, szürkén huzódnak meg a többnyire ivalaku utcákban s a bejáratuk előtt hiába keressük a több méternyi magas reklámtáblákat, melyeken a darab legizgalmasabb jeleneteinek képe található máshol. És este szinte nem is vesszük észre őket, mert nem hív a raffinált reklám-lámpa. Pedig itt vannak előttünk, elhaladunk mellettük, s nem vesszük őket észre. Egyszer aztán gyöngvörű kép ragadja meg a figyelmünket. Kíváncsian állunk meg, s amikor néhány percig gyöngvörködtünk benne, látjuk, hogy mozi előtt állunk, s hogy a művészi festménynek nézett kép nem egyéb egy-egy mozi-színész vagy színésznő alakításánál. Mert ezek a képek valóban izlések, rendszerint művésziek olyannira, hogy egy félórahosszat is elnézünk. Akkor kezdjük közelebbről mustrálni a mozi. A bejárat előtt kis tábla van a darab címével, szerzői névvel és a színészek és színésznők nevével. Ez az egész, mellet egy szürke portás egészít ki. Mint már említettem, egységes elnevezést nem találunk. Az egyik hol Kindnak nevezi magát, a másik előképszínháznak, mozgó- és fény-színháznak, természetesen dánul. S ami bizonyára feltűnik mindenkinek, a város középpontjában, a legszebb és legelőkelőbb utcákban vannak. Külvárosban ritkán találkozunk vele, jelül annak, hogy kizárólag a művelt közönség látogatja őket. A színházakkal egy nivóra emelkedett, s Kopenhágában épp úgy élvezhetünk irodalmat a moziban, mint a színházban, mely rendszerint olcsó berlini operetteket játszik. Kopenhága újabb tipikus mozi-város. Nem a nagy számuk miatt, hanem azért, mert a filmnek valóságos börszje lett. Az azelőtt olyan hatalmas Pathé Fréres-vállalattal a dán filmvállalatok vették fel a versenyt, s a Nordisk Film Compagni alaposan tulszárnyalta a kakasáról ismert Pathét. De ez érthető is. A Nordiské az érdem, hogy irodalmat vitt a filmbe. Darabjai mind ismert írók remekei, s azt hiszem, elég, ha megemlítem, hogy Gerhard Hauptmann és Herman-Sudermannak fizetett súlyos százezreket legjobb műveiknek fotografálá-

sáért. A főszerepeket pedig olyan nagyságok játszották, mint a Budapesten is ismert Asta Nielsen és a hódító Psvlander, kik a világ legelső mozi-művészei. Van is népszerűsége e kettőnek Kopenhágában. Az utólról lehetetlen karsu Asta Nielsen, ki után száz és száz férfi eped, alig bír az utcán menni, mert olyan lelkesedést kelt, ami nem egyszer vezetett forgalomakadályra. Pedig Asta Nielsen nem szép, csak karsu. Nagyon karsu. És nagy, sőtét zemei vannak, melyek valósággal lázba ejtik a férfit. S csodálatos, hogy milyen megilletődéssel ejtik ki itt a Nielsen nevet, mely olyan elterjedt Dániában és Norvégiában, hogy minden harmadik emberre esik egy Nielsen. Olvan ez, mint a magyar Kovács, a német Müller és Schulze, avagy a francia Dubois. Valóságos hétköznapi név és mégis, ha valahol elhangzik, elmerengve néz mindenki a távolba, melyben képzeletben megjelenik a karsu Nielsen. Psvlanderről — azt hiszem — nem kell szólnom. Ismerik őt Budapesten, de különösen a nők, kik ugyanugy néznek rá, mint a férfiak Asta Nielsenre. — Ime a dán mozi dióhéjában, a dán mozi, mely egészen más irányt szab a huszadik század eme technikai vívmányának.

Nitsch Lőrincz.

LEGUJABB

A fiumei zavargások

Fiume, június 24. Ejjel fél tizenegy óráig a rendőrségen az előállított tüntetők közül tizenötnek kihallgatását fejezték be. Ezek közül tizenegyet kihallgatás után szabadlábra helyeztek és holnap a rendőrbíró elé kapnak idézést, amiért az állomáson kiabálva tüntettek a kormány, a miniszterelnök, a kormányzó és a határrendőrség ellen. Négy tüntetőt fogvatartottak és letartóztató végzést hirdettek ki ellőttük, mert kettejük megtamadott egy embert, aki magyar nemzeti szalagot viselt a kalapján, kettejük pedig egy másik embert támadott meg, aki németül diskurált. Még három-négy bebisért egyén kihallgatása van hátra. Összesen tehát 18—19 azoknak a száma, akiket a rendőrség előállított. A városban mindössze két helyen volt tüntetés a határrendőrök megérkezése alkalmából: először a vasutnál, azután később a Piazza Dantén. A város többi része teljesen nyugodt.

Ítélet a tounji katasztrófa ügyében

Zágráb, június 24. A védők és az államügvész beszédei után ma este kihirdették az ítéletet. Mindkét vádlottat, Tombác jenő állomási előljárót és Iliá Visnyovic pályaoírt a vádiratnak megfelelően az életbiztonság elleni gondatlanság miatt bűnösnek mondták ki. Előbbi kétévi fogságra, a pályaoírt 10 havi szigorú fogságra ítélték. Az államügvész megnyugodott az ítéletben, a védők azonban semmi ségi panaszt és felebbezést jelentettek be. Visnyovic védője azt javasolta, hogy védettjét az ítélet jogérvényessége helyezzék szabadlábra. Az indítványt a törvénytörvények helyt adott, mire Visnyovicet szabadlábra helyezték. Dr. Schick, Tombác védője írásban terjeszti elő ugyanez ügyre vonatkozó indítványát.

EGYHÁZAK

— (Mellőzött kanonok.) Nagyváradról jelentik: Feltűnést keltett, hogy a legutóbbi görög katolikus kanonoki előléptéseknél dr. Bulk Kornél kanonokot mellőzték. Kiderült, hogy Bulkot 60.000 korona adóssága miatt az egyik eldugott biharmegyei faluba internálták, s méltósága betöltésétől felfüggesztették.

AZ „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI. ker., Váci-körut 19. alatt van

A szerkesztőség telefonja 7—88.
A kiadóhivatal telefonja 7—06.
A nyomda telefonja József 5—93.

UJDONSÁGOK

A „tschickoschok” között

* * *

A nemzetközi asszonykongresszus budapesti rendezőinek hálaival tartozik a magyarság. Ezeknek a lelkes urinőknek, ha mindjárt elveiket mindenben nem osztjuk is, hálaival tartozunk, elismeréssel kell adóznunk, hogy a világ minden részéből összesereglett társnőiket Budapest aszfaltjáról kivérelték a: hol pázsitos a: hol poros, ősi magyar földre is. És hogy fővárosunk nemzetietlen sokadalma után bátorok és kedvesek voltak bemutatni nekik a magyar ősfalvak keveredellen népeit is.

Az aranypáva madárként bájos kövesdi matyóság megismertetésével felejtethetetlen emlékekkel gazdagították a vándor szüffrazsetek lelkét. A világ minden részén, a szélrózsa minden irányában el nem némitható szószólokat szereztek népünk életrevalóságának, gyönyörű fajiságának hirdetésére.

Am, vezérelték volna bárhová is e külföldi tudvagy szomjas nőket, nemcsak az aranypáva Mezőkövesden, a Jász-, Kun- és Hajdu-földön, Gömör, Borsód palóczaik között, tul a Dunán, hol a Balaton áradozik, a Bakony rengetegében, Szeged széles rónán, az egész Tisza-mentén, jegenyefás tanyák ösvényeit járván, a bérce Margitta székely tűzhelyeinél tisztességtudó, dolgos, értelmes, hódításra teremtődött gyönyörű fajt ismertek volna meg mindenütt, hol bokrostól él a magyarság.

Mezőkövesd és matyóktól lakott szép vidéke igazi virágoskertünk minékünk. Ez a kövesdi néhány órák barátkozás is egész kincses bányát tárt fel az elámult elbűvölt külföldi nőserg előtt, hát csak — ismétlem — dicsérni tudjuk a budapesti rendezőket, hogy természeti szépségeink bemutatása mellett a legnagyobb értékünknek, gyönyörű magyar népünknek bemutatásáról sem feledkeztek meg. Hiszen minden kincseinknél népünkre lehetünk legbüszkébb. Népünk dolgos kezében, hívó lelkében vajudik a szebb jövőnk és hogy így az idegenek is kezdnek összeismerkedni velök, e megismerkedés a becsültetésnek és rokonszenvenek, az érdeklődésnek üdítő forrásait fakasztja fel a művelt világban. A csalánfészkeket, ellenségeinknek hamis rágalmaikat kiirtják, megsemmisítik ezek a megismerések. Szárnyát szegik a régi hazug mesélgetéseknek is, melyek a „tschickoschen, gulaschen, kanaschen, jedjaren, panduren, no meg a fokosch-joggszen” történelmekkel, torz regény-alakokkal népesítették be — a külföld előtt — országunkat, holott a magyar falvak hangrangjai munkás, előretörő, művészi képességeiben kiváló, emberi és hazafiai hivatását átértő, átérző más, nemzetek szeretetére érdemes, nemes népnek zengedezik a buzdító muzsikát, midőn leáldozik a nap, vagy hajnalhasadáskor a dologidő kezdetén. M. P.

NAPIREND. Naptár, Szerda, június 25. Róm. kath.: Vilmos hv. — Prof. Vilmos. — Görög-orosz: 12. Onufrius. — Zsidó: Szivan 20. — A nap két reggel 4 óra 4 perczkor, nyugszik este 8 órakor. — A hold két este 11 óra 40 perczkor, nyugszik délelőtt 10 óra 42 perczkor. — A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. — **Nyitvalelő muzeumok:** Nemzeti Muzeum állattára 9—2-ig, Erzsébet Muzeum 9—12-ig és 3—4-ig, Aquincumi Muzeum 9—4-ig, Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Gyermektanulmányi Muzeum 9—12-ig és 3—6-ig, Iparművészeti Muzeum 9—1-ig, Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig, Tanszer Muzeum 3—7-ig, Néprajzi Muzeum 3—7-ig, M. kir. Kereskedelmi Muzeum külkereskedelmi hirszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig, nyilvános szakkönyvtár 9—2-ig. — **Nyitvalelő könyvtárak:** Akadémiai Könyvtár 3—7-ig, Egyetemi Könyvtár 9—6-ig, Iparművészeti Muzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig, Nemzeti Muzeum Könyvtára 9—4-ig, Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig, Statisztikai Könyvtár 10—1-ig. — **Nyitvalelő képtárak:** Magyar Biedermeier kiállítás az Ernst Muzeumban (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—4-ig, belépődíj 1 ko-

rona. Állandó kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37-39.), nyitva egész nap. A Szépművészeti Múzeum modern képtára, nyitva 10-2-ig. A gróf Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Múzeumban, nyitva 10-2-ig. Belépődíj nincs.

— **Magyar nemesség.** A király *Unger* József kossuthfalvi földbirtokosnak és törvényes utódainak a magyar nemességét „ómoraviczai” előnévvel adományozta.

— **Vilmos császár Gmundenban.** Berlinből jelentik: A Lokalanzeiger jelentése szerint még nem történt végleges megállapodás arra nézve, vajjon *Augusztus Viktoria* császárné részt vesz-e a császárnak augusztus közepére tervezett gmundeni látogatásán. A császári hercegek egyike mindenestre elkíséri a császárt, aki három napot szándékozik Gmundenban tölteni.

— **Királyszobor-leleplezés Pécsen.** Pécsen az 52-ik gyalogezrednek, Frigyes főhercegről elnevezett kaszárnyájában ma délelőtt leplezték le a király szobrát. Az ünnepségen a polgári hatóság képviselői is megjelentek. A mellszobrot *Zsolnay* Miklós főrendiházi tag adományozta a kaszárnyának és *Strobl* Alajos szobrász mintázta. A szépen sikerült mellszobrot a kaszárnya kertjének közepén helyezték el. A leleplezésre kivonult a helyőrség: a polgári hatóságokat *Visny* László főispán és *Nendpich* Andor polgármester képviselte.

— **A szász király utazása.** Innsbruckból jelentik: *Agost Friques* király több napi tartózkodásra *Latschba* érkezett.

— **A szülfraszettek Szegeden.** A budapesti nemzetközi nőkongresszus résztvevői közül mintegy ötvenen kedden este Nagyvárad felől Szegedre érkeznek. A város már elkészült a külföldi vendégek méltó fogadtatására. A rókusai állomáson *Gaál* Endre tanácsos és dr. *Turcsányi* Imre orvos vezetésével előkelő hölgyközönség fogadja az érkezőket, akik egynapos ottlétük alatt a város vendégei lesznek.

— **Magyar mérnök találmányai.** A párisi Société Française de Physique tegnap esti ülésén egy magyar mérnöknek, dr. *Szilárd* Béla, a Curie-laboratórium volt asszisztensének rendkívül nagy érdekességű találmányáról tettek jelentést. Először egy új elektrométerről szóltak, amely műszer nemcsak hogy a legkisebb elektromos mennyiséget is felfogja és leméri, hanem vezeték nélkül a távolban, a levegőben, vagy más testben rejlő elektromosságot is meghatározza. Ennek kapcsán dr. *Szilárd* bemutatta új elektromóráját is, amelyet a légköri elektromosság hajt. A motor egvidejűleg kivonja a levegő elektromosságát, koncentrálna és nyomban mozgási erővé transzformálja. Ez a motor az első ilyenemű találmány ebben a nemben.

— **A francia hajóraj látogatása.** Cherbourgól jelentik: A francia hajóraj ma reggel 7 órakor az ágyuk üdvölvése közben elindult Angliába.

— **Negyedszázados szolgálati jubileum.** Szép ünnepség folyt ma az Első Magyar Általános Biztosító Társaságnál. *Lederer* Miksa, a társaság főtitkárja ma ünnepelte szolgálatának huszonöt éves évfordulóját. Kartársai meleg szeretettel ünnepelték közkedvelt kollégájukat, akinek ernyedetlen szorgalmát és hasznos munkásságát *Várnai* Ármán osztályfőnök méltatta meleg szavakkal. Az ünnepeltet kartársai értékes ajándékkal lepték meg.

— **Egy belga tábornok letartóztatása.** Brüsszelben nagy feltűnést keltett *Gobeaux* belga tábornok letartóztatása. *Gobeaux* ugyanis egy takarodó alkalmával szem- és fültanuja volt annak, hogy a legénység egy része az *Internationale* szövegét énekelte. A nyomban megindított vizsgálat során *Gobeaux*, aki elnöke volt a vizsgálóbizottságnak, a bizottságban kijelentette, hogy a maga részéről *semmi büntetendő cselekményt nem lát a nemzetközi munkásinduló éneklésében.* *Gobeaux* szavait *Michel* tábornok, hadügyminiszter tudomására hozták, akinek rendelkezése *Gobeaux*-t és a *bizottság tagjait nyomban letartóztatták és haditörvénytisztségük elé állítják őket.*

— **A balkáni kolera.** A belgrádi *Politika* iszlami jelentése szerint a macedóniai határvidéken rejtentően pusztít a kolera. Harmin bolgár ezredben hat tiszti és kétszáz katona betegedett meg kolerában.

— **Kocsi és személyvonat karambolja.** Szentesről jelentik: A Csongrád felől jövő személyvonat ma délután elütötte *Huszka* János 70 éves gazdálkodó kocsiját. *Huszka* és 8 éves unokája súlyos zúzódásokat szenvedtek. A sérülteket Szentesre szállították a kórházba.

— **Lebel alezredes öngyilkossága.** Lebel János vezérkari alezredes, osztályfőnök szenzációs, titokzatos öngyilkosságával kapcsolatban még a következőket jelentik Bécsből: — Lebel ezredes öngyilkossága csakis idegbajára vezethető vissza. Két héttel ezelőtt történt, hogy Lebel alezredesnek meghalt az apósa. A temetésen az egész nokonságnak feltűnt Lebel *rendkívül izgatott és ideges viselkedése.* Figyelmeztették erre feleségét és az asszony, aki ismerte ura ideges természetét, rávette őt, hogy hosszabb szabadságot kérjen és gyógykezeltesse magát. Pár nappal ezelőtt Lebel csakugyan jelentkezett *Krobatin* hadügyminiszternél és szabadságot kért. A hadügyminiszter nagyon szerette a rendkívül képzett tisztet, aki a miniszterium löszér-osztályának volt a vezetője és mint ilyen a többi csoportvezetőtől eltérőleg közvetlenül érintkezett a hadügyminiszterrel. Különösen az utóbbi válságos időkben gyakran tanácskozott Krobatinnal. A hadügyminiszter éppen az alezredes iránt való rokonszenvből *azonnal teljesítette a kérést és megadta a szabadságot.* Az *érzékeny katonatiszt,* ahelyett, hogy örült volna kérésének gyors teljesítésének, *ezt arra magyarázta,* hogy a *hadügyminiszter őt már nem tartja munkaképessnek.* Mikor kijött a miniszter dolgozószobájából, el is panasolta egyik kollégájának, hogy a miniszter mily rövid uton intézte el kérését és hogy ebből azt látja, hogy már nem is számítanak az ő szolgálataira. *Attól tartott, hogy betegsége miatt nyugdíjazni fogják.* Idegessége még fokozódott és nem lehetetlen, hogy ez volt az oka annak, hogy tegnap délelőtt agyonlőtte magát, ha ugyan a további események nem fognak más dolgokat napvilágra hozni.

— **A cherbourgi katasztrófa.** Jelentették, hogy Cherbourgban, amikor *Poincaré* elnök vonata tegnap odaérkezett, súlyos szerencsétlenség történt. A tengerparton ugyanis ágyuk voltak felállítva, amelyekből üdvölvésekkel fogadták az enköket. *Egy ágyunak a legénysége éppen betolta a töltényt az ágyuba, amikor a töltény, még mielőtt a zárvázatot becsukták volna, felrobbant.* A rabbanás szétvetette a zárvázatot és ennek a darabjai két tüzért *angyonsújtottak, kettőt pedig súlyosan megsebesítettek.* *Poincaré* mélyen megrendítette a szerencsétlenség híre. Most egy újabb jelentés szerint *Garnier* tüzérvadásztály vezetője a szerencsétlenségért. Ugyanis a negyedik gyarmati tüzérezred ütege volt kirendelve a kikötőbe és már a 41-ik lövést tették az ágyuk, mikor a katasztrófa bekövetkezett. *Ugy történt a szerencsétlenség, hogy a szabályok ellenére az egyik ágyú csöve alatt volt a szerelvény a vaktötésekkel és mikor az ágyú gyújtójából a gyutacs lehullott, a töltések közé esett.* A robbanás borzasztó volt. *Manguin* tüzemester testét a robbanás darabokra tépte, tagjait úgy kellett összeszedni néhány száz méter távolságban. *Még egy másik altisztet is izekre szakított a sok felrobbant ágyúlovag, négy tüzért súlyosan megsebesült s ezek közül három a halálal vívdik.* Mielőtt *Poincaré* hajóra szállott, háromezer frankot adott a szerencsétlenül járt tüzerek felszerelésére. A cherbourgi Roule erődben parancsnokló tüzérvadásztály beismerte, hogy a következő lövésekre szánt patronokat elővigyázatlanul szabályellenesen a működő ágyuk mögött helyezték el. Az egyik lövés elsütése után a gyújtózsínor hátravágódott, ráesett a tartaléktöltényekre és felrobbantotta azokat. A robbanás pillanatában egész csapat tüzért állotta körül a töltényeket tartalmazó ládát. A baleset oka tehát tisztán és kizárólag *gondatlanság* volt. Az anyagszerek hibáját nem lehet okolni. A hadnagyot, aki könnyű sebet kapott, szigorú fogságra vetették. A vizsgálat folyik.

— **Nagy tűz gyermeki gondatlanság miatt.** Nagykanizsáról jelentik: Karmacs községben kigyuladt egy ház s a nagy szélben a tűz rohamosan terjedt. A tűznek 11 ház és számos melléképület esett áldozatul. A kár igen nagy. A tüzet gyermekek vigyázatlansága okozta.

— **Vérengzés a lakodalomban.** Karánsebesről jelentik: Csernahévízen *Blidariu* Miklós egy lakodalmas menet alkalmával nekiugrott régi haragosának, *Fuszariu* Vasziljának és nagy késsel arczába szurt, úgy, hogy a kés a másik oldalon jött ki.

— **Vitrioldráma.** Nagykanizsáról jelentik: *Reich* Gyula gyékényesi vasúti tisztviselőnek viszonya volt *Német* Erzsivel, egy trafik elárúsító nőjével, akinek házasságot ígért. *Reich* Gyula azonban az utóbbi időben kezdte unni a barátságot és el is jegyezte magát egy leánnyal. *Német* Erzs ezt megtudta és tegnap éjjel vitriollal leöntötte *Reich*-ot, aki kisebb sérüléseket szenvedett. A leány elszókött.

— **Egy szentgotthardi bankigazgató eltűnése.** A Szentgotthardi Takarékpénztár igazgatója, *Radakovich* Gyula két héttel ezelőtt eltűnt a városból. *Radakovich* e hó elején szabadságot kért azzal, hogy *Vác*-ra lakó öcséséhez, *Radakovich* Géza gyógyszerészhez utazik, mert anyagi viszonyait akarja rendezni. El is ment *Vác*-ra, hol testvére kijelentette, hogy eddig vállalt kötelezettségeit kész teljesíteni, de újabb obligót nem vállalhat. Az igazgató innen Budapestre ment és a Debreczen-szállodából levelet írt haza, jelezve, hogy nemsokára hazatér. Sógornak, a bank könyvelőjének üzleti ügyekben utasításokat adott. Az intézetben várták az igazgató hazaérkezését, de hiába. Végre is jelentést tettek a bank vezérigazgatójának, dr. *Varga* Gábor országgyűlési képviselőnek, aki *Szell* Kálmánnal együtt Svájcban volt és tegnap tért haza. Ezenkívül bejelentették az eltűnést az Osztrák Magyar Bank szombathelyi fiókjának és az érdekelt pénzintézeteknek. A Magyarországi takarékpénztárak központi jelzalogbankjának kiküldöttjei megérkeztek Szentgotthárdra és megkezdték a rovincsolást. Az intézet igazgatósága és felügyelő-bizottsága szintén *hozzáfojtott a könyvek átvizsgálásához, de eddig sem a váltótárczában, sem a pénztárban nem találtak semmi quanasat.* Valószínűnek tartják, hogy *Radakovich* csakis adósságai miatt tűnt el és vagy öngyilkos lett, vagy Amerikába vitorlázott. Családja jelentést tett a rendőrségnek és most országszerte keresik.

— **A hazaáruló román százados.** Annak idején jelentették *Golieszku* bukaresti román tüzérszázados feltűnő letartóztatását, aki fontos katonai titkokat árult el Oroszországnak. *Golieszku* bizalmas embere volt az egész román kiráivi családnak, ezért is volt olyan feltűnő és kinos ez a letartóztatás. Most újabb az jelentik Bukarestből, hogy a vizsgálatot befejezték a hazaáruló kapitány ügyében; a tanuk vallomása, valamint a nagyszámu írásbeli bizonyítékok alapján *kétségtelenül megállapították a kapitány bűnösségét.* *Golieszku* hazaárulás miatt fogják felelősségre vonni s a véltárgyalást, amely iránt egész Romániában izgatott érdeklődés nyilvánul, már a legközelebbi napokban megtartják.

— **Magyar tengerésztiszt tragikus pusztulása.** Konstantinápolyból megrendítő hír érkezett Debreczenbe. *Özvegy Torday* Gáborné urasszonynak, egy volt debreczeni híres ügyvéd hitveséhez, fiának a tengerész hadnagy *Torday* Gábornak tragikus pusztulását jelentették be neki. *Torday* hadnagy a tengerbe fuladt, tragikus pusztulásáról a következő részleteket jelentik: *Torday* Gábor a „Fiume” hajón szolgált. A hajó az Aranyszarv-öbölben horgonyzott. Ugyanitt vetett horgonyt a „Polnaya” nevű osztrák-magyar hajó is, amelynek egyik hadnagyát baráti viszony fűzte *Torday*-hoz. A tisz egy vasárnap este *Plesse* György matrózzal és a hajó olasz szakácsával csónakon átevezett a „Fiume”-hez, hogy meglátogassa *Torday*-t. A csónakban, melyet a Fiume hajóhoz kötöttek, csupán *Plesse* maradt lent. Ejjel egy óra körül *Torday* és a barátja, kik a fedélzeten beszélgettek, észrevették, hogy a csónakot a matrózzal együtt elragadta az ár. *Torday* ötödmagával csónakba ült és utánaevezett az elsodort csónaknak. Elérték a „Fiume” csónakjának másfél órai kinlódás után sikerült is visszajutnia a hajóhoz, de a másik csónak nem került vissza. Másnap jelentkezett *Juhász* Árpád kapitánynál *Plesse* György és a szakács elmondták, a rémes kaland történetét. *Torday* a csónak farában ült és kormányzott. Megfeszített erővel dolgozott s *Torday*, aki egy végzetes perczen túlélvén vágta a lapátot a vízbe, a kormányrud rántásával a tengerbe bukott. *Plesse* György nyomban utána ugrott és sikerült is elkapnia *Torday*-t. A hatalmas termetű tengerésztiszt belekapaszkodott a matrózba, aki azonban nem bírta a nagy teher és már maga is elmerült. Az életösztön erre — mint a jegyzőkönyvben vallja — felülkerekedett benne és nagy szabaduljon, *viaskodni kezdett Torday*-val. Pár perc alatt kiszabadította magát *Torday* keze közül a testéről letépett blúz árán. A szerencsétlen tisz *almerült,* ők ketten pedig tovább kinlódtak a hullámok között, míg végre egy német hajó észrevette és felvette őket.

— **Sikkasztó vagyonörző-pénztáros.** Nagykanizsáról jelentik: A városban nemrég vagyonörző-társaság alakult, s a biztosítások összegeit *Waltz* Gyula pénztáros szedte be. *Waltz* után most az összeszedett pénzzel megszökött. A társaság kára több ezer korona.

— **Vitriollal leöntött vasúti tiszt.** Kaposvár mellett tegnap éjjel a *gyékényesi* vasútállomáson az állomási trafikosnő leány, *Riba* Erzs, *vitriollal* leöntötte *Reich* Gyula vasúti tisztet, aki *cajlik szemétre megvakult* és arczán oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy most a *halálal vívdik.* A leány a merényletet azért követte el, mert *Reich* több ízben házasságot ígért neki s ígétét nem váltotta be.

— **Kada Elek meghalt.** Kecskemét városát és ezel együtt a magyar társadalmat súlyos veszteség érte: Kada Elek a híres alföldi városnak hírneves, művészlelkű és kiváló tehetségű polgármestere ma este 1/411-kor meghalt. Hatvanegy évet élt a kitűnő férfi, aki nemcsak szülővárosa, hanem az egész ország osztatlan becsülésével dicsekedhetett. Jogi tanulmányainak elvégzése után Kecskeméten ügyvédkedett, majd a város képviselője volt hat éven keresztül 1884-ig. Azután az osztrák-magyar államvasut, majd a magyar államvasut szolgálatába lépett. Ez idő alatt is úgy vidéki, mint fővárosi lapokba dolgozott és hosszabb ideig volt a Magyar Hirlap publicistája. Szülővárosa gondozó atyát lelt benne, amikor polgármesterévé választotta. A város fejlesztése, szépítése körül mulhatatlan érdemeket szerzett. Különösen a földrendés idején s utána bizonyította be azt, hogy minden porczikája a város szolgálatában áll. Másfél év előtt betegeskedni kezdett. Állapota néhány hete válságosra fordult s most megváltotta szenvedésitől a halál.

— **A feketehimlő.** Fiumei jelentés szerint a feketehimlőnek ma újabb két áldozatát szállították be Susákról a terzattói járánybarakkba. A járány most már továbbterjedt a tengerparton és tegnap a jókora távolságra lévő Buccariban is egy feketehimlő esetet konstataáltak a hatósági orvosok. A legszélesebb óvintézkedéseket tették meg a járány megállítására. Fiumében újabb feketehimlő megbetegedések nem fordultak elő, a városban azonban, különösen a gyermekek között, rendkívül nagy mértékben pusztít a kanyaró, sarlach és a difteritiszjárány.

— **Megszöktetett menyasszony.** Szabadkáról jelentik: Érdekes bácskai leányszöktetés történt a napokban Szabadkán. Horvát Illés jómodu kishegyesi gazda leányát megkérte Homola Péter gazdag zentai kereskedő és a szülők bele is egyeztek a házasságba. Az esküvőt e hó 24-ére tűzték ki. A leány azonban szombat este elment egy bálba és ott találkozott régi udvarlójával, Bernik Pállal, a kishegyesi bíró fiával, aki egyszer már megkérte a leány kezét, de kosarat kapott. Táncz közben a fiatalok elhatározták, hogy az esküvő elől megszökönek és a tervet azonnal meg is valósították. Vasárnap megérkezett Zentáról a vőlegény a násznéppel negyven kocsin zenezővel, lobogóval, hogy megüljék a lakodalmat, amelyet több napra terveztek. A menyasszony szülőinek házában nagy lakodalomra készültek és már csak azért is minden pompát kifejtettek, hogy bosszantsák a bíró családját, a kikkel haragban is vannak. A násznép már együtt is volt, de a menyasszony nem volt ott. Ma már a harmadik napja folyik a dárídó és még mindig titkolják a násznép előtt, hogy nincsen menyasszony. Nem lehetetlen, hogy a fiatal pár a fővárosba szökött és itt megesküdött. Eddig azonban semmi nyomuk.

— **Kinnnek nézett illuzt átor.** Pöstyénből jelentik: Limmer Emil, a Leipziger Illustrierte Zeitung illusztrátora, aki már huzamosabb idő óta itt tartózkodik, tegnap kirándult Zsolnára, hogy lapja részére az ottani vidékről skizeket rajzoljon. Néhányszáz készített is, s mkior mappájával a vasúti állomásra akart menni, két határrendőr topant elébe és bevítte az őrségre. Azt hitték, hogy kémét fogtak, s csak akkor bocsátották Limmert szabadon, amikor a pöstyéni fűrdőigazgatóság telefonon igazolta. Limmert Pöstyénben számos honfirtársa várta a pályaudvaron és élénk ovációkban részesítették szerencsés kiszabadulása alkalmából.

— **Gyilkos a harag.** Mátészalkáról táviratozzák: Serbán György gebei tanjai gulyás régóta halálos ellensége volt Darabcsák Mihály juhásznak. Több ízben összetűztek már. Ma hajnalban Darabcsák a tanjai fasor mögöl hirtelen megtámadta Serbánt, egy kapával összeroncsolta a koponyáját és a mellét összevagdosta. Haldokolva hozták be Serbánt a szalkai kórházba, ahol még kihallgatni sem lehetett. Darabcsák elfogatására csendőröket küldöttek.

— **Vasúti baleset Ausztriában.** A Déli vasut igazgatóságának bécsi közlése szerint a Laibachból jövő 40. számú személyvonat tegnap Wienerneustadt pályaudvaron nekifutott egy vesztglő tehervonatnak, miáltal három teherkocsi kisklott és megrongálódott. A személyvonat utasai közül tizenegyen könnyen megsebesültek. Valamennyi sebesült, miután a pályaudvari orvos megvizsgálta őket, folytathatta útját.

— **Agyonsújtotta a villám.** Déváról jelentik: Marosillyén nagy vihar volt. A kukoriczaföldön dolgozó Buda Józsefnét a villám agyonsújtotta. Teste annyira összegett, hogy alig tudták agnoszkálni.

— **Feljelentették Feld Zsigmondot óvadékkasztás miatt.** Berényi Miklóst, a Népszínház volt pénztárosát, Feld Zsigmond színigazgató szerződtette főpénztárossá, gazdává és titkárrá. Berényi huszezer korona óvadékot adott át Feldnek. 1912 június 18-án lejárt a szerződés és újabb három évre akarták megkötni. Berényi azt kívánta ekkor, hogy Feld tizezer koronát a takarékbán helyezzen el. Feld kijelentette, hogy nincs pénze. Berényi pedig most már az óvadék kiadását kívánta. Feld kérte a pénztárost, legyen türelemmel, mert éppen most szubvencziót fog kapni, ha pedig kipattan a kauzió-botrány, mindebből nem lesz semmi. Közben csakugyan megkapta a szubvencziót, de csak nem fizetett. Végül létrejött közöttük az a megegyezés, hogy Feld naponta husz koronát fizet. Azonban ezt is rövidesen beszüntette. Sőt már gázsit sem adott Berényinek. A volt pénztáros feljelentést tett a kultuszminisztériumban. Náray Szabó Sándor államtitkár beavatkozására Feld újból ígéretet tett, de ezt megint nem tartotta be. Most aztán Berényi család és sikkasztás címén megette a följelentést Feld Zsigmond ellen, akitől követeli tizenhátezerháromszáz korona kifizetését. Szentkirályi Béla rendőrkapitány ma délelőtt beidézte Feld Zsigmondot és kihallgatta.

— **Hamisítások a városi szerződésekből.** Szegedről táviratozzák: Kinos ügy szálaít nyomozza a városi ügyészség. Az ügyészség ugyanis többszörösen konstataálta, hogy vállalati feltételekben idegen kéz változásokat tesz, amelyek minden egyes esetben a vállalkozó javára történtek. Nemrég az ujszegedi artézi kut furásának aktáinál megállapította az ügyészség, hogy a vállalati feltételek ki vannak javítva. A tanács annak idején áttette az ügyet a rendőrséghez, azonban ez nem tudta kinyomozni a tettest. Ujabbán két hasonló esetet fedeztek fel. A város átalakította a polgári leányiskolát és erre nézve szerződést kötött egy szegedi vállalkozóval. Utóbb észrevették, hogy a feltételekben ki van javítva a határidő, melynek keretén belül kellett volna a munkát elvégezni. A feltételekből ki van továbbá törölve a vállalkozó megbírságolásáról szóló megállapítás. Egy másik esetben szerződést kötött a város a katonai kazárnya tetőzetének elkészítésére. Az e szerződésben megállapított lekészítési határidő, mely kilencven-napban volt megállapítva, szintén ki van korrigálva. Feltűnő, hogy a négy példányban készült szerződésnek valamennyi példányai meg vannak hamisítva. A polgármester szigorú vizsgálatot indított a rejtélyes hamisítási ügyben.

— **Magyar diákok berlini végzetes kalandja.** Berlin és Charlottenburg határán a liget szélén elhuzódó gyalogjárón vasárnap éjszaka egy cselédleányra akadtak holtan, nyakán lött sebbel. Csakhamar megállapították, hogy két fiatal magyar ember volt megelőzően a leány társaságában: Grünfeld Tibor és Grosz Béla kereskedelmi főiskolai hallgatók. A két ifjut kihallgatták a rendőrség s ott előadták, hogy a leány arra kérte őket, kísérjék át a ligeten, mert egymaga fél keresztül menni. Ekkor Grosz Béla, hogy megnyugtassa, elővette Browningját s megmutatta a leánynak. A fegyver eközben véletlenül elsült s a golyó megölte a leányt. A rendőrség e vallomásra Grünfeld Tibort elbocsátotta, Grosz Bélát ellenben fogva tartotta. A szerencsétlen kaland szereplői közül Grünfeld Tibor Budapesten lakó édesapja, Grünfeld Miksa lőkörgyáros, székesfővárosi bizottsági tag. Grosz Béla szülei előkelő bitharmergei földbirtokosok s többszörös milliomosok. Budapesti rokonságuk már ma intézkedett, hogy kellő ügyvédi képvisellete legyen a fogva levő fiatalembernek. Dr. Doroqhu Ervin ügyvéd valószínűleg még ma elutazik Berlinbe. Grosz Béla ellen gondatlanságból okozott emberölésért indul meg az eljárás.

— **Parasztok és katonák.** Przemysl mellett egy kis községben tegnap véres összeütközés volt tüzérekatonák és parasztek között. A parasztek beszorították a katonákat egy bolthelyiségbe s amikor ezek később a boltot elhagyták, a parasztek az utcán követ és bottal megtámadták a tüzéreket és ötöt közülök súlyosan megsebesítettek. Mundriakevics tüzérekaplár oly súlyosan sérült meg, hogy néhány perc múlva a verekedés helyén meghalt. A zavargásnak a csendőrök vetettek véget, akik harmincz parasztekot letartóztattak.

— **Üngyilkos segédjegyző.** Déváról táviratozzák: Léchequi Oszkár alvasai segédjegyző a községi irodában fejbőlötte magát és azonnal meghalt. A kezelésére bizott dolgokat a vizsgálat rendben találta. Azt hiszik, hogy szerelmi bánat miatt lett öngyilkos.

— **Gyilkos ügyvédjelölt.** Titelben vasárnap este vidám társaság tért be a város egyik legforgalmasabb pontján levő Anker-kávéházba. Nyolcz intelligens fiatalember, többek között dr. Kalocsay Sándor ügyvédjelölt, Schneider János aljegyző és még többen. Vidám bácskai dárídó következett, durrógtak a pezsgős palaczkok, a bácskai tamburás zenekar pedig a jó kedvet szolgáltatta. Így ment ez hajnali négy óráig, amikor már valóságos sör, bor és pezsgősüveg-barrikád vette körül a mulatozókat. Az urí társaság nótával kísérte a tamburások játékát fíradhatatlanul. A tamburások azonban kifáradtak, különösen azért, mert az urak nem ragasztottak bankót a homlokukra. Bujár György tamburás ki is jelentette, hogy ő bizony tovább nem játszik, ha az urak nem adnak pénzt a bandának. Kezdte is összeszedni a szerszámait és az ajtó felé indult.

— **Megállj!** — kiáltott egy harsány hang. Schneider János aljegyző volt, aki egy huszkoronás bankjegyet vett elő a zsebéből és a tamburások felé lobogtatta. Bujár György a pénz felé nyult, a mire dr. Kalocsay ügyvédjelölt ráförmedt a tamburásra:

— **Add vissza a pénzt muzsikus, én foglak fizetni.** Ha nem engedelmeskedel, agyonlőlek! . . . Bujár kissé meghökkent s első ijedségében a banda pénzből visszaadott Schneidernek 10 koronát, 10 koronát pedig megtartott. Kalocsay ujra rászólt: — **Add vissza a 10 koronát is, de azonnal, mert lelőlek . . .** — Alighogy ezt kimondotta, a zsebéből revolvert húzott elő és Bujár tamburázásra irányította. A revolver elsült, egy golyó Bujár fejébe repült, aki iajszó nélkül holtan bukott le a kávéház padozatára. A részeg társaság kijózanodott és azonnal otthagya a kávéház helyiségét. Egy másik verzió szerint általános lövöldözés volt a kávéházban. Amint az Bácskában divik, hajnal felé az urak revolverekkel a plafondba lövöldöztek. Egyik ilyen eltvedt golyó ölte volna meg a tamburás zenészt. Dr. Kalocsayt a csendőrség letartóztatta. Kihallgatásakor kijelentette, hogy részeg volt és nem emlékszik semmire. A vizsgálóbíró ma délelőtt szállt ki Titelen és ismét kihallgatta a gyilkos ügyvédjelöltet. Bujár Györgyöt ma délelőtt bonczolták fel és délután temetik.

— **Szökés a főkapitányságon.** Ma reggel Vecsésről csendőrök hozták be Pestre egy 15 éves fiut, aki több lopást követett el és az volt a gyanu, hogy a lopott holmit anyjának Rózsá-utca 86. szám alatti lakásán rejtgette. A detektívek a fiut helyszíni szemle megejtése végett ki akarták vinni anyja lakására. Amint a II. emeleti folyosóra léptek, a fiu kitépte magát kísérői kezeiből és leszaladt a lépcsőn, közben pedig folyton azt kiabálta, hogy: Fogják meg! Fogják meg. A zajra a hivatali szobákból a tisztviselők mind kicsődültek. A szökevény a Ferencz József-téri kapun akart menekülni, de Moldován detektív, aki éppen akkor lépett be a kapun, mikor a fiu odaért, elfogta.

— **Megölte vetélytársát.** Ma este kilencz órakor a Kén-utca 3. számú ház udvarán véletlenül találkoztak Tokay Lajos műszaki rajzoló és Schwiql József vasesztergályos, akik régóta gyűlölködve kerülgettek egymást. Tokaynak ugyanis volt egy Krenner Katalin nevű kedvese, akit Schwiql elhódított előle. Tokay erőlyes hangon vonta felelősségre vetélytársát, mire ez felelet helyett fojtogatni kezdte a rajzólót. Tokay erre zsebébe nyult, előrántotta Browning-pisztolyát és Schwiqlt fíbe-lötte. Schwiql azonnal meghalt, Tokayt pedig a rendőrség letartóztatta.

— **Házasság.** Schwarz Henrik Budapestről, eljegyezte Stark Józstát Erzsébetfalváról. Czárich Hedvig okl. tanítónő és Fömel Károly m. kir. határszéli rendőrségédtiszt folyó hó 25-én a lajtkörtvélyesi kegyuri templomban tartják esküvőjüket.

— **Esső Andor** budapesti magánmérnök és Töpler Aranka, Töpler Károly nagybírló leánya e hó 25-én tartják esküvőjüket Károlyházapusztán (Veszprémmegyé).

— **A budapesti stadion sorsa.** Bécsből jelentik: Gróf Andrásy Géza és Muzsa Gyula orsz. képviselőket, a magyar Olimpiai bizottság elnökeit a király vasárnap Schönbrunnban a Budapesten létesítendő stadion ügyében kihallgatáson fogadta.

— **Tűzvész egy tengeri hajón.** Seyne sur Mer-ből jelentik, hogy ma reggel 2 órakor a délamerikai hajóstársaság Gallia nevű gőzösen tűz támadt. A hajó majdnem teljesen elégett, miután az oltási kísérletek meddőknek bizonyultak.

kegyetlen
órákor.
a korcsi
honvédg
épülő há
légladar
tona a h
zsef cser
az oka s

délután
Richárd
revolver
Tétének
a másik
és elvérz
feleségét

jelentik,
előtt hal
nyában
eltemette
vesztette.
A rendőr

— **F**
szaka Uj
egy négy
menő Po
fizessen
Polgár er
megvertél
az utonál
Rancsik
Csalo tár
Pinkasz
rosnak m
száz kor
Később k
rezni, a
jelentette.
a tánczm

— **H**
reskedő,
helyi hite
vényhatós
rában, az
halt. Az
szolja. A
Ernö, a

Özv.
éves korá
rokonság
számu gy
Weisz
vedés utá
Temetése

Kálm
gróthi ke
éves korá
agilitást f
cikluson
miután 18
nos grófc
vári főreá
noka lett,
neveztek
miatt meg
le, de iro
az „Eneke

Szaba
egyk első
szerte ism
63 éves k
tartott, m
ded oják
és hust e
Gvártelpe
Ezenkívül
szelben s

REP

© A
perni rep
a részvét
főherczeg
Nepallek
király is

© A
ért az asp
napjain a
Perreion
latnik 10
livucic 52
Bregie 3
1200 és K
zül a két
kisasszon

© E
jelentik:
óra 55 p
A Balti-
lentik: Br
lágító tor
katonai é
vábbá ez
fogadták.

— **Agyonkövezték.** Munkácson páratlanul kegyetlen gyilkosság történt az elmúlt éjszaka két órakor. Nagy József és Fekete Lajos ácslegények a korcsma ajtajában megölték Róth Sándor 11. honvédegyezredbeli közlegényt s mikor ez egy épülő ház mellett elhaladt, súlyos kövekkel és tégladarabokkal agyonverték. A szerencsétlen katonára a helyszínén meghalt. A tetteseket Bártafi József csendőr letartóztatta. Állítólag egy cselédleány az oka a véres tettnek.

— **Öngyilkosságok.** Fiuméből jelentik: Ma délután két öngyilkosság történt. Az egyiket Kerne Richárd petróleumgyári pénztáros követte el, aki revolverrel a pénztárhelyiségben agyonlőtte magát. Tettének oka ismeretlen. — Pais Antal köszörülő a másik öngyilkos, aki beretvával elvágta nyakát és elvérzett. Czeruzával levélpapírra azt írta, hogy feleségét jószívű emberek figyelmébe ajánlja.

— **Szerencsétlenség a bányában.** Kassáról jelentik, hogy a Magnesitgyár bányájában ma délután halálos végű szerencsétlenség történt. A bányában dolgozó öt munkást egy leomló földtömeg eltemette. A munkások egyike, Balli Ferenc életét vesztette, a többi négy könnyebben sebesült meg. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Rendőri hírek.** Szomjas utonállók. Az éjszaka Újpesten az Erzsébet-utca 19. számú ház előtt egy négy tagból álló társaság megtámadta a hazafelé menő Polgár József ácssegédet és követelték, hogy fizessen bort a társaság tagjainak, mert szomjasak. Polgár erre nem volt hajlandó, mire a földre tepertek, megverték és hatvan fillérjét elrabolták. A rendőrség az utonállók közül ma kivomozta és letartóztatta Rancsik István és Rancsik János napszámosokat. — **Csaló táncmester.** A rendőrség letartóztatta Laufer Pinkász táncmestert, aki Tóth József volt korcsmárosnak megígérte, hogy házmesteri állást szerez. Két-száz koronát közvetítési díj címén fel is vett tőle. Később kiderült, hogy nem tud házmesteri állást szerezni, a pénzt is elköltötte, amire Tóth Laufer feljelentette. A rendőrség ma csalás címén letartóztatta a táncmestert.

— **Halálozás.** Wisten Lipót vágujhelyi nagykereskedő, a vágujhelyi izr. hitközség elnöke, a vágujhelyi hitelbank igazgatósági tagja, Nyitra vármegye törvényhatóságának bizottsági tagja, ma hetven éves korában, házasságának 43-ik évében Budapesten meghalt. Az elhunytat előkelő és kiterjedt család gyászolja. A gyászolók közt van az elhunytnak fia, Wisten Ernő, a Vigaszínház gazdasági főnöke.

Özv. Haas Dávidné hosszas szenvedés után 68 éves korában ma Budapesten elhunyt. Halálát nagy rokonság gyászolja. Temetése a Nagy János-utca 36. számú gyászházban lesz.

Weisz József borbizományos, hosszas nehéz szenvedés után 24-én hajnalban 60 éves korában meghalt. Temetése 25-én délután lesz.

Kálmán Károly az ismert népköltő, a zalaszentgróthi kerületi egykori országgyűlési képviselője 54 éves korában Budapesten meghalt. Annak idején nagy agilitást fejtett ki a néppárt szervezése körül és egy cikluson át képviselő is volt. Ungváron született és miután 1881-ben pappá szentelték, Zichy Gyula és János grófok mellett nevelősködött. Majd székesfehérvári főreáliskolai hittanár és a székesegyház hitszónoka lett, tíz évvel később pedig sóskuti plébánosként neveztek ki. Három évvel ezelőtt pedig betegsége miatt megvált plébániájától és a fővárosban telepedett le, de irodalmi munkásságát folytatta és a többi közt az „Enekek éneke” fordításán is dolgozott.

Szabadkáról jelentik: Hartmann Rafael, a város egyik első virilistája, a Hartmann és Connen világ-szerte ismert kivitelezési cég megalapítója és főnöke ma 63 éves korában Nauheim fürdőhelyen, ahol utókurát tartott, meghalt. Hartmann 25 év előtt alapította a kisdudóvárosi vállalkozását és ma 10 millió korona áru tojást és húst exportált évenként a világ minden részébe. Gyártelepe 1500 embert foglalkoztat csak Szabadkán. Ezenkívül Londonban, Berlinben, Zürichben és Brüsszelben saját háza van, amelyeket fiai vezetnek.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

● **A lezuhant tengerészhadnagy.** Az asperni repülőverseny lezuhant áldozata iránt nagy a részvét. Bécsi jelentés szerint Ferencz Ferdinánd főherceg és neje ma Konopistból érdeklődtek Nepallek fregatthadnagy állapota iránt. Tegnap a király is érdeklődött a sebesült tiszt állapotát iránt.

● **Az asperni versenydíjak.** Tegnap véget ért az asperni nemzetközi repülőverseny. A verseny napjain a következő aviatikusok nyertek díjakat: Perreion 31.000, Carrot 18.900, Ilnar 18.500, Zablatnik 10.000, Audemar 8500, Chavillard 5500, Bielivucic 5200, Batiat 5000, Hold 4500, Petard 4000, Bregie 3500, Stanger 1500, Wiedner 1500, Molla 1200 és Kanitz 500 koronát. A női aviatikusok közül a két hölgydíjat, összesen 500 koronát, Palliers kisasszony kapta.

● **Brindejone újabb reptelése.** Gatsinából jelentik: Brindejone francia aviatikus délután 2 óra 55 perczkor a katonai aerodromban felszállt. A Balti-vasut mentén Revalba repült. Revalból jelentik: Brindejone délután 6 óra tájban a fehér világi torony közelében leszállt. Az aviatikus a katonai és tengerészeti hatóságok képviselői, továbbá ezrekre menő néptömeg nagy lelkesedéssel fogadták.

A berlini szép nő

— Szemléletli tanulmány —

Berlin, júniusban.

Helyesebben, talán úgy mondhatnám: „a szép berlini nő . . .” Mert hát nem egyes — kivételes — női szépségről akarok beszélni, hanem a berlini nő-ről, aki — szép.

Eddig ugyanis azt tartották, hogy a berlini nő nem szép. Sőt iparkodtak csufúsága hírét kelteni. Egyszerre azonban, meg se tudnám mondani, hogyan — van!

Annvira új jelenség, hogy — úgy szólván föl kell fedezni, be kell mutatni. Talán még ő maga se tudja, hogy van. Hiányzik az önérzete, mert érzi, hogy nem hasonlít más szépségekhez. Nem olyan pikáns, mint a párisi, nem olyan tüzes, mint a budapesti, nem olyan kedélyes, mint a szép bécsi nő. Az ő szépségében van valami elfátyolozottság. Mintha azt akarná, hogy keressék és — megtalálják.

A legsodálatosabb keverék egyesül benne: jószág és dacz, életszomj és rátartóság, kíváncsiság és zárkózottság. Annvira, hogy első találkozásra inkább megdöbben, mint vonz és hogy ennek a kifogástalanul öltözött büszke hölgynek az első pillanatban el sem akarjuk hinni, hogy ő egyszerűen — szép is.

Pedig — ismételve mondom — a berlini nő csakugyan szép. Talán hüvösebb és rejtettebb természetű ez a szép és minden baját tulragyozja az a pompás üdösége, mely egy nagyvárosi nőnél szinte hihetetlennek látszanék, ha nem tudnók, hogy az egy elpusztíthatatlan, ép, egészséges szervezetnek a kisugárzása, ami semmit se tud a „blazirtság”-nak nevezett stilizált gyöngeségről.

Mielőtt azonban a berlini nő odáig eljutott, hogy szépsége a neki való világistába és keretbe jusson, derekas munkát kellett végeznie. És talán a legkeservesebbet, amire nő kényyszeríthető: más nőktől kellett tanulnia. Párisból és Budapestről, Skandináviából és Bécsből, Londonból és Milánóból kapta a példaadást, az utasításokat, tanácsokat. De utóvégre mégis csak magának kellett az önszépítés munkáját befejezni, mert hát mégis csak maga, minden nő, tudhatja egyedül, hogy melyik kalapforma, melyik köpenyszabás, melyik szövet-szín illik az egyéniségéhez legjobban.

— Amit a többiek helyettünk akarnak, azt mi sokkal jobban tudjuk! Ez volt a berlini nő csatakiáltása. És a divat kozmopolitizációját tiszteletben tartva, megtalálta minden változataiban a sajátos izlését.

Egyelőre, talán, a groteszkusig tetszeleg ebben a különleges egyéni színezetben, de éppen ezért annvira még se megy, hogy bármely divatot vakon kövessen, csak azért, mivel bizarr és feltűnő.

Vegyük csak a kalapot. Ez a toilettécikk adja meg minden nőnek a jellegzetességét. És ime, a hátra taszított, mai kis kalap, az ének meredő toll vagy szalagdiszével éppen olyan jól illik hozzá, mint a „tegnapelőtti” óriási kalap. Ebből látható, hogy a legellentétebb divatot is olyan ügyesen tudja a maga céljaihoz átdomítani. Mert hát a berlini nőnek is van tükre és e csalhatatlan jó barát (vagy elkeseredett ellenség?) elárulja neki, ha valamelyik divatgyártó bolondot akar belőle csinálni.

A szépnek, — legyen az akár berlini, akár budapesti, — az a titka, hogy be kell a világnak bizonyítani, hogy ő szépség. A másik titok, hogy erről önmagának is meg kell győződnie lennie.

Már pedig a berlini nő igazán nem tartozik azok közé, akik nem tudják, hogy szépek és hogy tetszenek. Senki se rágalmazhatja meg őket alszerénységgel, vagy önérzet hiányával.

Egyelőre csak az hiányzik még a szép berlini nő teljes érvényesüléséhez, s — hogy úgy mondjam — a világszerephez, hogy hivatott költők zengjék bajait és terjesszék hírét világgá, s hogy festők, rajzolók, fotografusok mutassák be képességüket . . . Szerénységem, ime, megkezdte a propagálás munkáját. Uraim, . . . női szépség bálmulói . . . kövessék a példámat!

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

A kulisszák világából

— Színházi csevegés. —

(Vetésidő.)

A küszöbön áll Péter és Pál napja, faluhelyen kezdik köszörölni a kaszát, s egy pár nap múlva megkezdődik az aratás.

Nálunk, a városban, a szinigazgató urak már learatták a tavalyi termést, behordták, kicsépeltek és zsebregyűrték — vagy takarékbába tették — az arát. Most azután ismét megkezdődik a munka: szántásra, vetésre noszogatják embereiket:

— Ereggyi fiam Heltai, forgasd meg azt a farancia buzaszemet . . .

— Nosza Mónár szógám, ne aluggy! Fogd be azt a szárnyas Pegi lovadat.

— Hát te Herczeg Fránczi, mit testörködő Aradon . . . többet ér ama „Három testőr” száz mungó testőrnél is. Hengereld le a fiatalokat!

Neki is gyürkőznek derakasan a fiatalok és az öregek, a kicsinvek és a nagyok. Mi pedig lessük, mikor zöldül ki az új vetés a Rákóczi-úton, a Lipót-köruton, az Izabella-téren, a Király-utcában, no meg a Tisza Kálmántéri barázdák között.

Majd meglássuk, mit hoz a jövő év! Tiszta buzát-e, vagy üres szalmát . . . csöves kukoriczát avagy csak zöld csalamádét?

(Családi gondok.)

A legszorgalmasabb író-béres kétségkívül Harsányi Zsolt, aki fáradságot nem ismerve dolgozik a színházlátogatók örömeire. Szinte hihetetlenül hangzik, amikor hallja az ember:

— A Királysínháznak a „Filmzauber” című operettet fordítom. A magyar címe „Mozikirály” lesz. A német sországu dolgokat eliminálom belőle, mert a sokkal jobb angol átdolgozást veszem alapul. Szirmai Albert komponált egy pár hatásos betétszámot hozzá . . . Londonban nagyon tetszik. Rákosi Szidi most nézi meg a kiállítás és rendezés szempontjából.

— Ezen kívül is dolgozik valamit?

— Már mint én? Hovgyne! Az Operaháznak öszre egy új „Don Juan”-fordítást ígértem.

— Ezzel végezve, hova megy vakációzni?

— Sehova. Nem lehet. Operetteszöveget kell írnom Rákosi Viktor egyik bájos elbeszéléséből. „Emmi” lesz a címe, a nőfőszerepet — egy ennivaló bakfiszt — a kis Fénnes Annus fogja kreálni. Szirmai Albert már nagyon sürget, mert ő szerzi a zenét. Ha ezzel is elkészülök . . .

— Szent isten! még ennyivel sem éri be!

— Hjah kérem, muszáj! Családos ember vagyok . . .

— Családos? . . . Csak annyit tudok, hogy 3—4 hónap előtt feleségül vette Vidor Ilonkát!

— Hiszen éppen ez! Deczemberben már apa leszek!

(Mi lesz a kis fiúból?)

Harsányi Zsolt, a leendő apa, úgy fest, mint egy érettségiző gimnazista, és szeretett neje — Vidor Pál árvája, — aki e pillanatban lépett hozzánk, olyan, mint egy kurta szoknyás felsőbbbelső. Semmi sem árulja el, hogy már asszony, pláne mama-jelölt.

— Szervusztok! üdvözlöi őt a férj stilszerűen . . . többesszámban.

A jóslások terére lépünk és, természetesen, egyhanguan kimondjuk:

— Fiu lesz!

— Mit nevelnek belőle? — Kérdezem.

— Erre igazán még nem gondoltunk! — vallja be Harsányi. Ami azt illeti, lehetne muzikus. Az apám nagyon jó zenész volt.

— Vagy színész, — jegyzi meg a kis feleség, — ha a szegény Vidor tata tehetsége szállna belé.

— Esetleg író! — mondom én, — ha az apára üt.

— Vagy énekesnő, — teszi hozzá Harsányi — ha a mamája hangját öröklí.

Utóbbi rossz tréfának veszi ezt a föltevést, s az ura számára legyint.

— Hallgass még! Sok minden lehetne belőle . . . de én félek valamitől!

— E napokban a kávéházban ültünk. Észrevétlenül odajött *Beóthú* László és a lábával dobantva rámkialtott: „Huh!“ . . . Jaj beh megijedtem! Attól félek, hogy *Beóthure* fog hasonlítani és színigazgató lesz belőle.

(Nyitott ablakok.)

A színházak kapui bezárulnak és az ablakszárnyak kitárolnak. A zenekarok elnémultak, az énekesek elszálingóztak . . . és azért mégis muzsikaszótól, énektől, kornvikálástól hangos egész Budapest.

Minden utcában, minden házban, minden emeleten, minden lakásban nvaggatják a zogorát, hegedűt, tárogatót, grammofont. A borozókban duhaj legények nótáznak, a szalonokban nagvságos kisasszonyok trilláznak. Ember legven a talpán, vagy siket a fákén, aki ezt kibírja.

De azért vannak a nyitott ablak-szezonnak kellemes momentumai is. Az egyik köruti bérpalotában szintén nyitva álltak az ablakok. A szobából fényes villanvilágítás szűrődött ki. A második emeleten is, az elsőn is zsúr volt. Mind a két urlakásban előkelő, jókedvű társaság.

Jankovich Miklós kir. tanácsosék első emeleti lakásban előkelő, jókedvű társaság. csengő, bársonyos női hang egymásután énekelt operaáriákat, magyar népdalokat, operette-kuplékat. A társaság tapsolt és az énekesnő nem fukarkodott a rádadásokkal.

A második emeleten, *Vizváru* Mariska vendégei, kikönykölték az ablakokon, úgy hallgatták. Nekik nem volt énekesük. Találgatták, ki lehet az első emeleti Patti!

— Én tudom! — diadalmaskodott *Vizvári* Mariska. Csakis *Sándor* Erzsinek van ilyen remek hangja! Gondoltam is valamit . . .

Azzal az írásztafhoz szaladt, s névjegyre ezeket írta:

„Édesem, nagyon aranyos lenne, ha egy pillanatra felfáradnál hozzám. A viszontlátásig ölel Mariska“.

Leküldte a rögtönzött meghívót, már öt perc múlva kopogás hallatszott a szalonajtón és belépett egy bájos fiatal leányka, de nem — *Sándor* Erzsé.

Általános meghökkenés. A háziasszony kettőzött szívélvességgel palástolta zavarát, s üdvözlés közben, azon törté a fejét, hogy mi lesz most. De az új vendég mosolyogva magyarázta ki a dolgot:

— Azt hiszem, tévedés . . . félreértés . . . forog fenn . . . De a meghívás olyan csábítóan szeretetreméltó volt, hogy nem tudtam ellentállni . . . Bocsássanak meg . . . *Somoqi* Adrienne zeneakadémiai növendék . . . *Somoqi* Mór leánya vagyok.

Erre a kedves bemutatásra, természetesen megszűnt minden feszély, s minden oldalról siettek üdvözölni az érdekes jövevényt. Mondanom se kell, hogy némi fagyalt- és süteménykinálás után, felkérték, hogy énekeljen valamit.

Somoqi Adrienne nem kényeskedett. Énekelt egyet, kettőt, hatot, tízet. Tapsolták, úgy mint odalenn, ujrátatták, becézték. És ő olyan jól érezte magát, hogy — amint mondani szokás — ott ragadt.

Egyszerre csak jött alulról, *Jankoviché*től, a staféta, hogy tessék már lejönni, mert nincs énekesnőjük.

— Igen ám, — zugolódott a másodemeleti tábor, — de ki énekel nekünk, ha lemev?

Ezen is *Vizvári* Mariska segített. Leszaladt *Jankovichék*hez, régi jó barátaihoz, s magához invitálta őket, vendégeikkel együtt, akiket szintén egytől-egyig jól ismert.

Azontul aztán a két társaság egyesült erővel tapsolt, éljenzett, ujrátott *Somoqi* Adrienne-nek, ő pedig nem kérte magát.

(A kis zaklatott.)

„Ficzu“-nak becézik azt a hatesztendő legénykét, akinek becsületes magyar neve *Csiku* Zoltán. Mamája a szép vidéki otthonból látogatóba hozta Budapestre. *Pünkösti* Andor bácsihoz, aki csak énekes néniknek, s a muzsikás bácsiknak mutat sötét, komor ábrázatot, Ficzukával szemben pedig csupa mosoly és nyájjasság.

Teibe-vaiba fürösztötték a fővárosi rokonok a kis vendéget. Vítették a Szigetre, az Állatkertbe; ringliszpilre ültették, czirkuszba csepelték; labdát,

karikát, bugócsigát kapott, hogy a Muzemkertben kifutkoshassa magát.

A csendes vidéki élethez szokott „Ficzu“-val már forgott a világ; azt se tudta, mihez fogjon, mert hát a sok még a jóból is megárt.

Egyszerre csak eléje toppan a Muzemkertben *Hajdu* Ilona, Operánk kitünő énekesnőjének hasonló koru fiacskája, „Ficzu“-nak ovodabeli volt iskolapajtása.

— Szervusz Csiky! — mondta neki. — Gyere velünk játszani!

„Ficzu“ tétovázva állt ott. Andor bácsi pedig, mint az illem öre, biztatta:

— Eredj Ficzu, menj játszani!

Ekkor, e keserves szavakban, tört ki a gyerekből a zaklatottság:

— De hát már mindent én csináljak!

(Nem várt felelet.)

A Budai Szinkör szellős udvarán, esti előadás idején, meglehetősen nagy a sötétség. A főváros közvilágítási hivatalában nyilván megfeledeztek arról, hogy oda is több lámpát kéne állítani. *Kreccánui* Náczinak pedig annyi egyéb dolga-gondja van, hogy erre a kicsiségre nem gondolt . . . Ami pedig azokat az újságíró urakat illeti, akik sietnek minden hibát és hiányt szóvá tenni, erről az egyről mélysegesen hallgatnak.

Csak tegnap tudtam meg, hogy miért.

Kreccánuit, az igazgatót kerestem, és mivel a színpadon nem találtam, az udvart kezdtem átkutatni. Minden bokorhoz, minden padhoz odakukkantottam, de a keresett helyett egy enyelgő párra bukkantam. A férfi, hajlott koru barátom, — aki a nyári színházak berkeiben álmodja vissza rég leünt ifjuságának tavaszát . . . párja pedig a színház egyik csinos kardalósnoje, aki az öreg urhoz simulva éppen ezt kérdezte tőle:

— Igazán szeretsz, kis smunczilicunczilikém?

Ráismertem. Évek előtt abban a házban laktam, ahol az édes anyja kaput szokott nyitni a kimaradó lakóknak. Ő akkor porban játszó gyermek volt; most se lehet több tizenhat évesnél. Nagyon elszomorodtam e korai romlottság láttára.

Miczi! — kiáltottam feddőleg. — Mit szól a mama, ha ezt megtudja?

Miczi vállat vonogatva cinikus hangon, így felelt:

— Azt mondja majd: „Na, mit fizetett az a vén Pali?“

Egy látcsőves ur.

(*) **A kifütyült Strauss.** A híres udvari dirigensek családjából származó *Johann Strauss*, aki szintén az „udvari zeneszerző“ címmel ékes, tegnap este, mint onnan táviratozzák, Karlsbadban a Stadt-parkban hangversenyzett zenekarával. Óriási tömeg fizetett belépődíjat, hogy a koncertet meghallgathassa, de *Johann Strauss* nagyon praktikus ember, az ezekre menő sokaságtól úgy a parkban, valamint a Karhaus nagytermében is külön-külön belépődíjat szedett. De azok, akik a parkban fizettek, nem hallották a teremben játszó zenekart. Irtózatos botránv kerekedett, az udvari zeneszerzőt abuzogolták, lehordták és olyan leirhatatlan láрма támadt, amely minden hangversenyt felülmutt.

(*) **A párisi Nemes-botrány.** A Nemes-gyűjtemény párisi árverésén lefoglalt Gova-festmény-ügynegnap befejezést nyert a párisi spanvol nagykövetség egy nyilatkozatával. A nyilatkozat beismeri, hogy a képet még 1869-ben, a második forradalom idején, lopták el ismeretlen tettesek, az Eskuriálból, a kép azután Párisba került, ahol több ízben cserélt gazdát, mindannyiszor gyanútlanul vásárolva meg azt új tulajdonosai. A kép hollétérol a spanvol kormány csak a Nemes-gyűjtemény katalógusának illusztrációjából értesült. Mivel azonban a reklamálas elévült, a spanvol kormány kijelenti, hogy nem tart igényt a lefoglalt festményre, de megvásárolja azt.

(*) **A Vigaszínházban** holnapután, csütörtökön, az Órnagy ur-at, Kéroul és Mars mulatságos bohózatát ismétlik, melynek mult heti reprizét kiváló siker kísérte. A czimszerepet Hegedüs Gyula, Paulettét Varsányi Irén játszsa. Holnap, szerdán, a Nem szabad! szerepel a műsoron.

(*) **Új színikerület.** Zenta központtal most folynak az előkészületek egy új bácskai színikerület szervezése körül, amelyhez beosztást nyerne Halas, Magvarkanizsa, Óbecse, Kula, Törökbecse és

Titel. A színikerület új igazgatója *Remete* Géza lesz, a szabadkai szintársulat mostani rendezője, primadonnája *Mezei* Margit és titkára *Korda* Sándor lesz.

(*) **A Műcsarnok jövő évi programja.** Alig fejeződött be az idei művészeti évad, az ország legelső képzőművészeti intézménye, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat már is erősen készülődik a jövő művészeti esztendőre. A társulat kiállításainak a során október havában a közelben elhunyt két jeles festőművésznek, *Coulin* Arthurnak és *Schmigelschv* Octavának az értékes hagyatékából nyitja meg a városligeti Műcsarnokban. A rendes őszi-téli nagy tárlat, amelyen csupán hazai művészeink vesznek részt, november havában nyílik meg és január közepéig lesz nyitva. Hogy a tárlaton minden hivatásos művész szóhoz juthasson, egy-egy művésztlő legfeljebb hat művet fogadnak el kiállításra. A tárlaton az állami művészeti aranyérmeken kívül egész sereg nagyobb és kisebb pénzdíj kerül odaítélésre. Február havában a modern magyar festőművészet európai híri mesterének, *Csók* Istvánnak a munkáit mutatja be a társulat, egy teljesen külön kollektív kiállítás keretében, amely az egész Műcsarnokot meg fogja tölteni. *Csók* Istvánnak kiállítása jubiláris kiállítása lesz a nagynevű művészeknek, aki éppen három évtizeddel ezelőtt lépett a nyilvánosság elé. A kiállításon, amely több száz darabból fog állani, együttesen láthatók lesznek a mesternek kitüntetésekét nyert és a muzeumokban elhelyezett művei. A jövő művészeti esztendőt a tavaszi tárlat fejezi be, amelyen ismét csupán hazai művészek vehetnek részt. A nemzetközi kiállítás 1915. tavaszára van tervbe véve. A műcsarnoki kiállítások rendezése mellett tevékeny részt vesz a társulat a vidéki kiállítások rendezésében és az esetleges külföldi nemzetközi mű-

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **Természettudósok vándorgyűlése.** A magyar orvosok és természetvizsgálók legközelebbi vándorgyűlését Nagyszébenben fogják megtartani. A központi választmány már megválasztotta a vándorgyűlés tisztikarát is. Az orvosi szakosztály részéről a vándorgyűlést előkészítő szakelnökké *Dollinger* Gyula egyetemi tanárt, titkárrá pedig *Epstein* László elmeorvóintézeti igazgatót választották meg, a természettudományi szakosztály részéről *Hosfalvy* Lajos műegyetemi tanárt választották meg elnökké, titkárrul pedig *Gorka* László egyetemi adjunktust. A választmány intézkedett az iránt, hogy a vándorgyűlés idejére a Bene Bugát- alapítvány emlékérmé előkészíttessék. A mult évi, veszpremi vándorgyűlés munkálatai rövidesen kikerülnek a sajtó alól és megküldetnek a tagoknak.

* **A római jogi tanszék jelöltjei.** A budapesti tudományegyetemen üresedésben levő római jogi tanszékre megtörtént a jelölés. A jogi kar a nyolcz pályázó közül a következőket jelölte: első helyen dr. *Helle* Károly kolozsvári egyetemi rendes tanárt, második helyen dr. *Meltz* Balambér kolozsvári egyetemi magántanárt, harmadik helyen dr. *Pázmány* Zoltán pozsonvi királyi jogakadémiai tanárt.

* **Az egyetem kimutatása.** A budapesti tudományegyetem 1911—12. iskolai évről most jelent meg a hivatalos kimutatás, amely a hallgatókra vonatkozólag a következő adatokat nyújtja. A budapesti egyetemre az első félévben összesen 7.667 hallgató iratkozott be. Ez a szám a második félévben 6.962-re apadt le. Az egyetemi tanárokról szóló kimutatás szerint a hittudományi karon 12, a jog- és államtudományi karon 52, az orvostudományi karon 212, a bölcsészeti karon 137 tanár tartott előadást. Így az összes tanerők száma 413-ra rugott. Ezek között volt 96 nyilvános rendes tanár, 1 czimzetes nyilvános rendes tanár, 10 nyilvános rendkívüli tanár, 42 czimzetes rendkívüli tanár, 173 magántanár, 77 tanársegéd és 14 szaktanító.

* **Az Iparművészet Könyve.** Az Iparművészeti Társulat kiadásában most jelent meg az Iparművészet Könyvének harmadik kötete. Ezzel a kötetrel a díszes és értékes munka, amelynek megírásán a legkiválóbb magyar iparművészek, esztétikusok és művészeti írók működtek közre, teljessé lett. A mű aláíróinak s az új megrendelőknek a könyvet most küldi szét a társulat titkári hivatala.

grammja.
az ország
Országos
erősen ké-
A társulat
a közlben
in Arthur-
es hagvató-
okban. A
upán hazai
ában nyilván-
gy a tárla-
iuthasson.
fogadnak
zeti arany-
sebb pénz-
a modern
mesterének.
a társulat.
keretében.
ia tölteni.
tása lesz a
évtizeddel
kiállításán
együttesen
eket nyert
jövő mű-
e, amelyen
részt. A
ervbe véve.
ellett tevé-
itások ren-
etközi mű-

ALOM

se. A ma-
gközlebbi
megtartani.
otta a ván-
osztály ré-
dökké Dol-
pedig Ep-
választot-
ly részéről
választották
ó egyetemi
t az iránt,
gát. alapít-
évi, vesz-
en kikerül-
oknak.
A buda-
levő római
logi kar a
előlte: első
emi rendes
bér kolozs-
helyen dr.
akadémiai

dapesti tu-
most jelent
atókra vo-
a. A buda-
7.667 hall-
k félévben
ól szóló ki-
12. a jog-
tudományi
ár tartott
413-ra ru-
des tanár,
nyilvános
üli tanár,
k tanító.

iperművé-
g az Ipar-
Ézzel a kö-
megírás-
esztétiku-
eljessé lett.
a könyvet
a.

FŐVÁROS

A főváros új népiskolai tervére
— Dr. Déri Ferenc tanácsnok műve —

Budapest, június 24.

Hét esztendővel ezelőtt az akkori közoktatás-
ügyi miniszter az összes állami és községi népisko-
lákból új tantervet és ahhoz való utasítást lépte-
tett életbe. Már azt másfél évvel megelőzőleg
dr. Bárczy István polgármester, az akkori tanügyi
tanácsos „Az elemi népiskolai tanítás terve, a hoz-
závaló utasításokkal” címen egy tervezetet adott
volt ki. Ezeknek a terveknek alapján épült fel a
mostani új munkát, amelyet dr. Déri Ferenc ta-
nácsos adott ki, de alapul szolgáltak a műhöz a
fővárosi iskolák tanítótestületeitől s másoktól be-
érkezett vélemények és az új iskolai kézi- és vezér-
könyvek is.

Impulzust a mű kiadására kétségtelenül az a
tény adott, hogy a főváros oktatásügyi kiadásai ma
már 18 millió koronára emelkedtek. Ennek a nagy
összegnek hozzávetőlegesen háromnegyed része a
népoktatásüggyre és ebből kilencmillió az elemi
oktatásra esik, amelynek szolgáltatásában kétezeret
jóval meghaladó tanerő működik. Az elemi isko-
lákból félszázszáz meghaladó gyermeklélek helyes
irányban való neveléséről, oktatásáról kíván gon-
doskodni a főváros tanácsának közoktatási ügy-
osztálya, amidőn e több, mint négyszáz lapra ter-
jedő vastag kötetet bocsátja közre ezzel a címmel:
*Budapest székesfővárosi elemi népiskoláinak helvi
tanterve a miniszteri tanterv és utasítás alapján a
tanítás anyagának felosztásáról és a kivételre vo-
natkozó utmutatásokkal.*

A munkát előszóbb, általános részből és az
összes tanítási tárgyakhoz való részletes utmuta-
tásból és a tanítás anyagának heti részletekre való
felosztásából álló beszélt- illusztrációkkal is ki-
egészítve.

A nagyjelentőségű munkát több ülésen
nemcsak a szakfelügyelet, hanem a közoktatási bi-
zottság is letárgyalta és ma már a tanács életbe-
léptető rendelete is kiadott.

A fővárosi iskoláiban eddig sok zavart és bajt
okozott a tanítás egyöntetűségének a hiánya. Év-
közben a szülők egyik kerületből a másikba köl-
töznek s a gyermek az új iskolában esetleg egészen
más alapon hallja a tanítást, mint volt iskolájában.
A tanító kénytelen külön foglalkozni új tanítvány-
val, ami nagymértékben megzavarja az oktatás
rendjét. Az *egységes tanterv s az annak kapcsán
készített utasítás ezeket a bajokat megszünteti*. Fő-
célja, hogy a gyermek magából a természetből
tanuljon s azért az elvont dolgok helyett, amennyit
csak lehet, annyit visz be az életből az iskolába
az alkotó munka beállításával. Kapcsolatot teremt
az óvodai foglalkoztatás és az elemi iskolai tanítás
között. Az elemi iskolák ötödik és hatodik osztá-
lyában a nemzeti és gazdasági élet követeléseit
teljes figyelemre méltatva a közműveltség alapjá-
nak betetőzéséről gondoskodik.

A kötetet dr. Déri Ferenc tanácsos történelmi
visszapillantása vezeti be. Részletezi az 1884 óta
történeti tárgyalásokat. Ismerteti a Bárczy-féle ter-
vezetet, az arra beérkezett véleményeket és a bírál-
lat szempontjait, végül a végleges javaslat munká-
latainak időbeli sorrendjét.

Az általános rész fejezetei a következők: A fő-
városi utasítás célja. — A fővárosi népiskola. —
Nemzeti irány a nevelésben. — A fővárosi iskola
szociálpedagógiai intézményei. — Gyermekvéde-
lem. — Az iskola külső rendje. — Az egészség ápo-
lása és a testi nevelés. — A tanulók megismerése.
— Rendellenességek a gyermek fejlődésében. —
A gyermek egyéniségének megfigyelése. — Gyer-
mektanulmány. — A tanítás munkája. — Az osztá-
lyozás. — A tanító példája. — A jellem neve-
lése. — Tanítótestületi értekezletek. — Órarendek.
— Órarend-minták.

Az *órarend-minták* után következnek az *egyes
tantárgyak*. Mindenik tárgynál a főváros helvi kö-
rnyezetéből és viszonyából folyó utasítás előzi
meg a tanítás anyagának heti vagy havi fölosz-
tását.

Minden egyes tantárgynál, főleg és elsősorban
a modern gyakorlati pedagógia kívánságait vették
figyelembe.

Egy bizonyos, s ez az, hogy a miniszteri tan-
terv és annak utasítása nem vehette figyelembe a
főváros speciális viszonyait, de az is bizonyos,
hogy Budapest iskoláügye sokban különbözik a
vidéki városok és községek iskoláitól.

A fővárosi elemi iskolák utmutatójának első

feladata tehát az, hogy a *főváros különleges hely-
zetét és sajátos viszonyait vegye tekintetbe*. Más-
odik célja, hogy a *sűrű lakásváltoztatások ese-
tére is biztosítsa a tanulók képzésében a kellő fol-
tonosságot* akkor is, ha tanulmányukat a főváros
másik iskolájában folytatják. Harmadik cél a
*tanítás anyagának czélszerűbb kiszemelése, helye-
sebb felosztása és kiegészítő utbaiqazítások adása*.

(**Új főorvosi állások.** A főpolgármester a
dunajobbparti közkórházak elmebeteg és tüdőbeteg-
osztályán ujjonnan szervezett egy-egy főorvosi ál-
lásra, amely 3200 korona fizetés és 1000 korona
lakbérrel van összekötve, nyilvános pályázatot hir-
det. A pályázatok beadási határideje július 3-ának
déli 12 órája. Ugyancsak pályázatot hirdet a fő-
polgármester a dunabalti kórházak bélbeteg-
osztályain megüresedett két főorvosi állásra. Ezek-
re az állásokra vonatkozó pályázatok július 5-én,
déli 12 óráig adandók be a főpolgármesterhez.

(**Nyugdíjazott főorvosok.** A tanács *Hoch-
halt* Károly dr. és *Jordán* Ferenc dr. kórházi fő-
orvosokat nyugdíjazta.

(**Pályázat kórházigazgatói állásokra.** A
főpolgármester a székesfővárosi dunabalti kór-
házaknál üresedésben levő *igazgatói állásokra*, ame-
lyeknek hatáskörébe ezidőszent a Szent Rókus-,
Szent István-, Szent László- és Szent Gellért-kór-
házak és az új dologházi és Telepi-utcai fiók-kór-
házak orvosi, fegyelmi és gazdasági szempontból
való vezetése tartozik, pályázatot hirdet. Az igaz-
gatói állás javadalmazása 9000 korona fizetés és
3000 korona lakbér. A pályázatot július 6-án, déli
12 óráig a főpolgármesteri hivatalhoz kell be-
nyújtani.

(**Alapítványi helyek a hadapródiskolák-
ban.** A m. kir. honvédhadapródiskolában az 1913—
1914 tanév folyamán három, a főváros által be-
töltendő hely kerül adományozásra. A tanács erre
a három helyre első helyen *Filó* Agostont, *Horváth*
Jánost és *Szabó* Jánost jelölte. — A cs. és kir. kö-
zös hadapródiskolában is megüresedett egy fővá-
rosi hely, amelyre azonban a kitűzött határidő alatt
pályázó nem jelentkezett. A tanács ezért elhatá-
rozta, hogy a megüresedett helyet nem tölti be, ha-
nem a megtakarított összeget tőkésíteni kívánja.

(**A kórházak élelmiszer-ételeit** 1914. január
1-től kezdve a mai vállalkozói rendszer megszünte-
tésével *községi üzemben kívánja ellátni*. Ennek a
szükségességnek a miniszter a kórházi költségve-
lést megállapító javaslatában is kifejezést adott. A
tanács ehhez képest a kórházi bizottság hozzájárú-
lásával a közgyűlésnek előterjesztést tesz a házi ke-
zelés bevezetésére és felhatalmazást kér a közgyű-
léstől, hogy az élelmiszerek és egyéb szükségletek
házi kezelésben való ellátására és az ezekre való
rendelkezésekre szükséges összes intézkedéseket a
saját hatáskörében megtehesse.

(**Az autobusz.** A közlekedési bizottság ma
délután dr. *Bódy* Tivadar alpolgármester elnöklésével
folytatta az autobusz-ajánlat tárgyalását. A bizottság
hozzájárult ahhoz, hogy a közúti vaspálva-társaság
a Thököly-uton az áthelyezendő vonalrész egy szak-
szán csupán felsővezetékre szóló sínket fektethessen
le. *Till* Antal tanácsjegyző ezután jelentést tett a bi-
zottságnak azokról a tárgyalásokról, amelyeket a teg-
nap javaslatba hozott módosítások ügyében az aján-
lattevőkkel folytatott. Az ajánlattevők hajlandónak nyi-
lakoztak, hogy ellátnak a garanciától, ha másfél
éven át az összes közlekedési vonalakon az átlag kö-
csikilométerenkint 78 fillért ért el. Hajlandónak nyi-
latkoztak a Svábhegyre a nyári hónapokban menet-
rendszerű forgalmat létesíteni, hozzájárultak az éjjeli
forgalomnak garancia mellett való kötelező behozata-
lához és a kizárólagossági jog korlátozására vonat-
kozó egyes részletekhez. A kocsikról szóló VIII. rész
tárgyalásánál dr. *Hecht* Ernő, dr. *Zipernovszky* Ká-
roly és dr. *Platthy* György szólaltak fel. A menetse-
bességről szóló IX. és a menetrendet tárgyaló X. részt
vita nélkül fogadták el. Az engedélyvokirat legfonto-
sabb részének, a viteldijszabásról szóló XI. fejezet-
nek a tárgyalására tértek ezután át. Az előterjesztés
a viteldijakat szakaszbeosztás alapján állapítja meg,
még pedig úgy, hogy egy szakasz 12 fillérbe, két sza-
kasz 20 fillérbe, három szakasz 30 fillérbe, négy és
több szakasz viteldija 40 fillérbe kerülne. A Várba és
a Rózsadombra a viteldij 50 fillér volna. A társaság
az 50 filléres viteldiját elejtette, vagyis lehetővé vált,
hogy a pesti oldal legtavolabbi végpontjától a Várba,
vagy a Rózsadombra 40 fillért lehet eljutni. Tizen-
két filléres munkásjegyeket bocsátanak ki, amelyek
bármely hosszúságú vonalon érvényesek. Hajlandónak
nyilatkozott a társaság kedvezményes jegyfizetnek a
kiadására. Dr. *Kollár* Lajos 30 filléres maximális di-
jat követelt. Dr. *Hecht* Ernő pártolta ezt a felszólalást.
Zipernovszky Károly is ebben az értelemben szólalt
fel. Dr. *Platthy* György általában magasnak tartja a
12 filléres szakaszbeosztást, 10 filléres alapról kellett
volna kiindulni. *Zipernovszky* Károly erre kijelentette,
hogy az a dolog természetében rejlik, hogy az auto-

busz-közlekedés drágább, mint a villamos-közlekedés.
Dr. *Hecht* Ernő helyesli a 12 filléres szakaszbeosztást.
Till Antal tanácsjegyző reflektált ezután a felszólalá-
sokra. A bizottság többsége elvben hozzájárult a tari-
fához és kérte az ügyosztályt, hogy a bérlet- és tanul-
jegy kérdését revízió alá vegye. A tárgyalás folytatását
hétfő délutánra tűzték ki.

(**Finn asszonyképviselő a polgármester-
nél.** Miss *Tekla Hultin* dr., a finn statisztikai hiva-
lat titkára és a finn parlament tagja, akik a nők vá-
lasztójogi nemzetközi kongresszusa alkalmából Bu-
dapestben tartózkodott, felkereste *Bárczy* István dr.
polgármestert, akinek a finn viszonyokra vonatkozó
disműveket nyújtott át. A polgármester leköte-
lező szíveséggel fogadta a finn vendéget, aki nagy
elragadtatással nyilatkozott a főváros szépségeiről.

(**A szövőiskola kiállítása.** A kőbányai
szövőiskola és Munkásnőtanfolyam kiállítása ma
reggel nyílt meg a Kőbányai Kaszinó termeiben. Az
ünnepélyes megnyitáson megjelent *Szepessy* Rezső
dr. előjáró, *Walnicsek* Béla kőbányai plébános,
Rózsa Károly légszuszgvári vezértitkár és a tör-
vényhatósági bizottság, valamint a kerületi vá-
lasztmány több tagja. A főváros tanácsának kép-
viseletében *Wildner* Ödön dr. tanácsos *Ágostay*
Lajos főigazgató társaságában jelent meg. A ki-
állítás fényesen igazolta az iskola életrevalóságát;
a leány növendékek kiváló tanerők vezetése mellett
a közönséges vászonszövés és műszövés remekeit
készítették az elmúlt évben. Gyönyörű kész női ru-
hák, remek kelengyék mellett ügyesen csoportosít-
va látjuk a *munkásnők esti tanfolyamainak ruha-
kiállítását*, amelyet a tanfolyam kiváló vezetője,
Szegő Béláné rendezett. *Wildner* Ödön dr. tanácsos
dícsérettel emelte ki az intézet igazgatójának,
Benyák Rezsőnének fáradhatatlan tevékenységét és
szakértelmét és nagy elismeréssel említette az ügy-
buzgó tanítótestület érdemeit. A kiállítás e hónap
30-ig naponta reggel 9—12 óra és délután 4—6
óra között tekinthető meg.

TANÜGY

= **A székesfehérvári püspök a tanítókért.**
A székesfehérvári egyházmegyei római katolikus
tanítók tegnap tartották meg Székesfehérvárott ren-
des évi közgyűlésüket, amelyen megjelent dr. *Pro-
hászka* Ottokár székesfehérvári megyéspüspök is,
akit a tanítószög lelkes ovációkkal fogadott. A köz-
gyűlést *Prohászka* püspök nyitotta meg és megnyi-
tójában hosszasan fejtegette a tanítók anyagi hely-
zete javításának szükségességét. Szépen festette meg
ezután a mai kor tanítóját a nehéz anyagi viszo-
nyok között és hangsúlyozta, hogy ő mint eddig is,
a jövőben is teljes erővel azon lesz, hogy a sulyos
helyzetben könnyvisnsen. Hogy eddig nem sikerült
elérni a czélt, az nem rajta mult. Megrajzolta ezután
beszédében a tanító típusát, akinek egész embernek
kell lenni, mert hivatása nehéz és fenséges, ott ered-
ményes munkát csak egész emberek produkálhat-
nak. A püspök végül kijelentette, hogy a tanítók
középiszkolába járó gyermekei számára Székesfehé-
várott felállítandó tápintézet javára 30.000 koronát
adományoz. — A beszéd után a tanítószög lelkesen
ünnepelte a fenkölt szellemű és jótékony egyház-
fejedelmet.

= **Prohászka püspök a tanítókért.** A szé-
kesfehérvári egyházmegyei római katolikus tani-
tók tegnap tartották meg Székesfehérvárott rendes
évi közgyűlésüket, amelyen megjelent dr. *Pro-
hászka* Ottokár székesfehérvári megyéspüspök is,
akit a tanítószög lelkes ovációkkal fogadott. A köz-
gyűlést *Prohászka* püspök nyitotta meg és megnyi-
tójában hosszasan fejtegette a tanítók anyagi hely-
zete javításának szükségességét. Szépen festette meg
ezután a mai kor tanítóját a nehéz anyagi viszo-
nyok között és hangsúlyozta, hogy ő mint eddig is,
a jövőben is teljes erővel azon lesz, hogy a sulyos
helyzetben könnyvisnsen. Hogy eddig nem sikerült
elérni a czélt, az nem rajta mult. Megrajzolta ezután
beszédében a tanító típusát, akinek egész embernek
kell lenni, mert hivatása nehéz és fenséges, ott ered-
ményes munkát csak egész emberek produkálhat-
nak. A püspök végül kijelentette, hogy a tanítók
középiszkolába járó gyermekei számára Székesfehé-
várott felállítandó tápintézet javára 30.000 koronát
adományoz. — A beszéd után a tanítószög lelkesen
ünnepelte a fenkölt szellemű és jótékony egyház-
fejedelmet.

= **Külföldiek a Gyermektanulmányi Mu-
zeumban.** A Mária Terézia-téri iskolában elhelye-
zett gyermektanulmányi muzeumban *Oswald* B.
Powel, a nők választójogi kongresszusának tagja,
a petersfieldi reformiskola igazgatója, két ízben lá-
togatott el. Egy-egy érdekesebb gyermekrajz elé szé-

ket hozva, két napot szentelt reggeltől délig a muzeumnak. Távozásakor kijelentette, hogy ez egyike a kontinens legérdekesebb és legmodernebb alkotásainak, ahol betekintést nyert a magyar gyermek lelki világába. A nyert okulások alapján fogja iskolájában megindítani a növendékek tanulmányozását. *Powel* melegen érdeklődött a magyar reformiskola terve iránt is, biztosítva a tervezőket annak áldásos működéséről.

— **Érettségi vizsgálatok a budapesti gimnáziumokban.** A budapesti gimnáziumokban az érettségi vizsgák már jórészt befejeződtek. Az eddigi eredmény a következő: Az I. ker. állami főgimnáziumban: Érettségire jelentkezett 71 tanuló, ezek közül jelesen érettt 12, jól érettt 23, 4 elbukott, a többi elégségesen érettt. A II. kerületi főgimnáziumban még folynak az érettségi vizsgálatok. Az ágostai hitv. evangélikus főgimnáziumban érettségire jelentkezett 49 tanuló, ezek közül jelesen érettt 12, jól érettt 19, 1 pótvizsgára utasított, 2 teljesen elbukott, a többi elégséges eredményvel tette le a vizsgát. Az V. kerületi állami főgimnáziumban most folynak a vizsgák. A VI. ker. állami főgimnáziumban 41 jelentkezett volt. Ezek közül 5 jelesen, 7 jól, 21 elégségesen érettt, 6-ot javítóvizsgálatra, 1-et ismétlésre, 1-et pedig végleg elutasítottak. A VII. kerületi Barcsay-utcai főgimnáziumban 112 volt az érettségi vizsgálatra jelentkezők száma. Ezek közül jelesen érettt 18, jól 28, elégségesen 55, javítóvizsgálatra utasított 11. A VII. kerületi István-uti főgimnáziumban most folynak a vizsgák.

— **Felvétel a Diákotthonba.** A József főherceg védősége alatt álló Általános Egyetemi Segély-Egylet által létesített Diákotthonban 100 ingyenes helyre, 5 félfizetéses helyre s a Diákotthon Pensióba tíz teljes fizetési helyre a kérvények dr. Zsemberv István elnökhöz czimezve (VIII. Üllői-ut 22. sz.) július 15-ig nyújtandók be.

— **Grófnők a kereskedelmi pályán.** A demokratikus életnávák iránt való érdeklődés a főúri körökben is hódítani kezd. Erre vall az a tény, hogy a legközelebbi napokban két előkelő mágnás-család hölgytagja folyamodott dr. *Jankovich* Béla vallás- és közoktatásügyi miniszterhez a kereskedelmi szakvizsgálat letételének megengedésére. Az egyik *Andrássy* Katinka grófnő, gróf *Andrássy* Gyula mostohaleánya, akinek a miniszter megengedte, hogy a budapesti VIII. kerületi községi női kereskedelmi iskolában tegye le a vizsgát, a másik *Nákó* Berta grófnő, *Nákó* Sándor gróf volt fűmői kormányzó leánya, aki arra kapott engedélyt, hogy a kolozsvári Mária-nő kereskedelmi iskolában vizsgázhasson. A miniszter a legnagyobb készséggel adta meg a vizsgálati engedélyeket és a két grófkisasszony már a napokban le fogja tenni a kereskedelmi szakvizsgát.

— **A felekezeti iskolák államossítása.** Legutóbb a dunáninneni evangélikus egyházkerületben Kislibere és Felsőrakonca kaptak ötezer-ötezer korona iskolaépítési államsegélyt. Az állami segélyek sok szegény egyházat megmentenek a legsúlyosabb gondjaiktól, de ugyanakkor mindig újabb területei vesznek el az autonómiának, mert ott az állam a segélyek révén biztos lábat vet. Az evangélikus közvélemény szerint tehát a nagylelkűség azt jelenti, hogy az állam egy tervszerű lépéssel tovább ment az iskolák végleges államossítása felé, melyre a fokozatos és minden térre kiterjesztett állami segélyezéssel lassan, de biztosan készíti elő a talajt.

— **A szegedi népnevelési bizottság ülése.** Szegedről jelentik: A szegedi népnevelési bizottság ülést tartott, melyen *Jánossy* Gyula tanfelügyelő jelentése kapcsán megemlékezett, hogy a szegedi földek termőképessége évről-évre csökken, mert az alföldi tanyái nép gazdasági rendszere elavult; a földeket nem trágyázzák, nem művelik szakszerűen. Eppen ezért a modern gazdálkodás megismertetésére a gazdasági ismétlő-szakiskolákat tartja hivatottnak. Javaslatára a bizottság kimondta, hogy a tanyai nép oktatása céljából három gazdasági ismétlő-iskola felállítását indítványozza a közgyűlésnek. Az iskolákat az állam építteti, a város egy-egy iskola felépítéséhez csupán 20—20 korona hozzájárulási költséget fizet.

— **Gyermekgondozónői tanfolyam.** Az állami gyermekvédelem kötelességében már több száz úri nő találta meg a nőhöz méltó foglalkozást, mint hivatásos gyermekgondozónő. A budapesti állami gyermekmenhelyben a gyermekgondozónői tanfolyamra legközelebb már újabb felvételek történnek. A végzett növendékek egy évi tanfolyam után állami álláshoz jutnak. Jelentkezni lehet közvetlen az intézet igazgatóságánál Üllői-ut 86. sz. alatt.

— **Akadémiai internátus Debreczenben.** Debreczenben méltóan készülnek az 1914. szeptemberében megnyitott egyetem fogadására. A budapesti Sz. Imre-kollégium, az ág. ev. Luther-otthon s a kolozsvári mensa szép példáját követve, most

a reformátusok szerveznek egy diákotthont Debreczenben, *Akadémiai Internátus* névvel. Az Akadémiai Internátus az ősi kollégium telkén épül, mintegy 500.000 korona költséggel és a legmodernebb berendezéssel. A tervék szerint a nagyverdei egyetemi teleppel széles sugárút fogja közvetlenül összekötni s közel esik a szomszédos kollégiumi fővezérkerthez. Az internátusban melegvízfűtés, villamos ventiláció, gáz és villamvilágítás van berendezve, lesznek csinos fogadó, társalgó és fürdő helyiségek. A vezetés egy bentlakó tanárral és több u. n. „esküdtfelügyelő” végzett diákkal lehetőleg családias jellegű lesz. 180 ifjú befogadására alkalmas és lesznek 100, 200, 300, 400, 500 koronás helyek, mely összegeikért az ifjak teljes ellátást kapnak. Az internátus már ez év szept. 1-én megkezdte működését.

KÖZIGAZGATÁS

Átmeneti rendezés

Budapest, június 23.

Két ízben is foglalkoztunk mostanában a községi közigazgatás munkásainak fizetésrendezési ügyével, amióta a Tisza-kormány elnöke és belügyminisztere a fizetésrendezést illetőleg kijelentéseket tett.

Kifejtettük e cikkekben, hogy nincs semmi akadály annak, hogy a jegyzők, segédjegyzők fizetése már most véglegesen rendezzék, kifejtettük, hogy a fizetésrendezés ügye nincs összefüggésben a szervezeti reformokkal, amelyek tervbe vétettek, kifejtettük, hogy bünt követ el a jegyzői karral szemben az, aki akármiféle oportunitási okból — ha mindjárt politikai is az — belenyugodnék abba, hogy a jegyzői kar fizetése provizórikusan rendezzék s a végleges rendezés a reformokkal hozzászólások kapcsolatba, mert ezeknek sorsa és bekövetkezésének időpontja merőben ismeretlen.

Mi, akik évek óta képviseljük a napi sajtóban a községi közigazgatás munkásainak szellemi és anyagi érdekeit és soha nem változó alapelvekhez szilárdan ragaszkodva küzdünk szellemi, erkölcsi és anyagi jobbultatás feltételeinek biztosításáért, mi, akik — ezt dicsekvés nélkül, a becsületesen végzett munka öntudatával mondhatjuk, — kivettük részünket a jegyzői karnak lethargikus álomból való felébresztésében, ott voltunk bölcsőjénél annak a kialakulásnak, amely határozottabb, energikusabb, célzatosabb egyesületi politikát ma már követel s amely alakulással mindenkinek, még a kormánynak is számolnia kell, joggal részt kívánunk magunknak abban az eredményben, hogy a jegyzői kar helyzetének javítása, mint közérdekű szükségesség ment át a köztudatba; ma sem változva felfogásunkban, a községi közigazgatás munkásai javadalmazásával kapcsolatos kérdéseket már ez évben *véglegesen* megoldandóknak tekintjük és valljuk.

Rámutatunk nemrégiben azokra a veszedelmekre, amelyek a végleges rendezésnek a közigazgatási reformokhoz való kapcsolódásában rejlenek s amelyek, ha nem temetik is el a jegyzői kar reménysegeit, legalább is hosszú időre lehetetlenné teszik azok valószínűsítését.

Most ezeknek a veszedelmeknek egy másik fajtájára fogunk rámutatni.

Ma a jegyzői kar, de a községi közigazgatás valamennyi munkása lerázta magáról az évtizedes közönyösség békóit és minden energiáját, harci képességét és készségét felkínálja azoknak, akik küzdelmének vezérét zászlóját kezükbe veszik, ha látja, hogy a vezérek komoly szándékkal törnek a kifűzött cél felé, ha látja, hogy a kar erkőfijetését, szellemi és erkölcsi súlyának kiapadhatatlan bőséggű forrását valóban a kar egyetemes érdekei elérésére és nem egoista célok javára használják fel.

A községi közigazgatás munkásainak lelki állapota, hogy így fejezzük ki magunkat, a forrponton áll és minden nagy elhatározásért hevül. Nincs ma nyoma sem a reménytelen küzdelem okozta csüggedésnek, hanem sebesen kering az ereken a forró vér, a reményesség virágai teljes pompájukban kitértek színes szirmukat; ma a jegyzői és segédjegyzői kar a győzelem reményétől megittasult sereg, amely sem jobbra, sem balra nem nézve, nem érezve a kapott sebeket, megbontathatlan phalanxban, min-

dent igazoló, mindent felülmuló erővel halad előre — ha vezetik és győz is ha jól vezetik.

Az egész magyar közvélemény meg van nyerve a jegyzői kar törekvése számára és általános óhaj, hogy e hatalmas testület anvagi ügyei oly módon rendezzessenek, a mi arányba áll fontos és felelőségteljes feladatukkal. A közvélemény végre belátta, felismerte a magyar jegyzői nagy közigazgatási, községgazdasági és nemzeti feladatait, meggyőződött arról is, hogy ezeknek a feladatoknak teljesítése becsületos és hűséges kezekben van, ma már tudja, hogy a modern nemzeti állam alaptevő munkása a jegyzői, mert a modern berendezkedésű falvak összessége alkotja a modern államot, tudja, hogy a jegyzőnek missziója messze túlmegy aprócsapró közigazgatási ügyei aktaszertű elintézésén, tudja, hogy a községek társadalmi kialakulása, kulturális és gazdasági fejlődése a jegyzői kezében van.

Elérkezett tehát az a pillanat, amikor *eredményesen* lehet küzdeni a jegyzői és munkatársaik anvagi helyzetének megelégedést keltő jobbulsáért.

Nem lehet méltánvolni a kormány által tett kedvező ígéretekkel, éppen így nem szabad azonban ezekben az ígéretekben vakon bízva, a további küzdelemmel felhagyni és mindent a kormány jóakarására bízni.

Elsősorban is kívánnia kell a jegyzői karnak, hogy megismertettessék vele az a tervzet, amelynek alapján a javadalmi kérdések megoldása czéloztatik.

Csak ha ez köztudomásra jutott, csak ha ez a tervzet összességében is kielégítő és mint végleges rendezés a fizetési osztályokba való sorozás mellőzhetetlen elvén nyugszik, lehet azt mondani, hogy „győztünk, hűvellye a kardokkal.”

Minthogy azonban majdnem nyilvánvaló, hogy az 1914. évre tervezett fizetésrendezés sem nem végleges jellegű, sem nem hozza meg a fizetési osztályokba való sorozást: a jegyzői karnak küzdelmével felhagynia, összetett kezekkel várnia a jövő évi állami költségvetést nem szabad.

Fel kell használni a kedvező időpontot, amidőn a kar kész a harcra, kész mellette lándzsát törni a közvélemény is.

Mi fog történni, ha a jövő évi költségvetés fog hozni egy ideiglenes fizetésrendezést?

A jegyzői kar harci kedve elűl; némelyek talán ki lesznek elégitve, félreállanak a küzdők csatasorából; mások elcsüggednek s reményvesztetten letesznek a további küzdelemről.

Eloszlik a tábor s amely ma zárt sorokban, győzhetetlenül hatolna keresztül minden akadályon, felbomlottan, mint megoldott kéve hull szét.

A nagy közvélemény, amelytől kívánni nem lehet, hogy a jegyzők fizetésrendezésének ügyével legapróbb részleteiben is tisztában legyen, megnyugszik magának a rendezésnek ténvépen és nem lesz hajlandó egy-két év múlva egy újabb fizetésrendezés érdekében sikra szállani.

Az elodázásban rejülő eme veszedelmek szűkségessé teszik, hogy a jegyzői kar ma használja fel a kedvező alkalmat és minden erejét megfeszítve — feltétlen bizalmat senkinek sem előlegezve — küzdjön, hogy javadalmi kérdései még ez évben *véglegesen* megoldassanak.

Új tiszti orvosok. A folyó évi június 1—3-ig Kolozsvárott megtartott tiszti orvosi vizsgálaton következő orvosok képesítették: *Belopotoczky* György közs. orvos Szarvas, *György* Lipót községi orvos Tiszafüred, *Horváth* Béla községi orvos Tiszánána, *Kovács* László közkórházi orvos Debreczen, *Lévai* Lajos betegsegélyző pénztári orvos Losonez, *Somlyai* Rezső h. járásorvos Mocs, *Tőkés* Imre kórházi orvos Lippa, *Nappendtruch* Kálmán h. városi t. orvos Torda.

Jegyzőválasztás Nádudvaron. A hajdumegyeyi *Nádudvar* nagyközség képviselőtestülete hétfőn töltötte be választás útján a megüresedett adóügyi jegyzői állást, melyre szótöbbséggel *Frank* Dezső aljegyzőt, míg az ő helyére egyhangulag *Czeplédi* György püspökladányi segédjegyzőt választották meg.

Jegyzőgyűlés. A somogyvármegyeyi községi és körjegyzők egyesülete e hó 30-án délelőtt 9 órakor a vármegyeház kistermében rendes közgyűlést tart, melyet megelőzően e hó 29-én délután 3 órakor választmányi ülés lesz. A gyűlésen *Györkös* Ferencz elnököl.

EGYESÜLETEK

(—) **A Békeegyesület** e hó 27-én, pénteken délután 6 órakor a margitszigeti alsóvendéglő nagytermében közgyűlést tart, amelynek keretében az amerikai utjáról hazatért dr. Gisswein Sándor orsz. képviselő, a Magyar Békeegyesület elnöke, amerikai utjáról előadást tart. Az érdekesnek ígérkező előadáson vendégeket szívesen látnak. Belépő díj nincs.

(—) **Az Országos Magyar Népmívelődési Egyesület** Budapesten 1913 július 4-én, d. e. 10 órakor a régi Országház (Főherceg Sándor-utca) üléstermében alakuló gyűlést tart. A díszelnökséget dr. Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter vállalta el. I. Az alakuló gyűlés tárgysorozata: 1. Megnyitó. Tartja Fábrián Aladár (Igló). 2. Ünnepi beszéd. Mondja Rákosi Jenő főrendiházi tag. 3. Esetleges felszólalások. 4. Az elnökség, tisztikar és választmány választása. 5. Intézkedés az alapszabályok megállapítására. II. Délután 4 órakor a régi Országház üléstermében előadó ülés lesz, amelynek tárgysorozata: 1. A nemzeti eszméjének ápolása. Előadja Harsányi Ferencz. 2. A magyar faj missziója. Előadja Mezey István. 3. A turáni faj történelmi hivatása. Előadja Bibó-Biqe György.

(—) **A „Virágos Budapest” egyesület** kiküldött híralói holnap fejezik be szemléjüket a mostani pályázaton résztvevő virágdíszek fölött. A bizottság tagjai véleményes jelentésüket még e héten beterjesztik a zsűri elnökének. A nagyszűri együttes ülése a jövő héten tart döntő ülést, amelyen kiosztja az érmeiket, az elismerő oklevelet és a pénzbeli jutalmakat.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **Szocialisták pöre a Reichspost ellen.** Mikor a magyar szociáldemokrata párt a választójogi törvény miatt tervezett általános sztrájkját előállította, az osztrák keresztény szocialisták lapja, a „Reichspost”, azt írta, hogy a szocialisták bizonyosan azért nem csinálták meg a sztrájkot, mert a kormányval való tárgyalásokban nyilván meggyőző argumentumokat kaptak kézhez. A magyarországi pártvezetőség pört indított a „Reichspost” felelős szerkesztője, Ambros ellen. A bécsi józsefvárosi bíróság, ahol ezt az ügyet először tárgyalták, fölmentette a szerkesztőt s a fölmentést azzal okolta meg, hogy a „Reichspost” támadása nem egyes személyek ellen irányult, csupán egy párt politikai magatartásának kritikája volt és az inkriminált kifejezés különben sem jelent megvesztegetést. A pertvezetőség bécsi jogi képviselője, dr. Ingvér ügyvéd föllebezett az ítélet ellen. A bécsi tartományi törvényszék föllebezési tanácsa tegnap tárgyalta az ügyet. A törvényszék föloldotta a fölmentő ítéletet és elrendelte, hogy a járásbíróság új tárgyalást tartson s ezen nyújtsa módot a panaszos képviselőjének arra, hogy bizonyítsa, hogy a „Reichspost” csakugyan a szociáldemokrata pártvezetőséget támadta.

§ **A tounji vasuti katasztrófa oka.** A mai tárgyalás Visznics pályáról, másodrendű vádlott kihallgatásával kezdődött, aki azzal védekezett, hogy Tumbasz állomásfőnök arról értesítette, hogy a Budapestre érkező gyorsvonat Generalski Stolban vár a találkozásra és mivel a gyorsvonat érkezéséről nem kapott jelzést, a tehervonatot kiengedte az álmából. Később megállapította, hogy a jelzőkészülékek el voltak rontva. Az egész felelősséget Tumbaszra igyekszik hárítani.

Az elnök kérdést intézett hozzá az iránt, hogyan lehetséges, hogy az álmásfőnöknek a továbbindulásra adott jelzést éppen csak ő egyedül hallotta. Visznics erre a kérdésre azzal felelt, hogy a jelzést nem csupán ő hallotta, hanem mások is. Visznics felkeltette a 25. számú őrház vállóórát, Vacsicsot, aki helyett tízonnégy éves fia látta el a szolgálatot a váltónál a katasztrófa pillanatában is, miáltal apja nyugodtan aludt.

Ezután hét tanut hallgattak ki. A zágrábi üzletvezető azt vallotta, hogy fenyegető veszély esetén minden váltóórának kötelessége veszélyt adni, főleg pedig az esetben, ha már jelet kapott, hogy két vonat robog egymással szembe. Visznics vádlott ezt a kötelességet elmulasztotta. Dr. Schick védő nem vasuti hivatalnok-szakértő meghallgatását kérte. Ezt a kérést azonban a bíróság nem teljesítette.

A szakértő kihallgatása után a tanukihallgatásokra került a sor. Radak vonatvezető, egész testében remegve, majdnem sírva tett vallomást. Mikor az 1401. számú vonatot a harmadik sínparra vezették, csodálkozott rajta, de Tumbasz jelt adott neki, hogy tovább indulhat. A 25. 24 és 23. őrházaknál az őrkök nem voltak a váltóknál. Mikor a 23. őrházat elhagyta, rémülve hallotta, de még nem látta, hogy szembe jön vele egy vonat. Néhány pillanat múlva bekövetkezett az összeütközés.

Zatezalo csak a Generalski Stol felől jövő gyorsvonatnak adott jelzést hellotta, azután kérdést tett Generalski Stolban, vajjon a vonat tovább indulhat-e. Mikor igenlő választ kapott, megpróbálta az őrházaknak továbbadni a jelzést, de senki sem jelentette. Garzso István szenvedélyesen iparkodott még inkább bemártani Tumbaszt.

Jedlicska tounji állomásfelügyelő azt vallja, hogy azon az éjszakán, mikor a szerencsétlenség történt, odahaza volt, mert gyermeke halt meg. Különböző jeleket hallott, de azt nem, hogy a vonat tovább indulhat, pedig Visznics ezt állította. Sokszor előfordult, hogy ő hatszor, sőt nyolcszor is felszólította az őrházakat, de választ nem kapott, mert az őrkök a mezőkön dolgoznak, quermekeiket haqják az őrházban.

Jakobovics tanu váltóór Tumbasz mellett vall. Heger elektrotechnikus szakértő az elektromos jelzésekről és a blokkok állításáról terjesztett elő szakértői véleményét.

A közvád és a védelem előterjesztéseinek befejeztével akták felolvasására került a sor.

Ezután a perbeszédék következnek.

§ **A telep-utcai családi dráma.** Pár nappal ezelőtt véres családi dráma játszódott le Zuglóban a Telep-utca 3. számú ház egyik szegényes lakásán, ahol Reitgruber János lakott a családjával. A részeges, durva férfi elitta minden kerését és emiatt felesége folyton szemrehányásokkal illette. A szerencsétlen asszony két gyermekével a legnagyobb nyomorba jutott s elkeseredésében Reitgruberné egy favágó baltával a mult hét szombatjára virradó éjjel agyonverte urát. A véres tett után önként jelentkezett a rendőrségen, ahol letartóztatták. A letartóztatott asszonyt ákísérték a kir. ügyvédség fogházába. A vizsgáló bíró előtt a szerencsétlen teremtés töredelmes beismerő vallomást tett. A kihallgatás után a vizsgálóbíró az ügyvédség indítványa alapján férjgyilkosság büntette miatt elrendelte ellene a vizsgálatot. A vizsgálóbíró végzésében Reitgruberné megnyugodott.

§ **Az elveszett postacsomag.** Liszt Hugó budapesti ékszerész a mult év szeptemberében egy bécsi cég, a Zirner testvérek címére ajánlott postacsomagot adott fel, amelyben hét darab 8228 korona értékű képviselő briliáns volt. Ez a postaküldemény nem utott a címzett kezébe s amikor erről Liszt ékszerész tudomást szerzett, ismeretlen tettes ellen lopás címen feljelentést tett a budapesti főkapitányságon. A megindított rendőri nyomozás nem vezetett eredményre. A budapesti rendőrség megkeresésére a bécsi rendőrség is nyomozott, aminek meglepő eredménye lett. Kovács Vilmos bécsi zálogházi becsüs, aki egy postaszolgálatot az egyik 3541 korona értékű és 1600 koronára elzálogosított gyűrű zálogjegyét 400 koronáért megvette, a kiváltott gyűrűt véletlenül éppen a Zirner testvérek cégnek ajánlotta fel megvételre. Az ékszerész nagy meglepetéssel ismerte fel a gyűrűben az elveszett postaküldemény egyik darabját. Most már könnyű volt kézrekeríteni a tolvaj postaszolgát, Chana Antalt, aki nem is tagadta bűnét. A bécsi esküdtzék tegnap ítélkezett Chana Antal felett, akit az esküdttek marasztaló verdiktje alapján a törvényszék egy évi szigorított börtönbüntetésre ítélte.

§ **Az olasz főkonzulátus csalója.** A budapesti kir. olasz főkonzulátust ez év január hó első napjaiban felkereste egy Prasio Dandoló Guiseppe nevű 24 éves sampierdarénai származású olasz állampolgár és segítséget kért. A főkonzulátus felterjesztésére az olasz külügyminisztérium 120 koronát utal ki Prasionak és figyelmeztették, hogy azonnal el kell utaznia, de a figyelmeztetés ellenére Prasio Budapesten maradt és a pénzt elmulatta. A kir. ügyvédség család büntette miatt emelt vádat Prasio ellen. Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a büntető törvényszék dr. Kállay bíró elnöklété alatt ítélkező tanácsa. A bíróság Prasiot család vétségéért hat heti fogházra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte, de ezt a büntetést kitöltöttnek vette az elszenvedett vizsgálati fogággal. Az ítélet jogerős.

§ **Sikkasztó kávé.** A budapesti büntető törvényszék már régebben négy hónapi fogházra ítélte el sikkasztás miatt Kállai Weinberger Jenő Izsák kávést, az Új Idők kávéház volt tulajdonosát, mert pinczéreitől átvett óvadékokat sikkasztott. Időközben az Új Idők kávéházat Márkus Bernát nagyváradi lakos vette meg 64.000 koronáért s ez alka-

lommal 7000 koronát deponált Kállai szabadlábra helyezése fejében óvadékol. Ez összeg ellenében Kállai szabadlábra is került, de a kir. ügyvédség ujból háromrendbeli sikkasztás büntetével vádolta meg. A büntető törvényszék Kállait ezekért az újabb sikkasztásokért két hónapi fogházbüntetésre ítélte.

§ **A kémkedő őrmester.** Krakkóból jelentik: Az esküdtbíróság tegnap tárgyalta Rachval András tartalékos ulánus-őrmester bűnügyét, akit azzal vádoltak, hogy egy gépfegyvert ellopott és Oroszország részére kémkedett. Ez év januárjában Rachval három más katona segítségével éjnek idején egy egész géppuskát ellopott s Oroszországba akarta juttatni. A következő napon azonban észrevették a lopást és a bűnös katonákat letartóztatták. Rachval védekezésében azt mondotta, hogy a kiev orosz vezérkar kényszerítette őt a lopásra, mert azzal fenyegetődzött, hogy ellenkező esetben Kieuban lakó feleségét agyon fojgák lőni. Az esküdtbíróság a vádlottat öt évi börtönrre ítélte.

KÖZGAZDASÁG

Aranybevitel Németországba. A német jegybank minden erejével arra törekszik, hogy érczkészletét növelje, ami által a bankjegy kibocsátási képessége is fokozódik. A mult héten Hollandiából 10 millió márka értékű aranyat exportáltak Németországba. Néhány hét óta londoni piacon is német számlára több aranyvétel történt. Ezen a héten 800.000 font arany érkezett Londonba, a melyből 600.000 fontot német számlára szereztek meg. A német aranyvétel és arany vásárlási törekvés a londoni magánkamatlábát 4% százalékra szöktette föl. Másrészt a Berlin felé gravitáló aranybevételek a pénzpiacra könnyebbülést idéztek elő. A német jegybank ugy számít, hogy a kasszába vándorló arany háromszorosa erejéig kibocsátott új bankjegyek a pénzpiaczi viszonyok javulását fogják eredményezni. A félévi zárlat súlyos pénzügyi helyzetén a német aranyvásárlások már eddig is könnyítettek.

Az Iparegyesületből. Az Országos Iparegyesület végrehajtó-bizottsága tegnap délelőtt Matlekovits Sándor v. b. t. t. elnöklété alatt ülést tartott, amelyen Gelléri Mór igazgató jelentést tett a magyar iparosok és kereskedők bécsi kirándulásáról és hemutatta mindazokat az üdvözlő és elismerő leveleket, amelyek ez alkalomból az Országos Iparegyesülethez érkeztek. Bejelentette egyben, hogy a kirándulás rendező-bizottsága elhatározta, hogy a kirándulás emlékére az Alsóausztriai Iparegyesületnél alapítványt létesít, amelynek kamataiból a magyar és osztrák ipart és kereskedelmet közösen érdeklő közgazdasági napikérdések irodalmi feloldozása fog jutalmaztatni. Az elnök indítványára a végrehajtó-bizottság a maga részéről köszönetét szavazott Gelléri Mór igazgatónak, akinek igen nagy része volt a kirándulás sikerének biztosításában. Ezután az igazgató bemutatta a kereskedelemügyi miniszter leiratát, amelyben véleményét kért egy Kolozsvárott 1917-ben rendezendő országos kiállításra vonatkozólag. Javaslatára a végrehajtó-bizottság úgy határozott, hogy az erdélyi iparfejlesztési viszonyok javítása, a gazdag természeti kincsek feltárása szempontjából a Kolozsvárott rendezendő országos kiállítás eszméjét támogatásra méltónak találja. A titkár bemutatta a kereskedelemügyi miniszter leiratát, amelyben közölte, hogy az egyesület czukorka- és csokoládégyártási szakosztályának felterjesztésére a kis utcazi czukorkaárusítókat a záróráról szóló törvényjavaslat intézkedései alól kivette és ezeknek záróráját éjjeli egy órában állapította meg.

Kereskedők a gazdák állásfoglalása ellen. A Magyar Kereskedelmi Csarnok válaszmánya ma tartott ülésén foglalkozott a Magyar Gazda-Szövetség kassai nagygyűlésén hozott határozatával és sajnálattal állapította meg, hogy ez a határozat állandósítani kívánja az utolsó kiegyezés által elért „paritásos” vámvédelmet. A Csarnok válaszmá-

Ha gyermekét

egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, adjon neki dr. Mommel-féle Haematogent! Ovás! a dr. Mommel nevet hangsúlyozni kell!

nya időszereinek tartja kijelenteni, hogy a mostani türehtelenül magas agrárvámok lényeges csökkenése érdekében mindazon szerveket és mozgalmakat, amelyek ezen célzt szolgálják, legmesszebbmögleg támogatja és ugyanugy, mint agráriusaink, az osztrák érdekeltséggel karöltve igyekszik eljárni és hasonló működésre serkenti.

Osztrák söripari vállalatok fuzója. A három legnagyobb osztrák söripari cég, mint már régebben jelentettük, fuzionált egymással és a Bankverein, a Credit-anstalt és az Escomptegesellschaft közreműködésével 20 millió koronás részvénytársaságot alapított. Ez a részvénytársaság átvette a Schwechat, a Simmeringi és a St.-Marxi sörgyárakat, amelyeket azóta fokozott üzemen folytatott. Ez a nagy söripari vállalkozás most kibővül, mert a részvénytársaság alapítókáját újabb 16 millió koronával, 36 millió koronára emelték fel és elhatározták újabb sörgyárak megvásárlását, illetve kibővítését. A részvénytársaság hivatalos cége „Schwechat, Simmering, St.-Marxi egyesült sörfőzők Dreher, Mauthner, Meichl részvénytársaság”, illetve röviden „Dreher, Mauthner, Meichl r.-t.”

A fakartel ellen. A fakartel nagyváradi fiókja a Standard ellen a város védekezni akart, s azt tervezte, hogy 420 vagon tüzfát vásárol és önköltségi árban, kilencz koronáért az ösztől fogva elárulja a közönségnek. A város most megmondta a dolgot s elállt a terv megvalósításától, miután a tanács nem volt hajlandó a kockázatot magára venni. A hír nyilvánosságra jutásával egyidőben a detail fakereskedők ajánlatot tettek, hogy 1914 április végéig a város által kifizetendő utalvány ellenében hajlandók a közönségnek kilencz koronáért tüzfát házhoz szállítva eladni; föltételül azt kötötték ki, hogy a város a kövezetvámot engedje el nekik. A kis fakereskedők értékpapir biztosítékot is följánlottak.

Hatvanezer gyümölcsfaoltvány kiosztása. A dési állami erdőhivatal által kezelt állami gyümölcsfaoltványból a fóló év őszén és 1914 tavaszán mintegy hatvanezer darab alma-, dió-, körte- és szilvaoltványt fognak kiosztani. A száz darabon aluli szükségletet a közönség előljárások irják össze és ők terjesztik be a járási erdőgondnoksághoz a kimutatást. Ha a közönség, vagy egyesek szükséglete felül van a száz darabon, akkor a kérelmet 1 koronás bélyeggel kell ellátni s a földmívelésügyi miniszterhez címmezve, szintén a járási erdőgondnokságnál kell beadni. A kérvények június végéig adandók be. A kiszagdzák 10—20 filléért, mások féláron 40—50 filléért kapják az oltványokat.

A fővárosi pénzügyintézetek feléve. Lázás munka folyik a bankok irodáiban, a félvi mérleg összeállításán dolgoznak. Össze kell gereblyézni az egyes nvereség-számlák egyenlegét, hogy világosan álljon az igazgatók előtt az első fél esztendő eredménye. A zárlati munkálatok ugyan még nem készültek el, de az már megállapítható, hogy a bankok az év első felét igen jó üzleti eredménnyel zárják le. Az állandóan magas bankkamattal emelte a kamatszámllák hozadékát, s itt jóval többet kerestek a bankok, mint a mennivel csökkent a haszon egyik-másik üzletágban. Így a jelzalogos kölcsönüzletben kisebb a nvereség, ami érthető is, minthogy ebben az évben új záloglevelet plaszirozni nem lehetett sem hazai, sem külföldi piacon. Hasonlóan csökkent a lözsei üzletből származó nvereség is, minthogy első értékpiaconkon a forgalom a minimumra redukálódott. A sulvos pénzügyi viszonyok megkímélik a pénzügyintézetek mérlegeit, és sem a fővárosi nagy és kisebb bankok, sem a vidéki intézetek nem mutathatnak ki általában nvereség-csökkenést. Sokat kerestek a bankok, ha sok üzletet nem is kötöttek, mert az üzleteken aránytalanul több volt a haszon, mint az átlagos pénzügyi viszonyok mellett. A kamat- és jutalék-számlák erősen meguzzadtak, s ha már az első félév eredményéből is dotálni fogják a latens tartalékokat, a tiszta hozam ennek daczára is föllümulja a mult év üzleti eredményét. Még a jelzalogos intézetek sem panaszkodhatnak, mert a félév folyamán a vidéki intézetek körében nagyobb összegű czimletek helyeztek el, mivel az átvállalt kölcsönök ellenértékét nem készpénzben, hanem záloglevelekben folyósították.

Az Országos Iparbank nem számol fel. Az Országos Iparbank R.-T. likvidálását illetőleg annak közlésére kérte fel lapunkat, hogy ez minden alapot nélkülöző valótlan. Az intézet a Zivnostenská banka hathatós támogatása mellett üzemet változatlan mederben tovább folytatja.

Allandó kereskedelmi választott bíróságok érdekében. A Magyar Kereskedelmi Csarnok választmánya ma tartotta rendes havi ülését, amelyen behatóan foglalkozott az állandó kereskedelmi választott bíróságok szervezésének a kérdésével, a melyre vonatkozólag a Csarnok már több, mint két év óta gyűjti az anvagot. A választmány kívánatosnak mondta az állandó kereskedelmi választott bíróságok szervezését és elhatározta, hogy e tárgyban a többi társegyesületekkel együtt mozgalmat tesz folyamatba.

A Fémömlőgyár vesztesége. Az Első Magyar Fémömlőgyár Részvénytársaság három évvel ezelőtt alakult 600.000 korona alapítókével; a mult évben 149.014 korona, az idén pedig 39.088 korona veszteséggel dolgoztak. Az igazgatóság azt ajánlja, hogy a 600.000 korona alapítókét a veszteség pótlása végett felére szállítsák le.

Egy vidéki pénzügyintézet csődje. A kolozvári törvényszék tegnap elrendelte a csődöt az otáni Merkur bank és váltóüzlet részvénytársaság ellen. A bank 1911-ben alakult 500.000 korona alapítókével és 1912. évi mérlegében 19.262 korona nvereséget mutatott ki és a 200 korona névértékű részvény után osztalékot is fizetett. Az elmúlt évben azonban nem tudta kiheverni a pénzügyi viszonyok változását, a betevők megrohanták s minthogy új hitelt nem tudott szerezni, fizetéseketlen lett, válsággal küzdött, amelyet az igazgatóság most azzal oldott meg, hogy megkérte önmaga ellen a csődöt, amit a törvényszék el is rendelt.

Czipészipari szakrajztanfolyam. A m. kir. technológiai iparmuzeum igazgatósága vasárnap czipészipari szakrajztanfolyamot nyitott meg segítők részére. A tanfolyam augusztus 16-ig tart, tanítási idő hetenkint ötször délután 6—9-ig.

Elkészült a martinschicai fémkohó. Tudvalevő, hogy Weisz Manfréd a Hitelbank és a Kereskedelmi Bank közreműködésével fémkohó és vegyi ipari gyárat létesített a Fiume melletti Martinschica községben. Mint értesülünk, a fémkohó elkészült és a napokban megkezdte működését. A gyár Ausztráliából hozza a nversanyagot és első sorban puha és kemény ólom gyártásával fog foglalkozni, azonkívül pedig feldolgozza az ólomérczekből kioldódó ezüstöt. A vállalat részvénytőkéje 3 millió korona, amelyből a gyár építésére 2 és fél millió koronát fordítottak.

Csőd. A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék elrendelte a csődöt Anderlik Ede szücs-áru-czég (Váci-utca 34.) tulajdonosa, Anderlik Árpád ellen. Tömeggondnok dr. László Manó; bejelentési határidő aug. 5.

Felelős szerkesztő

DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ

Kiadó-tulajdonos:

Magyar Ujságkiadó Vállalat

Igazgató: ERDŐS ARMAND

K. V. T. A.

kávé-tea behozatali üzlet
Rákóczi-út 15. sz. (Hunnia szálló épület)
megnyilt

A kávé a kirakatban pörköljük a közönség előtt

Árunk: legfinomabb minőségben nyers és pörkölt kávé, tea, cacao, csokoládé, cukor, rizs, jam, valódi jamlikai rum, francia és magyar cognac, finom olíva-olaj s kiváló minőségű likörök, pörkálté, füge- és malátakávé, rozsapaprika, valamint legfinomabb csokoládé-bonbonok Viellebchen díszes csomagolásban. — Árjegyzék kívánatra ingyen. 20 korona vásárlásnál bérmentve.

TÓZSDÉK

Gabonatözsde

Budapest, június 24. A készáruüzletben kifejezetten lanyha volt ma az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok nagyon tartózkodók voltak, keveset vásároltak és rossz árakat ígértek. Mivel az eladók elég engedékenységet mutattak, élénkebb forgalom feleldött ki. Elkelt mintegy 1400 q buza, a tegnapi árnál 5—10 fillérral olcsóbban. A legdrágább eladási ár 11.35 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.67 és fél korona 77 kilós felsőmagyarországi sárga buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 5 fillérral, a tengeri 5 fillérral olcsóbb, a zab változatlan, az árpa üzletelen. Forgalomba került: 300 q rozs 8.30 koronás áron, 100 q juliusban szállítandó ujroz 8.45 koronás áron, 100 q juliusban szállítandó ujroz 8.45 koronás és 700 q tengeri 7.82 és fél 7.85 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet csendesen és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg. A forgalom folyamán meglehetősen üzletelenség uralkodott és mivel ezen felül semmi vételkedv sem mutatkozott, a kínálat pedig egvre jobban előtérbe jutott, erősen lanyhult az irányzat és lényegesen csökkentek az árfolyamok. A déli tőzsdén egy árnalattal javult a helyzet, a kínálat megcsappant kevéssé, mire aztán csekélységgel javultak az árfolyamok is. Különösen az októberi rozs volt ma igen élénken kínálva. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza 4 fillérral, az áprilisi buza 6 fillérral, az októberi rozs 7 fillérral, az októberi zab 2 fillérral, a juliusi tengeri 2 fillérral, az uttengeri 1 fillérral gyöngült.

A készáruüzletben elkel:

Buza. Tiszavidéki: 100 q 80 k 22.70 K, 750 q 80 k 22.70 K, 300 q 78 k 22.30 K, 5000 q 78 k 22.58 K, 300 q 78 k 22.40 K. Felsőtisza: 300 q 80 k 22.50 K, 150 q 79 k 22.35 K. Pestvidéki: 200 q 78.5 k 22.25 K. Felsőmagyar: 100 q 79 k 22.20 K, 200 q 77 k 21.35 K sárga. Kalocsai: 1115 q 76.5 k 21.85 K. Raktári: 1866 q 76.3 k 21.80 K. Rozs: 300 q 16.60 K. Uj rozs: 100 q 16.90 K juliusi szállításra ppar. T-árpa: 100 q 16.10 K ppar. Zab: 200 q 18.50 K, 100 q 18.85 K kpf. Tengeri: 300 q 15.70 K, 100 q 15.70 K, vagonba kpf.

A határidőpiacon kötetett délelőtt:

Buza április 11.78—72—73. Buza október 11.29—30—22—26—25. Rozs október 8.91—90—94—83—87—85. Zab október 8.70—69—75—67—70—68, Tengeri május 7.48—50—43—47—46, Tengeri július 7.82—81—84—78—81—80. Tengeri augusztus 7.96—99—91—94. Zárlat 1 órákor: Buza április 11.73—74, Buza október 11.25—26, Rozs október 8.85—86, Zab október 8.68—69, Tengeri május 7.46—47, Tengeri július 7.80—81, Tengeri augusztus 7.94—95.

Bécs, június 24. Buza lanyha. Tiszavidéki 11.45—12.—, morvavölgyi 9.45—10.25, tót felvidéki 10.45—11.10, délviasutvidéki 10.45—11.— K. — Rozs lanyha. Tót felvidéki 8.85—9.10, pestvidéki 8.35—9.10, délviasutvidéki 8.80—9.05, különféle magyar 8.80—9.05, osztrák 8.60—8.85 K. — Árpa üzletelen. — Tengeri lanyha. Magyar ó 8.20—8.55 K. — Zab tartott. — Időjárás: szép

Értéktözsde

Budapest, június 24. Az értékpiacon irányva ma szilárd volt, mert nálunk és Bécsben is a kontremín fedezni kénytelen, mert fél, hogy ultimókra darabhiány lesz. A forgalom azonban nem élénkült meg, mert a balkáni válság még igen fenyegető színben tűnik föl és ezért nagy tartózkodás érezhető a feszült pénzügyi viszonyoktól visszariadt nagyközönség

Színházak heti műsora:

Június	Népopera	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Főv. Nyári Színház	
26	Csütörtök	Gyerünk csak!	As őrnagy ur	Leányvásár	Faust	Samuka	As eleven ördög
27	Péntek	Gyerünk csak!	Nem szabad!	Leányvásár I. fel. III. és IV. felvonás. Nőv. előadás.	—	Samuka	Rigoletto
28	Szombat	Gyerünk csak!	Trilby	—	—	Samuka	Aranyeső
29	Vasárnap	Gyerünk csak!	As őrnagy ur	—	—	Samuka	A suhán Aranyeső

körében. Az árnívó 4—5 koronával emelkedett. A készáru piacra is javult az árnívó. A járadékpiac javult, a zárlat igen szilárd, de nyugodt maradt.

Az előtőzsdén költetett: Osztrák hitel 618.50—619.25, Magyar hitel 813.50—817.25, Magyar bank 535.50—538.50, Leszámitoló 418, Hazai sorsj. 107.50, Magy. jégb. 354, Által. közsébn. 1020—1023, Salgó 749—754, Ujlaki 250, Urikány 390.50—391, Rima 686.50—688, Közúti vasut 634.75—637.75, Államvasut 706.50—707, Gázizzó 624—633, Temesvári szesz 572—574, Phöbus 171—177.

A déli tőzsdén költetett: Osztrák hitel 619—620, Magyar hitel 817—818.50, Per kor. 81.10—81.20, Agrárbank 497.50, Magyar bank 538—539, Leszámitoló 509—509.50, Hazai sorsj. 107—108.50, Szan. sorsjegy 10.05—10.10, Drasche 935—940, Ált. közsébn. 1028, Salgó 752—754.50, Rima 688.50—690, Közúti vasut 637.50—639.50, Városi villamos 358—359.50, Déli vasut 123, Államvasut 708—708.50, Gázizzó 627, Temesvári szesz 574, Phöbus 170—172, Urikány 392, Trust 210.

Utőtőzsdé: Osztrák hitel 610.50, Magy. hitel 818.50, Leszámitoló 509, Jelzőlog 418, Rima 690, Államvasut 708, Városi villamos 358.50, Közúti vasut 638.50, Magyar bank 539.

Bécs, június 24. A piac ma kedvezőbben ítélte meg a Balkánhelyzetet és ennek következtében az irányzat nyugodtabb lett, bár a forgalom szűk keretek között maradt. A déli tőzsdén az irányzat szilárd, a forgalom csekély.

Berlin, június 24. (Értéktőzsdé.) A balkánról érkezett legutóbbi jelentések, melyek a tőzsdét a válság békés megoldásának reményében megérősítették, a newyorki tőzsdén tegnap beállott javulással kapcsolatban a mai forgalom elején jelentékeny javulásra adtak okot, mely azonban lényegében egyelőre a megnyilvánult fedezési szükségletre volt visszavezethető. A bécsi tőzsdéről érkezett kedvező jelentések és az a körülmény, hogy ultimópénz 7½% mellett bőségesen kapható volt, a további folyamatban a szilárd alapirányzatot még megerősítették és a javulások bányá-, gőzhajós- és villamosági értékeknél 2%-nál is többet, Hanzarészvényeknél 3%-nál is többet tettek ki. Szilárdak voltak Kanada részvények is, melyek 2%-ot nyertek, továbbá bankértékek és az osztrák értékek. Hitel és államvasut 1%-ot nyert. A tőzsdé bányá-, gőzhajós- és Kanada-értékek favorizálásával túlnyomó részt a legmagasabb napi árfolyamok zárult. A készáru piac ipari értékei szilárdak voltak. Napi pénz 4%, ultimópénz 7½%, magánkamatláb rövid lejáratra 5%, hosszú lejáratra 5½%.

Uj, elegáns automobilo
vámom belül 8.— K öradijért személyekre s utteljesítményre való tekintet nélkül ország-uttra 85 fillér kilométerdj ellenében bérelhetők
Telefon 70-65, 81-42

Uj, elegáns automobilo
vámom belül 8.— K öradijért személyekre s utteljesítményre való tekintet nélkül ország-uttra 85 fillér kilométerdj ellenében bérelhetők
Telefon 70-65, 81-42

Uzleti tudósítások

Tojástőzsdé, június 24. Tiszavidéki: eredeti 90 K, erdélyi: osztályozott 90 K, erdélyi eredeti 89 K, selejtes: uszó (szerb eredetű) 81 K, kosárúru (15 és fél darab 1 K) átszámítva 93.—94.50 K. Irányzat: szilárd. Megjegyzések: Berlin szilárd, London változatlanul nyugodt, Bécs változatlan.

Kőbányái sertésvásár, június 24. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 126—127 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 klg.-ig terjedő súlyban) 122—128 fillér. Közép (páronként 240—280 klg.) 138—140 fillérig. Sertéslétszám: június 22-én volt készlet 48.126 darab, június 23-án felhajtott 113 darab, június 23-án elszállított 227 darab, június 24-ére maradt készletben 47.962 darab. A hízott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Sertéskonsumvásári jelentés, június 24. Előző napi eladatlan maradvány 977 darab sertés, Pótfelhajtás 112 darab sertés. Mai felhajtás (egynegyed 4-ig) 1437 darab sertés. Összesen 2526 darab sertés. Eladatott 1534 darab sertés. Mai maradvány 992 darab sertés. — Árjegyzés. Zsirterítés: Öreg I. rendű ételsúlylevonással 116—130 fillér. Öreg II. rendű ételsúlylevonással 114—118 fillér. Fialat nehéz ételsúlylevonással 135 fillér. Fialat közép ételsúlylevonással 128—142 fillér. Fialat könnyű ételsúlylevonással 132—142 fillér. A vásár irányzata: lanyha. Az árak 1—4 fillérrel estek.

Budapesti szurómahavásár, június 24. Felhajtott 1178 darab élő borjú. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 100—106 fillérig, kivételesen 108—112 fillér, középmínőségű élő borjúkért 86—98 fillérig, silány és rugott borjúkért 76—84 fillérig kilogrammonként (levonás nélkül).

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYAS

Kivonat a hivatalos lapból

— Junius 24. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a kolozsvári tudományegyetem könyvtáránál újonnan rendszeresített és a IX. fizetési osztályba sorozott könyvtartási állásra dr. Ferenczi Miklós könyvtári kezelőtisztet s az ő kinevezése folytán megüresedett és a X. fizetési osztályba sorozott kezelőtiszt állásra pedig Lendvay Anna fizetéstelen könyvtári segéd tisztet, Dutak Ákos nagyváradi tanker. kir. főigazgatósági napidijast a XI. fizetési osztály 3. fokozatába tanker. főigazgatósági irnokká;

a pénzügyminiszter Szűts Andor szombathelyi lakos, volt ideiglenes minőségű kataszteri biztost a nagyurányi, zeykfalvi Zeyk István kolozsvári lakos, volt ideiglenes minőségű kataszteri biztost a szerencsi és Gálovits Aladár budapesti pénzügyőri szemlést a mezőhegyesi czukorgyártelepre a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű czukorgyári ellenőrökké, Ujjalussy János szombathelyi lakos, volt ideiglenes kataszteri biztost a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű állami végrehajtóvá a besztercebányai pénzügyigazgatósághoz, Bozic Simon zágrábi lakos, volt ideiglenes kataszteri biztost a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű állami végrehajtóvá az ogulini királyi pénzügyigazgatósághoz;

az igazságügyminiszter Zavojan Mihály bánffy-hunyadi kir. járásbírói telegkönyvi átalakító díjnyel a bánffy-hunyadi, az ipolysági törvényszék területére vizsgálóbíróvá Dégel Ferencz törvényszéki bírót, állandó helyettesévé pedig Oravetz Béla törvényszéki bírót;

a budapesti főügyész Kákonyi Sándor pestvidéki törvényszéki címzetes fogházőrmestert ugyanoda fogházőrmesterré, a kassai főügyész Szabó Lajos nagyváradi törvényszéki fogházőrt a rimaszombati törvényszéki fogházhoz fogházőrmesterré;

a budapesti törvényszék elnöke Soós Gusztáv budapesti VII—X. ker. bírósági napibéres szolgát a vezetése alatti törvényszékhez hivatalszolgáivá nevezte ki.

Pályázatok. A tanítónőképzőintézetek szakfelügyelőségénél tollnoki állásra július 5-ig, az ipolysági pénzügyigazgatóságnál adópénztárnoki állásra 2 hét alatt; a budapesti szabadalmi hivatalnál két hivatali szolgai állásra 4 hét alatt; a lipótszentmiklósi pénzügyigazgatóságnál számgyakornoki állásra két hét alatt; a szécsényi járásbírósnál telegkönyvvezetői állásra 2 hét alatt; a fecsádi járásbírósnál irnoki állásra 4 hét alatt; a központi bakteriológiai állomásonál július 23-ig; a sátoraljaújhegyi és nagyváradi pénzügyigazgatóságnál adóhivatali tiszt állásra két hét alatt; a királyhelmeczi járásbírósnál hivatalszolgai állásra 6 hét alatt; a fehértemplomi törvényszéknek al-bírói állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

A REJTÉLY KULGSA

— FRANCZIA REGÉNY —

IRTA: RICHEBOURG EMIL

— Valóban, néhány remekművet bírok — felelé a hölgy bájosan, mi szavainak becsét megkettőzve, — és egygyel még többet szeretnék bírní. Ha akarja, uram, üzletünket azonnal megköthetjük.
— Bocsánat, asszonyom, de...
— Szóljon, uram.
— E képet nem tölem veheti meg.
— Nem öntől, miért?
— Asszonyom, ön előtt nem kell szegénységemet szégyenlenem, kevésbbé kell, mint más előtt; az utóbbi hónapokban igen meg voltam szorultva és többször kölcsönhez kellett folyamodom; képkereskedőm nekem ismételtén meglehetősen jelentékeny összegeket előlegezett. Ennek következtében kénytelen voltam beleegyezni, hogy egedül hitelezőmnek lesz joga a képeket, melyeken dolgozom, eladni, ha vevő találkozik. Ha csak sejtettem volna, mily sors vár képeimre...
— Kicsoda e képkereskedő, Ramel ur?
— Robinet ur, a Laffitte-utcában.
— Igen derék ember, ismerem.
— Láthatja, asszonyom, mily helyzetben vagyok.

— Oh, azért nem mondok le a vételről — mondá Joramiené felkelve. — Azonnal Robinet arhoz megyek. Mollin ur, szerencsés lehet őt csütörtökön láthatni?
— Nem merem igérni.
— De mégis; elvárom önt, Ramel György szíval fog jönni. Nemde uram? — tevé hozzá György felé fordulva, megnyerő mosollyal.
György meghajtá magát.
— Ugy-e bár, ennél maradunk?
— Igen, asszonyom, — felelé Elek.
— Ez esetben tehát, a várt vizontlátásra. — A két barátnak köszönve, a műhelyből távozott.

Igen kedves nő! — mondá a fiatal festő, mikor barátjához visszatért.

— Talán nagyos is kedves — felelé Elek.
— Milyen szemek, mily mosoly! — tény, hogy az ember zavarba jő tekintetére, nem tudja hányadán van vele. S az ember egész lényében valami leirhatatlant érez.
— Kedves barátom, Joramiené szíren!
— Igaz.

Egy meglehetősen elzüllött kinézésű ember, barna kabátban, szürke zsávolny nadrágban, fején fehér nemez kalappal, lábán ócska, legázolt sarku topánnal, a ház előtt a boulevard két műútja között a gyalogok számára fentartott uton fel s alá járkált, mint aki valakit vár. Ötven-hatvan év közt lehetett. Pontosan azonban korát nehéz lett volna meghatározni; kicsapongástól látszott öregedni és ravasz, bizalmatlan tekintete erős italok túlságos élvezetére és gonosz szenvedélyekre engedett következtetni.

Mikor Joramiené a házból kijött, emberünk, ki a ház ajtajával szemben megállott, arcát jól láthatta. Összerázkódott s hirtelen a boulevard egyik fája mögé rejtőzött, mely őt attól, hogy a fiatal hölgy láthassa, lehetőleg megóvta. Ez észre se vette. A fa mögött rendkívüli felindulással tekintett villámzó szemével Joramienéra. — Ő az — mormolá magában — ő! Teringtelt! Ily találkozásra nem voltam elkészülve! Ezt nevezem aztán szerencsés véletlennek. De honnan jöhet? Valószínűleg a festőtől. Különös, valóban, igen különös! Mily uriasság, mily öltözék! És én azt hívem, hogy halott! Különös eset! De ez még nem minden; meg kell tudnom, hol lakik. Igen, igen, ez okvetlenül szükséges!

E magánbeszéd alatt Joramiené kocsiában helyet foglalt és az inas, miután a kocsit ajtaját betette, ismét a kocsi mellé ült. A lovak ügetve megindultak és a kocsi elrobogott.

A meglepett ember kalapját melyen fejére nyomta és a kocsit után szaladt, mely csakhamar a Laffitte-utcában egy képkereskedő kirakata előtt megállott.

Joramiené kiszállott és Robinet ur bolt-

jába lépett be. Robinet a látogató hölgyet a legmélyebb tisztelet minden jelével fogadta és sietett neki egy karosszéket felajánlani.

— Kedves Robinet ur — mondá Joramiené — egy képet akarok öntől venni.
— Nagyon örvendek, asszonyom, hogy szolgálatára állhatok.

— Éppen Ramel György urtól jövök; ki nekem azt mondta, hogy a Szalonban kiállított képei egyikének megvétele ügyében csak ön-höz forduljak.

— Valóban, asszonyom, fentartottam magamnak a jogot e képek eladására.

— Ugy hát, Robinet ur, ön nekem a fiatal leányt ábrázoló képet, melyen Ramel György ur a szentséget megtestesíté, el fogja adni.

Robinet arca hirtelen más kifejezést vett fel.

— Asszonyom, ön egy vigasztalhatlan emberf lát maga előtt.

— Miért?
— Mert nem szolgálhatok vele önnek; a kép már eladatott.

— Hogyan értsem ezt?
— Ma reggel eladtam.

— Lehetséges-e?! — kiáltá fel a fiatal hölgy, ki sem elképedését, sem élénk boszankodását nem tudta eltitkolni.

— Mennyiért adta el?
— Huszezer frankért.

— Ez boszantó! Én huszonötezeret adtam volna érte, harminczezet; igen, Robinet ur, egész negyvenezerig mentem volna.

— Ah, asszonyom, valóban véghetetlenül sajnálom!

— De hát, mondja csak, Robinet ur, nem lehetne valamit tenni?

— Mit, nagyságos asszonyom?

— Ön e képet számomra visszavásárolhatná.

— Az az ur, ki megvette, azt mondta, hogy meg akarja tartani; semmi árért sem adja oda — mondá a kereskedő fejét csóvátva.

— És ki az a szerencsés vevő?

(Folyt. köv.)

GUMMI
halhólyag
 valódi francia és angol gyártmány, tisztosított 2., 4., 6., 8., 10., 12., és 14. K. s tucatnál 20% engedmény.
Mintagyűjtemény
 12 darab különféle áram óvszer 4 K.
NAKIRA
 tör. védett valódi indiai paragummi (fő-alkülönlegesség) tisztítja 12. kor, 3 tucatnál 20% engedmény.
Uterus-Spray néi különlegesség
 16. koronán. Dess. Oclow, orvosi rendeltetésre való. Vastalványon.
Bidet 10. koronán.
Irrigator 3. 10. koronán és feljebb.
 Részletes, ábrás árajegyzék ingyen, bérmentve és titoktartással küld a
Magyar Orvosi Műszertár.
 Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut. 32.
 (A Rókus-kórházzal szemben.)



Saját gyártmányú fűrdőkádak 14 kor-tól feljebb, fűthető kádak 10 kor-tól feljebb. Elvált lakok mindenféle kútszivattyúkat és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.
LEFKOVICS ADOLF
 Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut. 16. E.
 Telefon 119-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

AZ EN UJSÁGOM
 előzetési ára:
 Negyedévre . 2.50 K
 Félévre . . . 5. — K
 Egész évre . 10. — K
SINGER és WOLFNER
 Andrássy-ut 16. sz.

ATHENAEUM KÖNYVTÁR
EDDIG MEGJELENT KÖTETEK:
KÖDOR TAMÁS: Komédiák. Novellák. Ára K 1.90.
HIRÓ LAJOS: Glória. Novellák. Ára K 1.90.
BALZAC: A számbőr. Regény. Ára K 1.90.
ZOLA EMIL: Pascal orvos. Reg. Ára K 1.90.
ANATOLE FRANCE: A Pinguinek szigete. Regény. Ára K 1.90.
DICKENS: Két város. Regény. Ára K 1.90.
CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák. Ára K 1.90.
BÖLSCHÉ: Szereltem az élkő világában. Két kötet. Ára K 3.80.
TOLSZTOJ: Hadzsi Murát. Reg. Áz ördög. Elbeszélés. Ára K 1.90.
VOSS RICHÁRD: A költő és az asszony. Ára K 1.90.
TÓTH BÉLA: A boldogasszony dervisze. Ára K 1.90.
MAUPASSANT: Egy élet. Regény. Ára K 1.90.
C. F. MEYER: A barát násza és egyéb novellák. Ára K 1.90.
HELTAI J. Hét sovány esztendő és más elbeszélések. Ára K 1.90.
GEJERSTAM: Az öcsike. Az örök rejtejt. Ára K 1.90.
ANATOLE FRANCE: Az istenek szomjaznak. Regény. 384 oldal. Ára K 1.90.
GABRIELE D'ANNUNZIO: A tűz. Regény. 448. oldal. Ára csinos kötésben K 1.90.
MURGER: Bohémvilág. Regény. Ára K 1.90.
J. V. JENSEN: D'Orá asszony. Regény. Ára K 1.90.
LEGUJABB KÖTET! A magyar novellafíras kiváló jelesének érdekes mesésvesztésű, művészi stílusú színpompás novelláit tartalmazza
SZINI GYULA:
A RÓZSASZINŰ HÓ
 NOVELLÁK. (334 oldal) Ára **1 Kor 1.90**
 Kapható minden hazai könyvtárban. Kiadja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv.-társ.

STANDARD
 életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhon
 ALAPÍTÁSTÓL 1828. ALAPÍTÁSTÓL 1828.
Magyarországi fiók:
 Bpest, IV. Kossuth Lajos-utca 4. (Standard palota.)
 Évi bevétel 37,323.000 korona
 Kifizelt nyereségrészek 196,989.000
 Tőzsv. 312,580.000
 Halálesetek folytán kifizelve 708,000.000
A „Standard” kötvényeinek nevezetesebb előnyei:
 Készségtelen biztonság. — Alacsony díjak. — Szabad világkötvények. — Kötvények érvényben tartása díjmentesen elmulasztásánál. — Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. — Mogtámadhatatlanság. — Feltétlen ártetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. — Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.
 Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Ó csász. és Apost. kir. Felsőháznak legfelső felhatalmazása folytán.
A közös katonai jótékony célokra szánt
rendkívüli csász. kir. államsorsjáték.
 Ez a sorsjáték 21.146 készpénz nyeresémet tartalmaz 625.000 kor. összértékben.
A főnyeremény 200.000 kor.
A húzás 1913. július 3-án fog megtartatni. Egy sorsjegynek ára 4 kor.
 Sorsjegyek Wienben a csász. kir. Államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtsstrasse 5. szám alatt, továbbá a lottógyűjtőkönyvek, dohánytözsédekben, adó-, posta-, távirduhivatalokban, vasúti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyek részére ingyen adatsnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.
 A csász. kir. lottófelügyelőség igazgatóság (államsorsjátéki osztály)

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1913. évi június 24-én.

	Mai záro árfolyam		%	Mai záro árfolyam		%	Mai záro árfolyam		%	Mai záro árfolyam	
	Pénz	Áru		Pénz	Áru		Pénz	Áru		Pénz	Áru
Allamadósság.											
a) Magyar államadósság.											
M. kir. Állami pénztárj. adóm. 4 1/2	99.50	99.70		90	91						
Magyar aranyárj. adóm. 4	99.75	100.25		94.50	85.50						
Magyar kor. ért. jár. adóm. 3 1/2	78.65	79.85		107.50	110.50						
Magyar kor. ért. jár. adóm. 4	81.15	81.55		92	93						
Államk. v. k. ar. adóm. 4	71	72		82.25	83.25						
1878. évi ny. kölcsön 100 fr. ar. 8	210	215		94.50	95.50						
Horrát-Szilvón kárt. kötvény 4 1/2	95	96		85.25	86.25						
Magyar földtelerm. kötvény 4	83.80	84.30									
Horrát-Szilvón földtelerm. k. 4	87	88									
Tiszai és szegedi nyer. kölcs. 4	143	148									
b) Osztrák államadósság.											
Aranyjár. adóm. ar. fr. b. 4	108	108.50									
Korona-értékű járadék 4	82.20	82.70									
Áll. sorsj. 1880. é. 500 fr. é. 4	156	161									
Áll. sorsj. 1860. é. 100 fr. é. 4	225	228									
Áll. sorsj. 1884. é. 100 fr. é. 4	330	336									
Áll. sorsj. 1884. é. 50 fr. é. 4	380	386									
Más kölcsönök.											
Bosnyák-Herceg. orsz. kölcsön 4	84.75	84.75									
Bosnyák-Herceg. o. v. k. 4 1/2	92	93									
Budapest sz. f. v. 1897. kölcsön 4	82	82									
Budapest sz. f. v. 1907. kölcsön 4	80	81									
Orosz Államkölcsön 1906. é. 5	103.40	103.90									
Temes-Béavölgyi kölcsön 4	87.50	88.50									
Záloglevelek és kölcsönkötvények.											
Budapesti intéz. kibocsátása.											
Belvárosi takarékpénztár r. t. 4 1/2	98	94									
Bpesti takp. s. orsz. zálogk. 4 1/2	97.50	97.50									
Egyes. bpesti f. v. takarékp. 4 1/2	90.75	91.75									
Egyes. bpesti f. v. takarékp. 4	82	84									
Hazai bank r. t. kötvénye 4 1/2	90	91									
Kispest. orsz. földh. 50% é. 5	96	97									
Kispest. orsz. földh. 50% é. 4 1/2	88.50	89.50									
M. agrár- és jár.-b. szőlők 4	95.75	97.75									
M. agrár- és jár.-b. szőlők 4 1/2	91	92									
M. agrár- és jár.-b. szőlők 4 1/2	90.50	91.50									
M. ált. takarékp. r. t. 50 évre 4	85	86									
M. ált. takarékp. r. t. 25 évre 4	85	86									
Magy. Államk. takarékpénztár 4 1/2	92	93									
M. földhitelintézet fr. b. 41 é. 4	86.50	87.50									
M. földhitelintézet fr. b. 60 é. 4	83.75	84.75									
M. földhitelintézet fr. b. 63 é. 3 1/2	78.75	79.75									
M. földhitelintézet szab. társj. 4	82	83									
M. földh. int. orsz. sz. kötv. 4 1/2	98	99									
M. jelzáloghitelbank fr. b. 4 1/2	92.25	93.25									
M. jelzáloghitelbank fr. b. 4	82	83									
M. jelz. közs. kötv. 50 évre 4 1/2	96	97									
M. jelz. közs. kötv. 50 évre 4	88.50	89.50									
M. jelz. közs. kötv. 60 évre 4 1/2	157	160									
M. jelz. közs. kötv. 60 évre 4	152	157									
M. jelz. közs. kötv. 60 évre 4	152	157									
M. jelz. közs. kötv. 60 évre 4	88	84									
M. jelz. közs. kötv. 60 évre 4	90.50	91.50									
M. orsz. közp. takp. 60 évre 4 1/2	91.25	92.25									
M. orsz. közp. takp. 60 évre 4	81.50	82.50									
M. orsz. közp. takp. 60 évre 4 1/2	91	92									
M. orsz. közp. takp. 60 évre 4	86	87									
M. orsz. közp. takp. 60 évre 4 1/2	91	92									
M. orsz. közp. takp. 60 évre 4	82	83									
Osztrák-magyar bank 80 é. 4	88.25	89.25									
Válók árfolyama (Átira).											
Amsterdam (100 holl. forint) 4	199.15	199.45									
London 1 font sterlingért 4	24.18	24.22									
Német b. piacok 100 m.-ért 6	118.85	118.55									
Olasz b. piacok 100 lirért 6	98.80	98.50									
Páris 100 frankért 3	95.78	95.97									
Bécsi b. piacok 100 fr.-ért 4	95.50	95.70									
Szentpétervár 100 rubelért 4 1/2	254	255									
Bankok részvényei.											
Angol osztrák bank K 240	330	334									
Államk. bank K 200	45	50									
Bécsi magyar iparbank K 300	277	277.50									
Hazai bank r. t. K 200	350	352									
Hormes m. ált. váltók. 200	111	112									
Központi keresk. parb. 200	497.50	499									
Magyar- és bank r. t. 400	818.25	818.75									
Magyar ált. hitelbank K 400	940	950									
M. ált. ingatlanbank 400	588.75	589.25									
Magyar bank részv. K 400	290	291									
M. ált. és iparbank K 300	213	224									
M. f. kereskedők hitelint. 200	418	418.50									
Magy. jelz. hitelb. Ar 240	200	203									
M. keresk. hitelb. r. t. 200	1570	1600									
M. kir. sz. oszt. s. r. 500	909	909.50									
M. keresk. és p. v. b. 400	200	202									
Magy. t. p. közp. j. b. 200	386	385									
M. telepítő és par. b. 200	275	277									
Morocz váltóintézet r. t. 200	820.50	821									
M. agrár- és hitelintézet 320	208.5	209.5									
Osztrák-Magyar Bank 1400	3825	3825									
Osztrák magy. keresk. b. 1000	588	593									
Unió bank 400											
Takarékp. részvényei.											
Belvárosi takarékp. K 500	622	626									
Nemzeti takarékpénztár 500	504	505									
Bpesti-igótyi takp. r. t. 200	225	208									
Bp. t. p. és o. z. k. r. t. K 400	416	422									
Egyes. bpesti f. v. t. p. 600	2225	2235									
Közbányi takarékp. r. t. 200	200	200									
Magy. ált. takarékp. K 500	625	628									
Magy. orsz. közp. takp. 600	1390	1390									
Orsz. m. vasutas takp. 500	310	315				</					

SZÍNHÁZAK:

Budapest, szerda, 1913. június 22.

Népopera

Este 1/2 órákor

Gyerünk csak

Működés rovát 7 képben. Irta: Dr. Béldi Isor és Mérei Adolf. A menedzsmokát: Zerkovitz Béla és Barna Issó szerzeszte.

Személyek:
Barna Issó Flákeres Mórthy S.
Méli a kedvya Faludi B.
Szomszéd (Cselekvők) Ujvári Lajos
Ádám (Cselekvők) Fehér Arthur
Doll, utasgató Marosty L.
Fancsy Danasófy Csolnákosi
Zsuzsika a felesége Vörös Ily
Kiska, a szobalány Páman Per.
Egy hercegnő Földes Irén

Vígshírház

Este 1/2 órákor

Nem szabad

Darvasi 8 felvonásban. Irta: Késmárk és Berré. Fordította: Komor Gyula.

Személyek:
Csalogató Edmond Góth Sándor
Vadócé Szuzsanna P. Gassi M.
Debrisszár Anasztás Balassa Jenő
Geszta Zsuzsanna, a felesége Kende Paula
Anasztás Tanyai
Csalogató Edmond Szerényi Sol.
Olella, a felesége Makay Marg.

Király Színház

Este 8 órákor

A cigányprimás

Operetta, 3 felvonásban. Irta: Wilhelm és Grünbaum. Fordította: Harsányi Zsolt. Zenejét szerzeszte Kálmán Imre

Személyek:
Elián Pál Nyárai A.
Lacsi, a fia Nádor
Kiska, a felesége H. Balla
Juditka Bódy Margit
Lacsi özvegye Harmath
Gaston gróf, a fia Rátkai
Csalogató, gondnok Boross

Magyar Színház

Este 8 órákor

A kék madár

Mesejáték 5 felvonásban, 9 képben. Irta: Maeterlinck Maurice. Fordította Adorján Andor. Zenejét szerzeszte: Nádor Mihály.

Személyek:
Myltyi Taksonyi P.
Myltyi Lakos Edith
Berlingot szomszédné Porray R.
Tyl apó Dobi
Tyl anyó Tárnoky G.
Berlingotné unokája Jegesi Rózi

Budapesti Színház

Este 1/2 órákor

Samuka

Énekes bohózat 4 felvonásban. Magyar színe alkalmazta: Hervey Frigyes.

Személyek:
Gyökér, fűszeres Kóváry Gy.
Tóni, kereskedő Székely K.
Poprádi, únkéntes Pally Rózi
Bátó Paczolay Pekete László
Dr. Kánya Ujvári Károly
Kerekes, malomtul. Máthó Gy.
Tündér Sári Vörös Ily
Kovácsné Várady J.
Velenzei Mór Török Jenő
Borbáné Szathmáryné
Rózi, szobalány Jancsó Lenke
Bogáti, káplár Szathmáry L.
Órmester Pethő István

Fővárosi Nyári Színház

Este 1/2 órákor

Limonádé ezredes

Énekes vígjáték 3 felv. Irta: Harsányi Zsolt. Zenejét szerzeszte: Vincze Zsigmond.

A nm. vallás- és közokt. miniszter elismerő leirával kitüntetve

Dr. BATIZFALVY I. Z.

Fogorvosi intézete

Áthelyezve: Károly-körút 10. szám alá

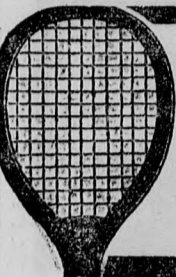
VIDÉKIEK fél nap alatt megkapják műfogaikat

WRIGHT AND DITSON

világhírű amerikai Lawn-Tennis rakotjai nagy raktára. 44602

„Prima Surprise“ — kor. 10.—
„Prima Hub“ — kor. 12.—
„Prima Park“ — kor. 18.—
„Prima Longwood“ kor. 20.—

KERTÉSZ TÓDORNÁL, Budapest, IV., Kristóf-tér. Árjegyzék ingyen és bérmentve



JARDIN DE PARIS

Kezdet: 9 órákor

ERZSÉBET KIRÁLYNE-UT 1 TELEFON 167-25 SZ.

1913. június 16-ától Lehár-operette A sikkes herceg

Szereplők: Wendrey Ferenc, Németh Juliska, Lenkeffy Géza, Sajó Izsa stb. „Ki volt az első“, Bohózat, irta Földes Imre. Pally Rózi: Kóváry Gyula. — Uj magán-számok: Vendrey Ferenc, Németh Juliska, Lenkeffy Izsa, Sajó Géza, Miss Lilli Iris, Paul Morgán, Elmer J. Sziglass, Topsy, Kathe Funk, Lotto Klary. — A Tabarinban: Hurricane Girls, Kelley and Reeves, Mucianu-trio, Just and Gabriella, Rozsnyay Elize és harminc elsőrangú attrakció

„PALLAS“

nyugdíj-, élet- és katonai biztosító részv.-társaság Erzsébet-körút 24

köt felette előnyös feltételek mellett nyugdíj-, élet-, hozomány, nép, katonai szolgálati és

orvosi vizsgálat nélküli életbiztosításokat.

Képviselek kedvező feltételek mellett alkalmaztatnak.

KÉRJEN PROSPEKTUST

Szingazdag természeti leirások!

Makay Béla:

Hegyen-Völgyön

Természeti és vadászkönyve

Szerző ezen újabb könyve méltán sorakozik az előbbihez. Ihet, költői lendület van minden leirásában, rajongó szeretet a szabadság: a természet iránt!!!

Ára 6 korona.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrassy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

WEINBERGER és FODOR

az összes sportcikkék áruháza!

Football

cikkkekben az ország legnagyobb raktára

IV., Haris-bazár 4.

TELEFON: 125-59

Minden sportágról külön árjegyzék ingyen!



Kerény Arnold

SZÁLLÍTÓ

Budapest, VII., Dohány-utca 37

TELEFON 59-16

Elvállal mindennemű átvállalásokat, szállítást és valamint postgyászfuvarozást

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRAÜZLETE.



ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Valódi brünni szövetek

az 1913. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú 1 szelvény 10 kor.
teljes férfiruhához 1 szelvény 15 kor.
(kabát, nadrág, és mellény) 1 szelvény 17 kor.
elegendő, csak 1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K-ért, szintgy felöltőszövetet, turisztólónt, selyemkangarót, női kosztim szöveteket stb. gyári áron kívül, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövet-szükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Orfiasí választék. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljes árú árúban.



American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi

amerikai cipő

különlegességek kizárólagos elárúsítása.

Nyári újdonságok!

BUDAPEST

IV. Kigó-tér 1. (királyi bérpalota)
V. Dorótya-utca 5-7.
VII. Erzsébet-körút 42.

DEBRECZEN

Plac-utca 44.

ZAGREB

Illca 22.

Rérje képes árjegyzékünket!

EVŐESZKÖZÖK

ezüsből és alpacca ezüsből,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
 a legelőnyösebben
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.



VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
 ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában,

Csak urakat érdekel



Valódi francia és amerikai gummi és halhólyagóvszer különlegességek! Orvosiilag ajánlva.

„Fatime” és „Semiramis”

Legfinomabb legvékonyabb és legmegbízhatóbb gyártmány! Törv. védett, mely óvszer kizárólag csak cégemnél kapható.

Árak: 12 drb. ered. csomagolásban K. 4.—, 8.—, 10.—, 12.—,

Legújabb cs. és kir. szab. sérvkötők

pneumatikus gummi-pelottával. Egyoldalú 6.—, 12.— K.

Az **betegápolási eikkek** nagy választékban.

összes Szétküldés titoktartás mellett! E hirdetésre hivatkozók 20 koronán felüli vásárlásnál 20% engedményben részesülnek.

Legújabb 3000 ábrával ellátott árjegyzék ingyen és bérmentve.

KELETI J. gummi-árak és betegápolási eikkek gyára

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

Alapítvány: 1878. Telefon: 13-76.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Házasságokat

diszkrétan, minden igénynek megfelelően közvetít **Nagy Jenő** elismerten legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36, I. emelet 3. Cégnevelő levelezés.

Tátrai málnaszörp

5 kilós postakosarakban K 8.— Barta József konvergálya Felka (Szepesmegye.)

Tokaji

szamorodni 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszúbor 5 félliteres üveg 12 korona, bérmentve Grittner Lajosnál. Tokajban.

Szoba, konyha

azonnal kiadó, a butorzat is eladó. István-ut 6. I. 21.

„OLLA”
 GUMMI-
 különlegesség
 Mindenütt kapható.
 Árjegyzék ingyen.
 OLLA gummi gyár
 Városliget 451/8
 Telefon: 521



HUNGÁRIA

beszélőgépek

Élcsodálatok a

kizárólag eredeti elcsodálatos gyártmány

reszleflizetésre is

olcsón kaphatók:

Demény! és Tsa

Budapest VI., Teréz-körút 4.

Máson árjegyzék ingyen.

Parlament

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépírás különféle gépeken és magyar-német fogalmazás-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiai rendes tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az országos Magyar Gyorsíró Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a **Gabelsberger Szakiskola** (kizárólag) Hegedűs Sándor-utca 7. előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtévesztés céljából utánozzák. Telefon 35—68.

MINDEN

fiatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható a **Társalgás Művészete** című könyv. Szépgyönyörű az emberre, ha társaságba megy és nem tudja, mit szóljon szomszédjának vagy pláne főlebbvalójának. Mindenki szánakozva nézi az ily embert! Akar ön szellemes lenni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartásák? Olvassa el a **Társalgás Művészete** (Ellenállhatatlanság titka) könyvet, melyből megtudja, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, főlebbvalót egyaránt meghódítsa! A könyv korrekt utmutatója lesz az élet minden helyzetében. (Olcsón megszerezhető.) Áttekinthető kivonatot (tartalomjegyzéket) ingyen, diszkrétan küld a „Cso-dás Könyvtár” kiadó-vatala, Budapest, Rákóczi-ut 36.

Könyveket

egy-egy jobb műveket, valamint egész könyvtárakat az irodalom minden ágából, ugyszintén használt tan-könyveket magas áron vásárol Lukács Gyula antikváriuma Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 15.

Adorján Andor

könyve:

SORSOK ÉS PÁLYÁK

Irodalmi arcképek

Ára 3 korona.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) R.-T.-ná Budapest, Andrassy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Soványosság

Az egyedüli eredménytől kísért házi-szer a **dr. William Hartly** tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek.

— **Hölgyek** remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarpodásért jótállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kizárólag: Chicagó, Berlin, London, Hamburgban. Készítő levelek minden ország-ból. Dobozonként 1 frt. 10 kr. Használati utasítással. Főraktár **Balázs Károly E. dro-gueria VII., Dam-janich-utca 33.** Telefon József 28—29.

Felhalálók

UTMUTATÓJA szabá-dalmazáshoz, érté-késítéshez nélkülöz-hetetlen.

Díjtalanul küldi:

Arón és Molnár

szabadalmi és érté-késítési osztálya Budapest, VIII., József-körút 9. szám.

Erzsébetfalván

a villamos megállónál! Szemere-utca 22. sz. a. egy kétlakásos ház, mely 3 szoba, 2 konyha, speisz, nyári konyha stb.-ből áll, minden elfogadható ár-ért eladó. A telek 156 □-öles. Felvilágosítást adhat a tulajdonos: délután 3—6-ig: Kilián Ist-ván, Budapest, Honvéd-utca 10.

Gyorsírás

és gyorsgépírás. A **Gyakorló Gyorsíró Társaság** szaktanfolyamai lényege-sen megnagyobbított modern higiénikus új helyiségeinkben (Andrassy-ut 12.) tartanak. Leg-alaposabb kiképzés gép-írás, magyar- és német gyorsírásban. — **Gabels-berger- Markovits-rend-szer.** Beiratkozás nap-onként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyve-lési és nyilvántartási rendszer. összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamos esti tanfo-lyamokat is tartunk. Vezetett növendékeinket díjtalanul állásba jut-tatjuk. **Glogowski és társa**, (Remington) Bu-dapest, VI., Andrassy-ut 12. szám.

MAKAY BÉLA

új könyve:

A lóp virága

és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bábajos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csu-pán természeti leírásokat és vadászépeket ad, hanem történeteket is kere-kit ki.

Ára 4 korona.

Kapható:

LAMPEL R. könyvke-reskedése (Wodianer F. és Fia) részvénytársaság-nál, Budapest, Andrassy-ut 21. valamint minden könyvkereskedésben.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötete:

a magyar novelláírás kiváló jelesének érdekes meseszövevé, művészeti-lusu színpompás novelláit tartalmazza

SZINI GYULA:

A rózsaszínű hó

Novellák. (384 o.)

Ára díszes kötésben

Eddig megjelentek:

KÓBOR TAMÁS: Komé-dia. (424 o.)

BIRO LAJOS: Glória. No-vellák. (448 o.)

BAZÁC: A számbár-bér. Regény. (387 o.)

For-citotta Harsányi K.

ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.)

Ford. Gerő A.

DICKENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.)

ANATOLE FRANCE: A Pin-guinek szigete. Regény. Ford. Böhm Gy. (320 o.)

CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák. (384 o.)

BÖLSCHE: Szereltem az élek világában. (112 o.)

TOLSZTOJ: Hadzi-Murát. Regény. Az ördög. El-bezárás. (374 o.)

VOSS RICHARD: A költő és az asszony. Regény. (384 o.)

TÓTH BÉLA: A boldog-asszony dervise. (372 o.)

MAUPASSANT: Egy élet. Regény. (372 o.)

C. F. MEYER: A barát ná-sza és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.)

HELTAI JENŐ: Hét so-vány esztendő és más elbeszélések. (384 o.)

GELJERTAM: Az ősihe. Az ősihe. (384 o.)

ANATOLE FRANCE:

Az istenek szomjaznak. Regény. 384 oldal.

GABRIELE D'ANNUNZIO: A tűz. Regény. (448 o.)

MÜRGER: Bohémvilág. Reg. Ford. Komor Gyula.

J. V. JENSEN: D'Ura asz-zony. Regény.

Minden

Kötet ára

190

• Kapható minden • könyvárusnál. Kiadja az Athenaeum irod. os nyomdai r.-társ.

Eladó telkek

3 telek a vecsési András-sy-telep legjobb helyén, kettő együtt, kisebb gyári célra is nagyon alkal-mas. olcsón eladó. Jó fe-kete föld, bőséges víz. Bővebbet Szabadság-tér 10. szám. líftesnél.

„Stenografia”

A „Stenografia” Orszá-gos Gabelsberger Gyors-író- és Gépíróiskola meg-nagyobbított összes helyiségei kizárólag **Rákó-czi-ut 20.** alatt vannak. (Előbb Rákóczi-ut 60.). **Figyelmeztetjük** a közön-séget, hogy intézetünk elnevezéseivel sok vissza-élés történik és ezért az új cím **Rákóczi-ut 20.** jól megjegyzendő. A ma-gyar-német gyorsírási, gépírási, helyesírási és kereskedelmi szaktanfo-lyamokra naponta lehet beiratkozni. **Ingyenes gépírásoktatás.** A tan-órák a nap bármely szá-kában reggel 8 és este 9 óra között szabadon vá-laszthatók. **Előkészíté** tanfolyamok a gyorsírás-tanítói és tanítónői vizs-gára, mely vizsga a mi-niszteriumtól kinevezett állandó vizsgálóbizottság előtt történik. Sürgős esetben a gyorsírás és gépírás egy hónap alatt megtanulható. **Ingyenes és biztos állásközvetítés.** Írásmunkák készítése és sokszorosítás. **Beiratások** egész nap, kizárólag Rákó-czi-ut 20. (előbb Rákó-czi-ut 60.) **Tájékoztatót** küld az igazgatóság. Telefon 101—25.

Ajtók, Ablakok

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méret-ben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. ntódánál

Budapest, Ullői-ut 123

Telefon: 62—30

ALAPÍTOTT 1886-ban

Zálogszedulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszereket. 100.000 koronánál költségmen-ten kiváltak és teljes értékét kifizetnek.

SINGER JAKAB

ékszerkereskedő

BUDAPEST,

Király-utca 91. sz.

Isabella-utca sarkán.